

ROYAL LEPAGE
Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE
INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

ARARAD PILAVDJIAN (RAD)
Sales Representative
**Լաւագոյնը՝
Ձեզի Համար**

Direct: 647-641-8932
Office: 416-497-9794
araradp@gmail.com
www.royallepage.ca
100-200 Consumers Rd., Toronto, ON M2J 4R4

Արտագաղթին Պատճառով Հայաստանի Առնուագն 17 Գիւղերու Մէջ Առաջին Դասարան Զկայ

Սեպտեմբեր 1ին Հայաստանի առնուագն 17 գիւղերու դպրոցներուն մէջ առաջին դասարան չկար: «Հայկական Ժամանակ» թերթը կը գրէ, որ կարգ մը գիւղերու մէջ արդէն քանի մը տարիէ չկայ առաջին դասարան:

Թերթը կը ներկայացնէ ցանկը այն գիւղերուն, ուր առաջին դասարան չկայ:

Շիրակի մարզի 3 համայնք՝ Ալվար, Թաւշուտ, Անի-Կայարան: Նախորդ երկու տարիներուն առաջին դասարան չեն բացուած նաեւ Աղուորիկ, Շաղիկ, Անի-Կայարան, Հովտուն, Բանդիան, Հողմիկ գիւղերուն մէջ:

Սինիքի մարզի 8 համայնք՝ Աղուանի, Տանձաւեր, Տանձատափ, Նորաւան, Լծեն, Շիկահող, Նորաշէն, Տաշտուն: Նախորդ երկու տարիներուն առաջին դասարան չէ եղած մարզի արեւի քան 15 շրջաններու մէջ: Արագածոտնի մարզի 5 համայնք՝ Թիկ, Ցամաքասար, Դիան, Արեւուտ, Ոսկերթաս:

Այս տարի առաջին դասարան չկայ նաեւ Տաւուշի մարզի սահմանային Բարեկամաւան գիւղին մէջ:

Վերջին 10 տարիներուն Հայաստանէն հեռացած է շուրջ 310 հազար մարդ, ամէն օր՝ 100 հոգի:

11th Annual Pomegranate Film Festival Promises Spectacular Line-up

By Roubina Shnorhokian

Hamazkayin's 11th annual world renowned Pomegranate Film Festival will take place on November 17-20th, 2016, promising to deliver a spectacular array of films and a unique gala soiree. This year marks an unprecedented level of creative collaboration among artists and the recognition of films where families cope with the effects of war. Over 35 films have been selected from both experienced and new filmmakers.

The festival will begin at Silver City Fairview Mall on Thursday, November 17th. Filmmakers Ela Alyamac and Aren Perdecı of Istanbul will present their much anticipated fairytale, *Lost Birds* which has won several awards on the film festival circuit. The film will be screened at 7pm to begin the 2016 festival. *Lost Birds* is the first feature made in Turkey about the Genocide, told through the lens of children and appropriate for audiences of all ages.

Actress Arsinee Khanjian stars in Serge Avedikian's latest feature, *Lost In Armenia*, at 9pm. The feature is a funny and refreshing film that does justice to the men and women who protect Armenia's borders. Both Khanjian and Paris-based Avedikian will be in attendance for this premiere, which boasts a cast that includes award-winning French actor Patrick Chesnais. Aside from being a talented actor, Avedikian has developed into a remarkable director. His previous feature, *Paradjanov*, and short film, *Barking Island*, have been praised by film critics internationally-the latter receiving the prestigious award for best short at the Cannes Film Festival.

The impact of childhood memories will be explored in a couple of films about World War II, including Hamshen director Ozcan Alper's *Memories Of The Wind*, about an Armenian intellectual who is forced to leave Istanbul during

Ela Alyamac and Aren Perdecı's *Lost Birds* is the first movie produced in Turkey on the Armenian Genocide.

WWII. Meg Ryan directs and acts alongside Tom Hanks in the epic film, *Ithaca*, based on the work of playwright William Saroyan. *Ithaca* is a coming of age story about a young mail courier during the second World War. The festival's 2016 schedule also includes promising new director Anna Arshavetyan's *Good Morning*, a heartfelt look into a man's recollection of the significant events affecting the first quarter century of independence for the new republic of Armenia. The latter won best feature at the Armenian Panorama competition this summer at the Golden Apricot Film Festival in Yerevan.

Well-known artists, Vahe Berberian and Vahik Pirhamzei, will present their new release, *3 Weeks In Yerevan*. The film will take viewers on an unpredictable journey throughout Armenia as our heroes focus on the absurd challenges that arise during their ambitious journey to film a movie in their homeland. Both comedians Berberian and Pirhamzei will be in attendance for the Canadian

Patrick Chesnais and Arsinee Khanjian star in *Lost In Armenia*. Photo: Arthur Arzoyan.

premiere at this year's POM gala soiree for a live performance following the screening at the Hamazkayin Theatre on Saturday, November 9th, with cocktails commencing at 7pm.

Atom Egoyan will be in attendance for a special screening of his latest film, *Remember*, at Toronto's historic Regent Theatre on Friday, November 18th at 7pm, during the Festival's Oscar Night.

Egoyan delivers a unique, thrilling tale of a Holocaust survivor grappling with memory loss and his pursuit of his family's alleged killer. Oscar winner Christopher Plummer plays the leading role. Egoyan and Plummer previously joined forces in *Ararat*, which served as a pioneering work to create a path for more recent films about the Genocide, including *The Cut* and

cont. on page 26

COMING SOON

**OLD
CAROUSEL
RESTAURANT**

**2746 Victoria Park Avenue,
Tel 416-490-0006**

for more information
please call
647-704-2866

Armenian Middle Eastern Restaurant

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian

Broker & Sales Representative

Call us today for builders pre construction Condo and home packages

office: 416.494.7653
Direct: 416.417.5626

TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

SOLD
RE/MAX
Harry & Alex Melconian
416-494-7653
TorontoRealEstateGTA.com

Տուներուն եւ Կալուածներուն համար դիմեցէք մեզ
Serving our Community over 25 years

BEVERLY HILLS DOGGIE HOTEL

Open 24/7 416.510.2434

1396 Don Mills Rd. Unit 31 Toronto ON M3B 0A7

Pick up & drop off • Grooming
Daycare • Long-term
VIP Rooms with web camera
www.beverlyhillsdoggiehotel.com
f @beverlyhillsdoggiehotel

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Grand opening October 2016

Համազգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան Գլխավոր Մասնաճիւղ

ԱՅԳԵԿՈՒԹ

Համազգայինի
«ԵՐԵՐՈՒՆԻ» Պարախումբի ելոյթ
Մասնակցութեամբ՝
Համազգայինի
«ԱՆԻ» Պարախումբին
Ցատկապէս հրաւիրուած՝
Սոնթալէն

«ԱՆԻ» Պարախումբի
Գեղարուեստական Ղեկավար
Եւ Պարուսոյց՝
Եւա Հայրապետեան

«ԵՐԵՐՈՒՆԻ» Պարախումբի
Գեղարուեստական Ղեկավար
Եւ Պարուսոյց՝
Լոռի Նաճարեան

Կիրակի՝ 9 Հոկտեմբեր 2016
Երեկոյեան ժամը 7-ին
«Համազգային» Թատրաստահ

Մուտքի նուէր՝ 25 տոլար
Թուագրուած տոմսեր
Ձեր տոմսը ապահովելու համար հեռաձայնեցէք
Գոհար Եագուպեանին՝ 905-884-2561 թիւին

Համազգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութիւն
Գլխավոր Մասնաճիւղ

ԳՈՒՄԱԿՆ

Երգչախումբի ելոյթ 2016

խմբավարութեամբ՝
Հռիփսիմէ Թովմասեանի

Դաշնամուրի Ընկերակցութեամբ՝
Վանիկ Յովհաննէսեանի

Տեղի Կ'ունենայ Կիրակի 30 Հոկտեմբեր, 2016-ին Երեկոյեան ժամը 06:00-ին
«Համազգային» Թատրաստահէն ներս Հայ Երիտասարդական Կեդրոն

50 Hallcrown Place, Toronto, Ontario, M2J 4Y4

Մուտքի նուէր՝ 20 տոլար Հայ Դատի Տուրքը ներառեալ

Տոմսերու համար դիմել՝ Կասիա Սահակեանին 416 509 5154
Լորիկ Գաթրճեանին 647 381 6366

NOVEMBER
12
8:00 PM

MERI MNJOYAN

**MURAD
MALKHASYAN**

**GAGIK
MKOYAN**

**HARUTYUN
YEKIZARYAN**

**VAHAN
URUTYAN**

**ARTUR
ZATIKYAN**

**Happy
Gyumri**

**ՌԻՐԱԽ
ԳՅՈՒՄՐԻ**

— **ARMENIAN - ENGLISH - RUSSIAN SONGS** —

The proceeds of this
concert will be donated
to the grieving families
of brave soldiers who lost
their lives in the recent
outbreak of violence over
Nagorno-Karabakh in
April 2016

Այս համերգի հասույթը,
փոխանցվելու է
Արցախում՝ ապրիլյան
հերոսամարտի զոհված
զին ծառայողների
ընտանիքներին.
2016 թ.

George Weston Recital Hall, 5040 Yonge Street

TICKETS AVAILABLE ON

www.ticketmaster.ca
www.parter.ca

FOR MORE INFO VISIT or CALL: **www.facebook.com/ojaxfamily** **647 - 402 - 7220**

38րդ Վերամուտի Առաջին Զանգը Տարբեր Հնչեց... Տէր եւ Տիկին Վարուժան եւ Սիլվա Լաբոյեան Կը Կատարեն 1 Միլիոն Տոլարի Իշխանական Նուիրատուութիւն Մը

Խաժակ

Թորոնթոյի ՀՕՄԻ Ամէնօրեայ վարժարանի 38րդ տարեշրջանը սկսաւ քիչ մը տարբեր մթնոլորտով: Արդարեւ՝ Սեպտեմբեր 6ի առաւօտեան, Թորոնթոյի ՀՕՄԻ Պապայեան Մանկապարտէզի, Գոլոլեան Նախակրթարանի եւ Երկրորդական Վարժարանի կոկոն դասարանէն մինչեւ 12րդ կարգի 550էն անէլի աշակերտներ, իրենց ուսուցիչներու ընկերակցութեամբ, ուղղուեցան Սբ. Աստուածածին Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցի՝ միասնաբար նշելու 38րդ Վերամուտը:

Վերամուտի պաշտօնական արարողութեան ներկայ գտնուեցան Գանատայի Հայոց Թեմի առաջնորդ Տէր Բարգէն Արքեպիսկոպոս Չարեան, Ս. Աստուածածին Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ հայր Գեղարդ ծայրագոյն վարդապետ Զիւլալեան, ծխատէր քահանայ Տէր Կոմիտաս Փանոսեան, Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Հայր Եղիա ծայրագոյն վարդապետ Գիրէջեան, Թեմիս հոգեւոր հայրեր, ՀՀԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ Նորայր Պէրպէրեան, ՀՀԴ «Սողոմոն Թէիլիրեան» Կոմիտէի ներկայացուցիչ Յակոբ Զանպազեան, Վարժարանի տնօրէն Դոկտ. Արմէն Մարտիրոսեան, Կրթական Մարմինի ատենապետ Սեակ Զիւլալեան, •Յօգնական կրթական մարմիններու անդամներ, ինչպէս նաեւ ՀՕՄԻ, Համագործակցող, ՀԱՄԻ, Հայ Երէջներու Ընկերակցութեան եւ Սբ. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ներկայացուցիչներ ու ծնողներ: Ներկայ էր նաեւ «Նոր Հայ Հորիզոն» հեռուստաժամի կազմը, որ նկարահանեց արարողութիւնը եւ պիտի սփռէ Սեպտեմբեր 10ի հաղորդումով, զոր կարելի է նաեւ դիտել YouTubeի էջով (HorizonTV Toronto): Գանատայի եւ Հայաստանի քայլերգներու միաձայն երգեցողութեամբ

Յակոբ Զանպազեան Վարուժան եւ Սիլվա Լաբոյեան բարերար գոյգէն կը ստանայ Նուիրատուութեան խոստումագիրը:

Վարժարանի աշակերտութիւնը եկեղեցւոյ մէջ:

բացուեցաւ արարողութիւնը:

Վարժարանի Կրթական Մարմինի խօսքը փոխանցեց Սեակ Զիւլալեան, որ ողջունեց աշակերտներու, ուսուցիչներու եւ ծնողներու գալուստը եւ 2016-2017 ուսումնական 38րդ տարեշրջանը պաշտօնապէս բացուած յայտարարեց: Ան յայտնեց, որ վարժարանը տարուէ տարի վերելքի մէջ է, բան մը՝ որ կը պարտի անցեալի եւ ներկայ տնօրէններուն, ուսուցիչներուն, քարտուղարական կազմներուն եւ կրթական մարմիններուն, որոնք ճիգ չխնայեցին ու չեն խնայեր, որպէսզի վարժարանը յաջողի ջանքել գերազանց ուսում, տիպար նկարագիր եւ ազգային ու հայկական գիտակցութիւն, դպրոցական ապահով միջավայրի մը մէջ: Ան խնդրեց աշակերտներէն եւ ուսուցիչներէն ըլլալ իրարու հանդէպ պահանջկոտ եւ ծնողներէն՝ ըլլալ պահանջկոտ իրենց զաւակներէն, որպէսզի անոնք հասնին ուսումնական բարձր մակարդակի: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց վարժարանի բոլոր բարերարներուն եւ ազգային կազմակերպութիւններուն, որոնք նիւթական եւ բարոյական աջակցութիւն բերած են վարժարանին: Ապա խօսք առաւ տնօրէն Դոկտ. Ար-

մէն Մարտիրոսեան, որ վերահաստատեց վարժարանի վճռականութիւնը՝ իրականացնել Օնթարիոյ կառավարութեան ուսումնական ծրագիրը եւ մեր սրբազան պարտականութիւնը՝ հայեցի դատարարական ջանքով: Մարտիրոսեան վեր առաւ ծնողներուն դերը, որոնք մանաւանդ հայ ուսուցիչն են անոնց մաղթեց համբերութիւն, ուժ ու կորով: Խօսքը ուղղուելով աշակերտներուն, Մարտիրոսեան ըսաւ. «Այս օրունքէն սկսեալ, ձեզմէ կը սպասեմ խոստում՝ ճիգի եւ աշխատանքի խոստում, որ կարելի ըլլայ ձեր վերելքը դէպի կեանքի յաջողութիւններ»: Աւարտին Մարտիրոսեան շնորհակալական խօսքեր ուղղեց ՀՀԴ «Սողոմոն Թէիլիրեան» Կոմիտէութեան ինչպէս նաեւ վարժարանի բարերարներուն եւ համայն թորոնթոյեան, որոնք կը հաւատան դպրոցի առաքելութեան եւ անսակարկ նեցուկ կը կանգնին վարժարանին:

ՀՀԴ Սողոմոն Թէիլիրեան Կոմիտէութեան խօսքը փոխանցեց Կոմիտէի հերթապահ՝ Յակոբ Զանպազեան, որուն խօսքը կը ներկայացնենք ամբողջութեամբ առանձնաբար: Ապա, ներկայացուց վարժարանի նորագոյն եւ պա-

տական բարերար՝ Տէր եւ Տիկին Վարուժան եւ Սիլվա Լաբոյեանները, որոնք իրենց ազգանուէր գիտակցութեամբ կը նուիրեն մէկ միլիոն տոլար եւ այսպիսով ՀՕՄԻ երկրորդական վարժարանը կը պսակուի «ՀՕՄԻ Լաբոյեան Երկրորդական Վարժարան» անունով:

Արարողութեան վերջին խօսքը Սրբազան Հօրն էր: Ան խօսքեր ուղղեց թէ՛ աշակերտներուն, թէ՛ դաստիարակներուն եւ թէ՛ ծնողներուն: Ան վեր առաւ ուսումի կարեւորութիւնը եւ պահանջեց հպարտ ըլլալ հայութեամբ, սիրել վարժարանն ու լեզուն: Խօսքը ուղղուելով նախկին եւ ներկայի բարերարներուն, զանոնք օրհնեց եւ մաղթեց արեւշատութիւն եւ բարեբեր օրեր:

Սրբազան Հօր Պահպանիչով փակուեցաւ ՀՕՄԻ Պապայեան Մանկապարտէզի, Գոլոլեան Նախակրթարանի եւ Լաբոյեան Երկրորդական Վարժարանի 38րդ վերամուտի արարողութիւնը, որմէ ետք աշակերտները ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ ուղղուեցան դասարաններ՝ իրենց ուսումնական նոր տարեշրջանը սկսելու համար:

ՀՀԴ «Սողոմոն Թէիլիրեան» Կոմիտէի Հերթապահ Յակոբ Զանպազեանի Խօսքը Վարժարանի բացման առիթով

Սիրելի ներկաներ,

Տատանող քայլերով ու միայն 75 հայ փոքրիկներով սկսած կրթական այս օժախը այսօր իր դռները կը բանայ 650 աշակերտներու սքանչելի փաղանգով մը, դառնալով հայկազնեան փարոս մը Թորոնթօ քաղաքին մէջ: Այո, ՀՕՄԻ Ամէնօրեայ Վարժարանը փարոս մը ըլլալէ անդին դարձաւ հայրենիքէն հեռու հայապահպանումի անառիկ բերդ մը, որուն պատերէն ներս եկան եւ պիտի գան սերունդներ, պիտի գան անելի հաւանալու, պիտի գան անելի զօրացած եւ ամրապինդ ոգիով պահանջատէր հանդիսանալու մեր արդար իրաւունքներուն:

Անցան 37 տարիներ եւ արդէն բոլորիս ճիգերով յաջողած ՀՕՄԻ վարժարանը դարձած է հպարտութիւն պատճառող ազգապահպանման հզօր ամրոց մը: Եւ այսօր հպարտութեամբ կը դիտենք կրթական այս օժախէն թեւ առած մեր աշակերտները, որոնք տեղական համայնքներուն մէջ գերազանց արդիւնքներով գնահատանքներու կ'արժանանան եւ կը հաստատեն մեր սկսած գործին իւրայատուկ եւ ազգօգուտ առաքելութիւնը: Ու տակաւին, մեր վարժա-

րանէն թեւ առած ուսանողներն ու աշակերտները անպայման ժամանակ կը գտնեն մասնակցելու մեր ազգային եւ գաղութային կեանքին, Հայ Կեդրոնի միութիւններուն եւ յանձնախումբերուն մէջ իրենց դրական ներդրումը բերելով: Եւ անկէ, այսօր մեր վարժարանէն թեւ առած աշակերտները սպառազինուած բարձրագոյն վկայականներով՝ դարձած են մեր վարժարանի Կրթական Մարմինի նուիրաբերող ժրջան վարչական անդամները, դարձած՝ լուսագոյն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները, ինչպէս նաեւ փոխտնօրէնը մեր նախակրթարանի բաժանմունքին: Այո, անոնք դարձած են ՀՀԴ «Ս. Թէիլիրեան» կոմիտէի եւ Հայ Կեդրոնի յարկին տակ գործող միութիւններու ազգային կառույցներու վարչական անդամներն ու գործօն մղիչ ուժը: Փառք եւ պատիւ ձեզի, սիրելի՛ նուիրեալ շրջանաւարտներ: Ահա այս է ՀՕՄԻ վարժարանի սրբազան առաքելութիւնը՝ մեր ազգին ու հայրենիքին ծառայելու ջիւղ եւ լուսագոյն եղանակը:

Այսօր պարտք կը զգանք գնահատանքի եւ շնորհակալութեան մեր սրտի խօսքը փոխանցելու 37 տարիներ մեր վարժարանը դէպի բարձունքներ առաջ-

նորդող կրթական մարմիններուն, վարժարանի հայագիտութեան եւ ուսումնական վերելքին ծառայած կրթական մշակներուն, տնօրէններուն: Գնահատանքի մասնաշաղկապ խօսք մանաւանդ մերօրեայ սիրելի տնօրէնին՝ Պր. Արմէն Մարտիրոսեանին, թանկագին ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն, որոնք վերանորոգ ծառայասիրութեամբ սպառազինուած՝ այսօր սրտանց եւ ուրախութեամբ կը դիմաւորեն մեր թանկագին աշակերտները անսակարկ նուիրումով, իրենց ուսերուն վերցնելով ամբողջական պատասխանատուութիւնը մեր նոր սերունդի մտային, հոգեկան, ֆիզիքական, հոգեւոր, ազգային եւ քաղաքական դաստիարակութեան: Եւ վերջապէս, կը շնորհաւորենք ու շնորհակալութիւն կը յայտնենք ձեզի, սիրելի ծնողներ, որ ձեր զաւակները անգամ մը եւս կը յանձնէք եւ կը վստահիք ՀՕՄԻ վարժարանի մետրոպաշունչ կրթական օժախին: Սիրելի բարերարներ, մեծ եւ փոքր նուիրատուներ, առանց ձեր անսակարկ նուիրումին, նիւթական եւ բարոյական աջակցութեան, կարելի պիտի չըլլար մետրոպալիտ այս փարոսը լուսաշող պահել: 37ամեայ յաջողութեան կենդա-

նի ջահակիրները եղաք դուք եւ վստահաբար պիտի շարունակէք մնալ մեր վարժարանի գոյութիւնը ապահովող յառաջապահները:

Սիրելի ներկաներ,

Այսօր ունիմ քաղցր պարտականութիւնը եւ պատիւը առաջին անգամ ըլլալով յայտարարելու եւ ներկայացնելու մեր նորագոյն եւ պատուական բարերարներ Տէր եւ Տիկին Վարուժան եւ Սիլվա Լաբոյեանները, որոնք իրենց ազգանուէր գիտակցութեամբ մեր հաւաքական ճիգերուն եւ ապագայ ծրագիրներուն համար կը ներդնեն 1 միլիոն տոլարի իշխանական գումար մը: Այո սիրելիներ, 1 միլիոն տոլարի իշխանական նուիրատուութիւն մը:

Սիրելիներ՝ Վարուժան եւ Սիլվա, ազգային բարերարի աննախընթաց մէկ միլիոն տոլարի իշխանական ձեռնուիրատուութիւնը անակնկալ ու գերողջունելի է ՀՀԴ «Ս. Թէիլիրեան» կոմիտէութեան, Հայ Կեդրոնի յարկին տակ գործող բոլոր միութիւններուն, հաստատութիւններուն, պատասխանատու մեր գործընկերներուն եւ համայն թորոնթոյեան հայութեան կողմէ:

Հայր. տես. էջ 30

Հայոց Ցեղասպանության «Յիշատակի Պուրակ»ի Բացման Հանդիսություն Մաքրամ Քաղաքին Մէջ

Մատաթ Բ. Մամուրեան

Հայոց Ցեղասպանության 100ամեակի Օնաթրիոյի մարմինի կազմակերպած ծեռնարկները, որոնք տեղի ունեցան Յունուարէն Դեկտեմբեր 2015ի ընթացքին եւ շարունակուեցան նաեւ 2016 տարւոյան ընթացքին վերջ գտաւ Մաքրամ քաղաքի «Յոյսի Պուրակ»ի ծրագրի իրագործումով: Նշան Աթիքեան, քաղաքապետարանի հանրային հարցերու յանձնախումբին հետ միասին, երկու տարի առաջ սկսած եւ գլխաւորած էր 100 ծառերէ բաղկացած պուրակի մը իրականացման աշխատանքները, ի յիշատակ Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերուն: Սոյն ծրագրի յատկագիծը պատրաստած էր ճարտարապետ Հայկ Մէքերեան:

Սեպտեմբեր 10ին, Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ հանգանակային ընդունելութիւն մը, որուն պատուոյ հիմն էր Մաքրամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի, որ իր քաջալերական խօսքը փոխանցեց սոյն նախաձեռնութեան համար: Հարիւրամեակի Թորոնթոյի մարմնի ատենապետ Գրիգոր Շիթիլեան ներկայացուց շինարարական աշխատանքներու գործընթացը:

«Յիշատակի Պուրակ»ի բացումը տեղի ունեցաւ Սեպտեմբեր 24ին, Մաքրամի Ashton Meadows հանրային պարտէզին մէջ, ուր մէկ հեկտար հողամասին վրայ տնկուած էին 100 ծառեր:

Բացման արարողութեան ներկայ էին Մաքրամի քաղաքապետական խորհուրդի անդամներ, ՀՀ արտակարգ եւ

Ձախէն աջ՝ Նշան Աթիքեան, Մաքրամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի, Դեսպան Արմէն Եկանեան, Միւր Գարագաշեան եւ Գրիգոր Շիթիլեան կը կատարեն «Յոյսի Պուրակ»ին բացումը, Սեպտեմբեր 10, Մաքրամ:

լիազօր դեսպան Արմէն Եկանեան, ՀՀ Թորոնթոյի պատուակալ հիւպատոս Պերժ Սվազլեան, 100ամեակի Գանատայի մարմնի ատենապետ Միւր Գարագաշեան, Մաքրամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի, հայ յարանուանութեանց հոգեւոր հովիւներ եւ հայ հոծ հասարակութիւն մը: «Հորովել» հայկական նուագախումբը ներկայ բազմութեան հրամցուց հայկական երաժշտութիւն: Հանդիսութիւնը սկսաւ ՀԱՄԻՖ փողերախումբին կատարողութեամբ Գանատայի եւ Հայաստանի քայլերգներով, որմէ ետք մէկ վայրկեան լռութեամբ յարգուեցաւ յիշատակը մեր նահատակներուն:

շար. տես. էջ 8

Մաքրամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի խօսք կ'արտասանէ «Յոյսի Պուրակ»ի նշանաբարին առջեւ:

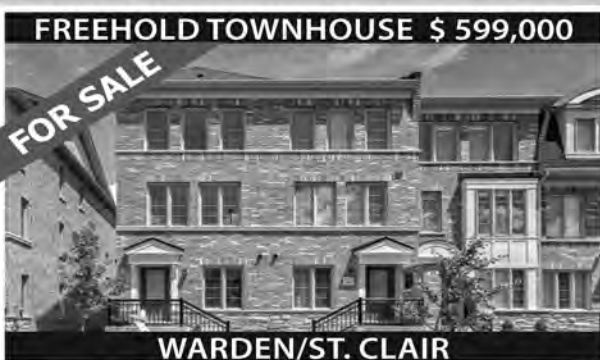

Բացման արարողութեան ներկաները

NEED MORE LISTINGS TO FULFILL OUR BUYERS' DEMAND

649,000 BUNGALOW
VICTORIA PARK/ST. CLAIR

FREEHOLD TOWNHOUSE \$ 599,000
WARDEN/ST. CLAIR

\$ 698,000 BUNGALOW
SCARBOROUGH

RAFFI
D. BOGHOSSIAN

B.A., MVA, **Broker**
Market Value Appraiser - Residential
Direct: **416-419-8441**
raffi.db@gmail.com
www.raffirealestate.com

\$ 369,800
55 HUNTINGDALE BLVD.

Raffi and Karina are a strong real estate team who work together in a partnership to serve our community in a unique and proactive manner. With a combined experience of 37 years, we offer a professional and inclusive service with your best interests in mind.

Call us today for a consultation about your real estate needs anywhere in the GTA .

ROYAL LEPAGE

Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

100-200 Consumers Road, Toronto, ON M2J 4R4 Office: 416-497-9794 Fax: 416-497-5949

KARINA
HANEYAN

SALES REPRESENTATIVE
Residential & Commercial Sales, Buyer and Seller

Direct: **416-419-8441**
karinehaneyan@gmail.com
www.northyorkproperties.ca

Տերեւաթափ

Հայկ Ճըլտըրեան (1917 Եգիպտոս- 2014 Թորոնթո)
Անահիտ Ճըլտըրեան (1934 Եգիպտոս- 2016 Թորոնթո)

Արշո Չաքարեան

Հա•Յֆտեան անողորմ հալածանքներէն փախուտ տալով՝ Ճըլտըրեան, Թումայեան եւ ուրիշ Շապին Գարահիսարցի ընտանիքներ, 20րդ դարու սկիզբը, ետին թողելով իրենց ինքները եւ ընտանեկան կապերը ապաւին գտան Եգիպտոսի զանազան փոքր քաղաքներու մէջ:

Եղբայր Հայկ Ճըլտըրեան ծնած է Թանթա, Եգիպտոս: Յաճախած է Ֆրանսական դպրոց: Սկսած է գործի՝ թարգմանելով դատական օրինական թուղթեր, ապա Աղէքսանդրիոյ Barclay դրամատունը, ուր աշխատած է 23 տարիներ, մինչեւ Գանատա գաղթելը:

Ընկերուի Անահիտ Թումայեան Ճըլտըրեան ծնած է Տամանհուր, Եգիպտոս: Հաճախած է Անգլիական եւ Ֆրանսական դպրոցներ: 1955ին, 21ամեայ Անահիտը քաջութեամբ կ'ամուսնանայ այրի Հայկ Ճըլտըրեանին հետ եւ անոր երկու աղջկաներուն ծամեայ Արտեմիսին եւ Չամեայ Սոնիային կը դառնայ գորգորացող եւ հետեւող մայր: Իր բազմակողմանի տաղանդները ձեռագործի, հիւսկի, արուեստի, խոհանոցի փոխանցած է անոր աղջկաներուն:

Ճըլտըրեան ամուլ կ'ունենան Արան, որ կը դառնայ բոլորին ուշադրութեան կեդրոնը: 1963ին անոնք կը գաղթեն Գանատա եւ կը հաստատուին Թորոնթո: Երկուքն ալ իրենց լեզուներու գիտութիւնը եւ կարողութիւնը կը գործածեն իրենց գործերուն մէջ: Եղբայր Հայկ եղած է Թորոնթոյի ՅԱԸՄԻ առաջին ատենապետը: Ան իր գործելակերպով համերաշխութիւն եւ նուիրում ներշնչած է ՅԱԸՄԻ եղբայր-քոյրերուն: «Բարձրացիր Բարձրացուր» ՅԱԸՄԻ նշանաբանը իրացուցած է իր ազգային եւ ընտանեկան կեանքին մէջ: Իր զուաճախութեամբ դրական մթնոլորտ ստեղծած է: Հայկ եւ Անահիտ Ճըլտըրեան ամուլ իրար հետ գործակցած են ՅԱԸՄԻ

Մի եւ ՅԱԸՄԻ ձեռնարկները յաջողցնելու համար: Իրենց նպաստը դրած են, որ Հայ Կեդրոն ըլլայ հաստատուն, ջերմ եւ հայաշունչ, թէ առաջին կեդրոնին՝ Տիւփոն փողոցի, եւ յետագային Հոլքրաունի մէջ:

Փոքր օրինակ մը. ՅԱԸՄԻ կազմատրման առաջին օրերն է: Սկսուածները տողանցքի պիտի մասնակցին: Յանկարծ կ'անդրադառնան, որ սկսուածները յատուկ փողկապներ չունին եւ ժամանակ չկայ: Եղբայր Հայկ կը դիմէ իր կնոջ Անահիտին: Նեքնա-յարկի փինկ փոնկի սեղանը կը վերածեն աշխատանոցի: Ընկերուի Անահիտ եւ իր աղջկաները մինչեւ առաւօտ կը ձենեն, կը թելակարեն, կը կարեն, կ'արդուկեն եւ կը հասցնեն հայ սկսուածներուն, որպէսզի հպարտութեամբ եւ ինքնավստահութեամբ տողանցքին մասնակցին:

Հայկին օրինակով, իր աղջկաները Արտեմիսը եւ Սոնան խմբապետուիներ եղան, Արան Սկսուածական շարքերը անցաւ: Անահիտ վարած է ՅԱԸՄԻ վարչական պատասխանատուութիւններ, տօնավաճառի եւ այլ յանձնախումբերու մէջ դրած է իր յատուկ դրոշմը: Իր լեզուներու կարողութեամբ եւ ձեռային արուեստի տաղանդով իր ներդրումը ունեցած է, իսկ հեզահամբոյր նկարագիրով գործակցած է տարբեր ընկերուիներու հետ: Բոլորէն սիրուած էր անկեղծ ժպիտով եւ անոյշ խօսքով այս ընկերուիին: Աւելի քան 50 տարիներ անդամակցած է ՅԱԸՄԻ:

Esther Bryan անունով Գանատացի մը գաղափարը կ'ունենայ quiltի վրայ Գանատայի բոլոր ազգային խմբակներուն մշակութային աշխատանքը կազմել: ՅԱԸՄԻ ալ կը դիմէ: Արուեստագէտ Յակոբ Ճանպագեանը կը գծէ նախագիծը: Այդ փոքր քառակուսի կտորին վրայ Ճըլտըրեան հայկական զանազան ձեռագործներու ձեւերով իրականացուց Հայկական եկեղեցիի գմբէթը, խաչը, ԱԲԳ տառերը եւ Արարատը, իսկ շրջանակեց խաղողի տունկերով եւ տերեւներով: Quilt of Belonging կը կոչուի այս հսկայական աշխատանքը, կը ցուցնէ 150 ազգային

Հայկ եւ Անահիտ Ճըլտըրեան

խմբակներ եւ Գանատան կը ներկայացնէ իր բազմամշակութային երեսով: 6 տարիներ առած է մինչեւ վերջացած է այս 140 ոտք լայնքով եւ 12 ոտք հասակով գլուխ գործոցը: Գանատայի մէկ ծայրէն միւսը փոխադրուած եւ ցուցադրուած է: Այժմ Օթթաուայի պատմական թանգարանին մէջ է: Անահիտին ձեռային տաղանդը արժանի իբրեւ հիացմունքի առարկայ թանգարանի մէջ ըլլալու: Ուշադրութեամբ գործուած փոքր քառակուսին կը ներկայացնէ մեր մշակոյթի զանազան կողմերը:

2004ին անոնք իրենց զաւակը՝ Արան, կորսնցուցին խլիրդէն: Երկուքն ալ մեծապէս ցնցեց այս կանխահաս մահը: Հայկը անհամբեր սպասեց իր միւս աշխարհ երթալու «արտօնագրին»: Անահիտը վերջին 6 տարիներուն տառապեցաւ Alzheimer հիւանդութիւնէն:

Իրենց դուստրերը Արտեմիսը եւ Սոնան, թոռնիկները Լորան եւ Մայքըլը, ծոռները Լիլին եւ Անիան պիտի յիշեն իրենց ծնողքին սէրը, գորգորանքը եւ ընտանեկան մթնոլորտը: Իսկ ՅԱԸՄԻականները պիտի յիշեն այս հիմնադիր զոյգին անվախ եւ անսակարկ նուիրումը: Այժմ երկուքն ալ միացած են Արային եւ ուրախ ու գոհ են տեսնելով ՅԱԸՄԻ եւ ՅԱԸՄԻ շարքերուն վերելքը եւ շարունակական նուաճումները:

Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութեանց Անկախութեան 25Ամեակի Տօնակատարութիւն

Պէթրի Փանոսեան Միւսասեան

Ամեակներու նշումը պատեհ առիթներ են վերլիշելու, արժեւորելու եւ կրկին անգամ գնահատելու տուեալ առիթին անհրաժեշտութիւնը անհատի կամ հաւաքականութեան կեանքէն ներս: Իսկ երբ նշուած ամեակը կ'առնչուի հայրենիքի անկախութեան՝ հպարտութեան ու ոգեւորութեան զգացումները կը պարուրեն հոգիներն ու մտքերը:

Հայ ժողովուրդին համար Սեպտեմբեր ամիսը առաւել կերպով կ'իմաստաւորուի Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արցախի անկախացման զոյգ ամեակներու նշումով:

Այս տարի եւս երիտասարդ մեր Հայրենիքի անկախացման նշումը հայ ազգի զաւակները տօնեցին Հայրենիքի, թէ Սփիւքի տարածքներուն:

Կիրակի, 25 Սեպտեմբեր 2016ի յետմիջօրէին, թորոնթոյի հայութիւնը տօնակատարեց Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութեանց անկախութեան 25ամեակը, հովանաւորութեամբ՝ Գանատայի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպան՝ Արմէն Եգանեանի:

Նախքան հանդիսութիւնը, տեղի ունեցաւ զոյգ դրօշներու օրհնութիւն՝ Հայ Կեդրոնի Նահատակաց Յուշարձանին առջեւ, որմէ ետք, ներկաները ուղղուեցան «Համագային» թատերասրահ, ուր համախմբուած էին ՀՀ դեսպանը, կուսակցութիւններու եւ միութիւններու ներկայացուցիչներ, հոգեւոր հայրեր եւ խոնարհեալ բազմութիւն մը: Գանատայի, Հայաստանի ու Արցախի Օրհներգներու ունկնդրութենէն ետք, Համագա-

լինի «Գուսան» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ՝ Հռիփսիմէ Թովմասեանի եւ նուագակցութեամբ՝ Վանիկ Յովհաննիսեանի, արհեստավարժ կատարողութեամբ ներկայացուց հայրենիքի նուիրում երեք երգեր:

Հանդիսավար՝ Խաժակ Գուլաճեան, Անկախութեան տօնին առթիւ ողջունելի ու շնորհաւորելի ետք ներկաները, յետադարձ ակնարկով կամօքեց 1991ի Հայաստանի Հանրապետութեան վերանկախացումն ու Արցախի անկախութիւնը՝ 1918ի Սարդարապատի ծակատամարտի յաղթանակով ձեռք բերուած Առաջին Անկախութեան: Ան առաջնահերթ նպատակ համարեց Արցախի վերադարձն ու միացումը Մայր Հայաստանին: Ինչպէս նաեւ մատնանշեց Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմին անքակտելի կապը Անկախութեան 25-

մեակի իրողութեան հետ: Հանդիսավարը, անկախ պետականութիւն ունենալը արժանապատիւ հպարտութիւն համարելով մէկտեղ, լուսարձակի տակ առաւ նաեւ Մայր Հայրենիքէն ներս տիրող յոռի երեւոյթները, զանոնք համարելով

«աւելի կործանարար, քան արտաքին թշնամին»: Ան արդարօրէն հաստատեց, որ Արցախեան հարցի լուծումը կը կայանայ խաղաղ բանակցութեանց ճամբով, եւ ազատագրուած ոչ մէկ տարածք
շար. տես. էջ 30

Վերադարձ Հարազատ Քեսապ

Սեւան Ճ. Աբելեան

Որոշած էի Քեսապ երթալ: Քանի մը տարիներէ ի վեր չէի գացած պատերազմին պատճառով: Բացակայութիւնս երկար տեւած էր:

Երբ սկսայ բարեկամներու ըսել՝ «Քեսապ պիտի երթամ», ամէն մէկը բան մը ըսաւ: «Ինչ կայ այս կացութեան, ինչ գործ ունիս, հապա՞ եթէ բան մը պատահի ինչ տեղած ժամանակդ, ինչ պիտի ընես»:

Որոշումս յստակ էր. երթալ: Աստուծոյ վստահելով՝ ճամբայ ելայ: Ուրախութիւնս անսահման էր: Վերջապէս պիտի տեսնէի հարազատներս, բարեկամներս եւ վայելի Քեսապի գեղեցիկ բնութիւնը: Արդէն իսկ բացուած էր այն ճամբան, որ քանի մը տարիներէ ի վեր գոց էր: Այդ ճամբայէն շատեր գացած են Քեսապ՝ օդափոխութեան, բանակումի, համագումարի կամ վաճառականութեան համար:

Երբ մօտեցանք Տիգրազին, որ Քեսապի առաջին գիւղն է, ձգտուեցինք իրենց ծայրերով կը խանգարէին բնութեան խաղաղութիւնը:

Հասանք Զորքինէ. իրենց տեղերն էին՝ գիւղի եկեղեցին, տուները, աղբիւրը: Հոն էր գիւղացիներուն մեծ մասը: Ամէն մարդ սկսած էր հոգալ իր պարտէզները: Մարդիկ յոյսով լեցուած են, ուրախ են, որ վերադարձած են իրենց հայրենի գիւղը, որ ապրած են իրենց ծնողները, մեծ հայրերն ու մեծ մայրերը:

Քեսապի մէջ կարգ մը վաճառատուներ արդէն իսկ բացած են իրենց դռները: Ներկայիս մարդիկ Հինգաբթի եւ Ուրբաթ օրերը Քեսապ կ'ելլեն օդափոխութեան համար: Ոմանք տուն վարձած են ամրան համար: Ուրիշներու տուները քանդուած են եւ կամ պատերազմի շրջանի մէջ են, եւ Քեսապ կ'ապրին ձմեռ թէ ամառ:

Գիւղացիք իրարու կ'ըսէին. «Այս տա-

րի Աստուածածնայ տօնին բաւական մարդ եկած էր: Շուրջ տասը տարիներէ ի վեր այսչափ եռուզեռ չէր եղած»:

Ոմանք սկսած էին Գարատուրան ծով երթալ: Այլեւս կրնային մինչեւ վարձովեզերք հասնիլ, ուր շրջան մը արգիլուած էր: Մենք ալ հասանք ծով՝ դիտելու համար Աստուծոյ գեղեցիկ ստեղծագործութիւնը: Ամա չկար այդ օրը եւ հեռուէն կ'երեւէր Մուսա Լեռը, որ յաճախ մշուշին մէջ կորսուած կ'ըլլար: Կը դիտենք ծովը, որ կարծես միացած էր երկինքին: Աստուծոյ ներկայութիւնը անելիով կը զգաս այդ բնութեան մէջ: Երբ վերադարձի ճամբան բռնեցինք մեր դիմաց ելան խումբ մը երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ, որոնք Հալէպէն եկած էին Քեսապ եւ իրենց օրը պիտի անցընէին Գարատուրանի ծովը՝ լողալով:

Կը հանդիպիմ բարեկամներու, որոնք մեծ եռանդով կ'եփէին լոլիկի ու պղպեղի մածուկ եւ նուռի թթու: Պիտի ծախեն, որպէսզի կարենան իրենց ձմրան ապրուստը ապահովել: Յոյսով են, որ յաջորդ գարնան եւ ամրան ամառը լաւ պիտի ըլլան: Պիտի կարենան իրենց հին օրերուն դառնալ: Իսկ Սեպտեմբերի վերջը կամ Հոկտեմբերի սկիզբը «փրփուր» կ'եփեն, որ կը պատրաստեն խաղողի հիւթն եւ ռուպ կը պատրաստեն: Իսկ ռուպին վրայի փրփուրը դափնիի տերեւով կ'ուտեն: Այդ ժամանակ մարդիկ կը հաւաքուին իրարու քով եւ «քէֆ» կ'ընեն: Իսկապէս հիւսիսի առիթ մըն է:

Արդէն իսկ դպրոցները կը պատրաստուին իրենց դռները բանալու նոր տարեշրջանի մը համար: Աշակերտները խանդավառ են: Մեծ երազներ ունին:

Աւետարանական եկեղեցւոյ կիները ամանդութիւն դարձած ամէն Աստուածածնայ տօնին առիթով իրենց ձեռագործի եւ անուշեղէնի պազարը դարձալ կազմակերպած էին տօնի նախօրեա-

Օգոստոս 15ին, Բերիոյ Թեմի առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեան Խաղողօրինէք կը կատարէ Քեսապի մէջ

կին:

Կաթողիկէ եկեղեցւոյ զանգերը, որոնք փճացած էին ահաբեկիչներուն կողմէ, փոխարինուեցան նոր զանգերով:

2016ի ձմրան Համազգայինի «Համօ Օհանջանեան» մասնաճիւղի երիտասարդները ներկայացուցին թատրոն մը «Միլիոնատէր եղանք, միլիոնատէր», որուն հեղինակն է գիւղի զաւակներէն՝ Գ. Աբելեան: Բեմադրութեամբ՝ Սոնա Կիւզեւեանի: 2017ի ձմրան ուրիշ թատրոն մը պիտի ներկայացնեն, այս անգամ տարբեր հեղինակէ մը:

Խումբ մը երաժշտասէրներ արդէն իսկ մաս կազմած են Համազգայինի «Կիլիկիա» երգչախումբին՝ ղեկավարութեամբ Գայիանէ Սիմոնեան-Տէրեանի, անոնք ծշղապահութեամբ ու խանդավառութեամբ կը հետեւին փորձերուն եւ արդէն իսկ ողջունելի ելոյթներ տուին Սեպտեմբերի սկիզբը:

Կը հանդիպիմ Շաղիկին, որ իր կարգին Քեսապ եկած էր իր ամուսնոյն եւ

երկու մանչերուն հետ: Երկուքս ալ մեր լաւատեսութեան մասին կը խօսինք: Ան կ'ըսէ. «Անցեալ տարի, երբ Սեպտեմբերին Քեսապ եկայ, շատ յուսահատ էի: Բայց հիմա կը տեսնեմ, որ ամէն բան դէպի յառաջ կ'երթայ: Քիչ մըն ալ պիտի սպասենք, որպէսզի մեր հօրենական տունը նորոգենք եւ յաջորդ անգամ մեր տունը մնանք, երբ արձակուրդի համար Քեսապ կու գանք»: Ես ալ իմ ուրախութիւնս կը յայտնեմ իրեն: Ուրախ եմ, որ հակառակ իրենց դժուարութիւններուն լաւագոյնը կ'ընեն, որպէսզի դէպի առջեւ երթան եւ կեանքը շարունակեն: Այս ձեռով Քեսապը անտէր կամ օտարին ձեռքը չի մնար:

Քեսապ ապրող քեսապցիներուն եւ դուրսը գտնուող քեսապցիներուն համար դժուար էր լսել 21 Մարտ թուականը, որովհետեւ այդ օրը անոնք ստիպուած էին հեռանալ իրենց գիւղէն, երբ տարբեր տեղեր մարդիկ կը տօնէին գարնան առաջին օրը, իսկ արաբական աշխարհին մէջ՝ մայրերու օրը: Անոնք

Բերիոյ Հայոց Թեմի Հալէպի Ազգային Վարժարաններու 2016-2017 Ուսումնական Տարեշրջանը՝ Անվճար

Սուրիոյ տագնապալի հինգ տարիներուն, հակառակ հերթաբար բազմա-ցող դժուարութիւններուն, Բերիոյ հայոց թեմի Ազգային իշխանութիւնը առաւել յանձնառութեամբ հետամուտ եղաւ կանգուն պահելու ազգային բոլոր կառոյցները եւ յատկապէս՝ կրթական հաստատութիւնները:

Բերիոյ հայոց թեմի ամբողջ տարածքին, կրթական մեր հաստատութիւնները, ի բացառեալ օրինական իշխանութիւններու հակակշիռէն դուրս մնացած շրջանները, շարունակեցին իրենց նուիրական առաքելութիւնը՝ յարմարագոյն լուծումներով:

Հալէպի մէջ, ուր կը գտնուի ազգային կրթական հաստատութիւններուն ճնշող մեծամասնութիւնը, ուր եւ տագնապի հետեւանքներու ամբողջ ծանրութիւնը կը տիրէ, մեր յանձնառութիւնը հսկայական ճիգ եւ նիւթաբարոյական ներդրում պահանջեց:

Առաջնորդ սրբազան հօր եւ իրերա-յաջորդ ազգային վարչութիւններու տնօրինումով, ազգային վարժարաններու աշակերտութեան ծնողներուն ընծայուեցան հնարաւոր դիմումներ՝ մասնակից դառնալու կրթական գործի շարունակման անհրաժեշտ ծախսերուն:

Մասնաւորաբար Հալէպի ազգային վարժարաններու 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 ուսումնական

տարեշրջանները իրականացան՝ շնորհիւ ՄԵՇՎՄԻՆ, ՀՕՄԻՆ եւ «Գ. Կիւպէն-կեան» հիմնարկութեան օժանդակութիւններուն, բայց յատկապէս՝ նոր հիմնուած Բերիոյ հայոց թեմի «Դպրոց» հիմնադրամին, որ գոյացած է անհատական, հաւաքական, միութենական ու թեմական նիւթական աջակցութիւններով:

Նախագահութեամբ առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեանի, Բերիոյ հայոց թեմի Ազգային վարչութիւնը անցնող ամիսներուն, համընդհանուր քննութեան ենթարկելէ ետք կրթական հաստատութիւններու առաքելութեան անխափան շարունակումը խոչընդոտող խնդիրները, մասնաւորաբար՝ Հալէպ քաղաքի իրավիճակն ու հետեւանքները, սահմանադրական իր պարտաւորութիւններու եւ յանձնառութիւններու ամբողջական պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ կը յայտարարէ 2016-2017 ուսումնական տարեշրջանը Հալէպի ազգային վարժարաններուն համար անվճար:

Ազգային վարչութիւնը իր այս որոշումով թէեւ ծանրագոյն յանձնառութեան տակ պիտի գործէ, սակայն յուսադրուած է, որ հնարաւորութիւն ունեցող մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակները պիտի զօրակցին իրեն:

Հալէպի Մէջ ՀՀ Անկախութեան 25ամեակին Նուիրուած Ընդունելութիւն

Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 25րդ տարեդարձին առիթով, Սեպտեմբեր 25ին Հայաստանի հիւպատոս Տիգրան Գեորգեան պաշտօնական ընդունելութիւն մը կազմակերպեց Հալէպի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ ներքնասրահին ներս:

Հայաստանի 25ամեակը շնորհաւորելու եկած էին Սուրիոյ Խորհրդարանի պատգամաւորները, նահանգապետ Հուսէյն Ահմատ Տիպա, Պաաս Կուսակցութեան Հալէպի պետը, պետական անվտանգութեան ներկայացուցիչը, պետական բարձրաստիճան պատասխանատուներ, Բերիոյ Թեմի առաջնորդ Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեան, Հայ Կաթողիկէ համայնքի առաջնորդ Պետրոս

Արք. Միրիաթեան, Հայ Աւետարանական համայնքի ներկայացուցիչ պատուելի Սիմոն Տէր Սահակեան, միութիւններու, հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ, ՀՕՄԻ Կ. Վարչութեան անդամը եւ հալէպահայեր:

Հիւպատոս Գեորգեան խօսք առնելով ըսաւ. «25 տարիներ առաջ մեր ժողովուրդը դարձրեց իր պատմութեան հերթական էջը՝ աշխարհին յայտարարելով, որ պատրաստ է լինել ազատ, անկախ ինքնիշխան... Իրականացաւ այն՝ ինչի մասին երազում էին աշխարհով մէկ սփռուած միլիոնաւոր հայեր: Հայաստանը ձեռք բերեց անկախութիւն... Համազգային այս զարթօնքում իր

շար. տես. էջ 8

Հողին հանձնեցինք մեր ժպիտը

Մանուել Քելիշեան

Հայկաի Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ քանի մը անգամ երգուող «Ի վերին Երուսաղէմ»ը սողոսկեցաւ մեր երակներուն մէջ, կասեցուց մեր արեան հոսքը, ծակեց մեր ոսկորները, հասաւ ծոծին եւ մեր դէմքերուն վրայ ու հոգիներուն մէջ մեխուեցաւ որպէս յուսահատութիւն ու բողոք...

Բողոք ինչի՞ն դէմ, պորթկում որո՞ւ երեսին: Միայն չըսէ՞ք ընդդիմադիր սուրիացիներուն, որոնց մօտ ալ հարիւրաւոր երեխաներ կը զոհուին... չըսէ՞ք՝ մեծ պետութիւններուն, չըսէ՞ք ՏԱԵԸ-ին, հազարաւոր վարձկան զինեալներուն... եւ այլոց դէմ...

Այսօր մեզմէ յաւիտ հեռացան հայուհի մը, ժպիտը դէմքերին հայ պատանի-երիտասարդներ, Դուք տեսա՞ք այս երիտասարդներուն ընկերներուն դողացող մարմինները եկեղեցւոյ մէջ, լսեցի՞ք՝ անոց բարձրագոյ աղաղակող լացի ձայնը, ականատես եղա՞ք թէ անոնք ինչպէս սեղմուած էին իրար, կարծես իրենց միջեւ ամուր, շատ ամուր գրկելով իրենց հեռացող ընկերները: Դուք այսօր եկեղեցիին մէջ տեսա՞ք Հայկաի հայ այրերուն խոժոռ դէմքերը, հայ կանանց եւ աղջիկներուն զուսպ, այնքան զուսպ, արիւն լացող հոգիները... Տեսա՞ք, անշուշտ տեսա՞ք, որովհետեւ այս ամէնը տեսնելու համար պայման չէր հայկական Վիլլաներ թաղամասի հայկական Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ գտնուիլ երբ հոն սիրտ ծակող ձայնով քանիցս կ'երգուէր «Ի վերին Երուսաղէմ»: Որովհետեւ այսօր ազգովին հոն էինք, ինչպէս որ էինք Հայաստանի մէջ մեծ երկրաշարժի պահին, ինչպէս որ էինք Լիբանանի մէջ լիբանանահայերու ծանր օրերուն, Ինչպէս որ էինք Արցախի մէջ դեռ վերջերս Ապրիլեան օրերուն եւ ուր ենք նաեւ այսօր...

Այսօր մեզմէ յաւիտեան բաժնուող պարմաններուն հետ մենք հողին յանձնեցինք անոնց ժպտացող դէմքերը, անոնց ընկերներուն՝ մեր երիտասարդներուն եւ մանուկներուն ժպիտը:

Մէկդի թողնելով օտարները, մեր մէջ ո՞ր փնտռենք այս եղածին պատճառները եւ որ աւելի կարեւոր է այս ամէնուն մէջ իրաւունք ունինք իմաստ մը փնտռելու, պիտի կարենանք գտնել:

Ես չըսի յանցաւորը ո՞վ է, չըսի թէ Հայաստանի պետութիւնը կրնար հող տրամադրել, որուն վրայ սփիւռքեան կազմակերպութիւններ հեշտութեամբ

կրնային բնակարաններ կառուցել սուրիահայերուն համար, այս բոլորը չըսի որովհետեւ յանցաւոր չեմ փնտռեր: Իմ հարցումս հետեւեալն է.-

Վերջ ի վերջոյ ի՞նչ դիրքորոշում ունինք մենք, ի՞նչ հաւաքական որոշման յանգած ենք.- «Պահպանե՛լ գաղութը, չտեսնե՛լ ձեռացնել եւ ձգել որ ամէն ոք իր ձեռով եւ իր միջոցներով փորձէ հեռանալ եւ երթալ հոն ուր հնարաւոր է, իբր քարոզելով մնա՛լ... ասիկա ամէնէն դիւրին ղեկավարել-Չղեկավարելու մեթոտն է:

Ինչո՞ւ չկրցանք կամ չուզեցինք Հայաստանի մէջ բնակարաններ կառուցել հայկաի հայերուն համար, ասոր պատասխանը պիտի չփնտռեմ այսօր, վախնալով թէ բազմաթիւ յանցաւոր-յանցակիցներ պիտի գտնեմ:

Այսօրուան իմ առաջին հարցումս հետեւեալն է.- Կ'արժէ՞ մնալ Հայկաի մէջ:

Դարձեալ ամէնէն դիւրին պատասխանը -Ո՛՞՞՞...

Որովհետեւ հոս մեր ամբողջ ունեցածը մեր մէկ երեխային կամ ունեւանի կեանքը չի կրնար արժել: Այո՛, բայց չէ՞ որ մեր ունեցածը սոսկ կառոյց չէ՞, չէ՞ որ Հայկաի հայ (Սուրիահայ) գաղութը ազգին մէկ կարեւոր մասնիկն է, իսկ գաղութը գաղութ դարձնողը, գաղութը պահողը սերունդներու արիւնքով կառուցուածն է, որմէ հրաժարիլ կը նշանակէ հրաժարիլ ազգային արժէք դարձած հարստութենէ, որուն մէջ ամէնէն փոքրիկ մասը նիւթականն է: Ազգային ժառանգութենէ հրաժարիլ մեզի կը սորվեցնէ նաեւ հրաժարիլ հայրենական ժառանգութենէ երբ մեր երկրին մէջ եւս վտանգուի անհատական կամ հաւաքական մեր գոյութիւնը:

Այս գիտակցութեամբ ես կը պատասխանեմ.-Այո՛, պէտք է պահպանել գաղութը. պէտք է պահպանել գիտակցելով որ այնքան շատ դժուար է մեր գոյութիւնը պահպանել, երբ չենք գիտեր թէ տակաւին ինչեր կրնան պատահիլ, երբ գիտենք որ տակաւին բազմաթիւ զոհեր կրնանք տալ, գիտակցելով որ ամէն մէկ հոս մնացող ամէն վայրկեան ենթակայ է մահուան, մարմնապէս խեղման, անօթութեան, ծարաի, մթութեան...

Այս գիտակցութիւնը պէտք է ունենայ ամէն մէկ մնալ ու գաղութը պահել ցանկացող, երթալ ցանկացողներուն ծամբան պէտք է հեշտացնէ ազգը՝ ազգին ամէն տեղ վիստացող ղեկավարութիւնը, ապահովելով բնակատեղի մեր

հայրենիքին մէջ, որպէսզի պատմութիւնը դասալիքներու անուններ կարծանագրէ, թէ՛ պատմութիւնն ալ գրողները դասալիքներն են: Վերջին պարբերութիւնը ի միջի այլոց գրուեցաւ՝ անկախ իմ կամքէս, որովհետեւ խնդիրը Հայկաի հայ գաղութին պահպանումն է, ուրիշ ոչինչ:

Այսօրուան իմ երկրորդ հարցումս է.- Ինչպէ՞ս պահպանել գաղութը:

Անչափ դժուար է պահպանել մեր գաղութը, գիտնալով որ տակաւին շատ երկար է խաղաղութեան ճանապարհը, գիտնալով որ տակաւին բազմաթիւ թանկագին զոհեր պիտի տանք, մանաւանդ գիտնալով որ ապագայի խաղաղ այս երկրին մէջ մեր հանդէպ, մեղմօրէն ըսենք, բազմաթիւ անբարեացկամօրէն տրամադրուած հաւաքականութիւններով շրջապատուած պիտի ապրինք, զորս մեր դէմ գրգռելը շատ դիւրին պիտի ըլլայ: Այս անխուսափելի իրողութիւնները զիս յաճախ կը մղեն այս գաղութին հեռանալուն, սակայն այս հաւաքականութեան անքակտելի մասնիկ ըլլալու գիտակցութիւնը միշտ կը յաղթէ, եւ որն ալ իրաւունք կու տայ ինծի հաւաքական որոշում մը պահանջել, իրաւունք կու տայ պատասխանատուութիւն վերցնելու ատակութիւն փնտռել մեր ղեկավարներուն մօտ... եւ ես երկրորդ հարցումիս պատասխանը կը գտնեմ մեր՝ հոս մնացողներու հաւաքականօրէն դիմանալու կարողութեան մէջ: Դիմանալու մեր տուած եւ տալիք զոհերու կորուստի ցաւին, դիմանալու իրար ուժ ներշնչելով, մեր մխիթարութիւն

նր իրար գիրկի մէջ գտնելով ինչպէս որ կ'ընէին այսօր առտու Միդիլին եւ Ծիլալին ընկերները եկեղեցւոյ բակին մէջ:

Դիմանալու կարողականութիւնը կու գայ գիտակցութենէն, մեր զոհերուն կորուստը իմաստաւորելէն, իսկ մեր կորուստը կ'իմաստաւորուի միայն այն պարագային երբ անոնք նպատակի մը իրագործումին համար զոհուած ըլլան եւ դառնան նահատակներ, ապա թէ ոչ կը վերածուին պարգապէս թիւերու եւ պարգապէս կրնանք ցաւիլ անոնց համար եւ անոնց կորուստը նոյնիսկ հաւաքական վերջի չի վերածուիր ու ժամանակի ընթացքին նոյնիսկ իրենց հարազատներուն կսկածալի վերքերը կը սպիանան, մինչդեռ անոնցմէ իւրաքանչիւրին անունը պէտք է փորագրուի մեր հոգիներուն մէջ, բոլորիս հոգիներուն մէջ, ազգային հաւաքական մեր մտքին ու հոգւոյն մէջ:

Այսօր մենք մեր երիտասարդներու դէմքի ժպիտին հետ հողին յանձնեցինք մեր հաւաքական ժպիտը...

Պիտի յառնի՞ այդ ժպիտը, Այդ ժպիտը չի վերադառնար մեզի երկնային կեանքի մխիթարութեամբ միայն. Ասիկա մեր եկեղեկականներն ալ քաջ գիտեն: Մենք այդ ժպիտի յառնումը պիտի գտնենք.. Եթէ կարենանք... սակայն պիտի կարենանք պահպանել գաղութը...

Եւ... սակայն վերադառնանք այսօրուան. այսօր դուք գացիք, հեռացաք մեզմէ եւ մենք անմխիթար ենք եւ ձեր հեռանալը կը կրծէ մեր հոգիները:

Հայկա, 1 Հոկտեմբեր 2016

Հայոց Ցեղասպանութեան ...

շար. էջ 5էն

100ամեակի Թորոնթոյի Մարմինին անունով բացման խօսքով հանդէս եկաւ Տարօն Քէլիշեան, որ ըսաւ. «...Այս պարագայ մշտական յիշեցում է, որ մենք վերապրեցանք Եղեռնէն, պիտի գոյատեւենք եւ պիտի ջանանք յետագային կասեցնել նոր ցեղասպանութիւններ»:

Դեսպան Եգանեան շնորհատրեց 100ամեակի Թորոնթոյի մարմինը իր տարած աշխատանքներուն համար, ինչպէս նաեւ թորոնթոհայերը իրենց բարոյական եւ նիւթական ներդրումին համար, շնորհակալութիւն յայտնեց Մարքամի քաղաքապետին եւ իր գործակից խորհրդատուներուն իրենց անվերապահ աջակցութեան համար եւ առ ի գնահատանք՝ դեսպանատան կողմէ շնորհատրագիր մը յանձնեց քաղաքապետին:

Քաղաքապետը Սքարփիթի շնորհակալութիւն յայտնեց դեսպան Արմէն Եգանեանին եւ թորոնթոհայ գաղութին՝ ծրագրի ի-

րականացման համար: Ան յուշագիր մը յանձնեց «Յոյսի Պուրակ»ի յանձնախումբի ատենապետ Նշան Աթիքեանին: Փոխ մը հայկական պարերով ելոյթ ունեցաւ Ս. Երրորդութիւն Հայոց. Առաք. Եկեղեցւոյ «Սատուն» պարախումբը՝ պարուսոյց Սեւակ Ասագեանի ղեկավարութեամբ:

Ազատական Կուսակցութեան երեսփոխան եւ Գանատա-Հայաստան բարեկամութեան մարմնի ատենապետ Արնըլտ Չան ընթերցեց Գանատայի վարչապետ Ճասթին Թրուտոյի շնորհատրական գիրը: Ընդդիմադիր Պահպանողական Կուսակցութեան երեսփոխան եւ հայ ազգի մօտիկ բարեկամ Պապ Սարոյա ընթերցեց Կուսակցապետ Ռոնա Էմպրոգի շնորհատրական գիրը: Օնթարիո նահանգի վարչապետ Բէթին Ռփինի շնորհատրական գիրը ներկայացուցին երեսփոխաններ Տոքթ. Զելենա Ճագէք եւ Մայքըլ Չան:

Շնորհատրական խօսքերով ելոյթ ունեցան նաեւ Հայ Դատի Յանձնախումբի ներկակացուցիչ

Մարիան Դաիթեան, Մարքամի քաղաքապետական խորհուրդի անդամ Ալըն Զօ:

100ամեակի Գանատայի մարմնի ատենապետ Միքի Գարազեան իր խօսքին մէջ շնորհատրեց Օնթարիոյի Մարմինը իր տարած աշխատանքներուն համար, ինչպէս նաեւ Մարքամի քաղաքապետն ու իր անձնակազմը եւ կոչ ըրաւ ներկաներուն բարոյապէս եւ նիւթապէս զօրավիգ կանգնելու սոյն ձեռնարկին:

Ձեռամբ Ֆրանք Սքարփիթիի, դեսպան Արմէն Եգանեանի, Միքի Գարազեանի, Գրիգոր Շիթիլեանի եւ Նշան Աթիքեանի, տեղի ունեցաւ պարակի բացման ժամանակի հատումը, որմէ ետք ներկայ հոգեւորականներ Եղիա Ծ. Վրդ. Գիրէջեանի, Զարեհ Աւագ Զինյ. Զարգարեանի, Կոմիտաս Աւագ Զինյ. Փանոսեանի եւ Վեր. Զօ Մարթոսեանի «Պահպանիչ»ով եւ «Տէրունական Աղօթք»ով վերջ գտաւ «Յիշատակի Պուրակ»ի բացման հանդիսութիւնը:

Հայկաի Մէջ ՀՀ Անկախութեան ...

շար. էջ 5էն

ուրոյն ներդրումն ունեցաւ Հայկաի հայ գաղթօժախը, որ նորանկախ մեր պետութեան վերաբերուեց ինչպէս նորածին մանուկի, մշտապէս կանգնելով նրա կողքին...

«Հանգամանքների բերումով եկաւ ժամանակը, երբ մայր հայրենիքը արդէն պէտք էր սատար կանգնէր իր ամենանուիրուած համայնքներից մէկից: 5 տարի առաջ սկսուած սիրիական պատերազմի արհաւիրքը հասաւ նաեւ Հայկա պատճառելով բազում ցաւ ու զրկանքներ հայկական այս կանգուն համայնքին: Ու այդ ժամանակ հայրենիքը բացեց իր դռները բոլոր սիրիահայութեան, այդ թում նաեւ հայկաի հայութեան համար:

«Այստեղ Հայաստանի ղեկավարութեան կողմից որոշում կայացուեց շարունա-

կել Դամասկոսում Հայաստանի Դեսպանութեան եւ Հայկաում Հայաստանի Գլխաւոր Հիպատոսութեան աշխատանքը՝ ցուցաբերելու համար օժանդակութիւն մեր այն հայրենակիցներին, ովքեր որոշում կայացրեցին մնալ եւ պայքարել բոլոր դժուարութիւնների դէմ:

«Հաշուի չառնելով բոլոր դժուարութիւնները, որոնց այսօր բախում է ցանկացած հայկաբնակ, մենք հաւաքուել ենք այսօր նշելու Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան տօնը, հաւաքուած այս բազմութիւնը ամենավառ ապացոյցն է, որ Հայկաը կենդանի է, Հայկաը շնչում է, որ քաղաքի լաւագոյն օրերը դեռ առջեւում են եւ որ հայ համայնքը դեռ վերագտնելու է իր նախկին կեանքը»:

Սուրիահայերու Ստեղծագործական Ոգին ու Շունչը Երեւանի Մէջ

Սալբի Սաղտըճեան

ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան եւ «Սուրիահայերու հիմնախնդիրները հաւակարգող կեդրոն» հասարակական կազմակերպութեան նախաձեռնութեամբ՝ Սեպտեմբեր 19ին, Վերնիսաժի տարածքին մէջ, երկու օր տեւողութեամբ, ներկայացուցաւ արդէն իսկ ամանդական դարձած «Սուրիահայ մշակոյթի շունչը Երեւանի մէջ» բարեգործական ցուցահանդէս-տօնավաճառը:

Տարին 7-8 անգամ կազմակերպուող այս ցուցահանդէս վաճառքը այս անգամ նուիրուած էր Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 25րդ տարեդարձին: Ընտրուած 50 տաղարները կը խորհրդանշէին Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան անկախութեան 25ամեակը: Տաղար-սեղաններու վրայ ներկայացուած էին Հայաստան հաստատուած սուրիահայերու ձեռագործ աշխատանքներ, արծաթէ զարդեր, Մարաշի, Այնթապի, Սվազի ասեղնագործներ, ուտելիքներ եւ քաղցրաւենիք:

Ռիթա Սարգիսեանը 4 տարիէ Հայաստան հաստատուած է եւ առաջին անգամ ըլլալով կը մասնակցի այս ցուցահանդէսին, ուր կը ներկայացնէ արեւելեան եւ հայկական ճաշեր: Ան երկու տարիէ ի վեր կը զբաղի այս գործով. պատուերով տունը ճաշեր կը պատրաստէ ու կը ծախէ: «Ունիմ հայաստանցի յաճախորդներ, որոնք շատ կը սիրեն մեր ճաշերը», կ'ըսէ ան:

Սերա Շահինեանը երկրորդ անգամն է՝ կը մասնակցի այս ցուցահանդէսին: Կը վաճառէ ամուսինին պատրաստած արծաթեայ գործերը: Ան իր ամուսինին ու երկու զաւակներուն հետ Հայաստան հաստատուած է մէկուկէս տարի առաջ: «Մենք ուրախ ենք, որ մեր հայրենիքին մէջ ենք, պզտիկներս շատ կը սիրեն հոս, դպրոց կ'երթան: Կուզենք հոս մնալ, դուրս երթալու մասին չենք մտածեր, կարելորդ գործ ըլլայ», կ'աւելցնէ Սերան:

Վերնիսաժի մէջ «Սուրիահայ մշակոյթի շունչը Երեւանի մէջ» բարեգործական ցուցահանդէս-տօնավաճառ: Ռիթա Սարգիսեան եւ Մայտա Սթամպուլեան-Տէմիրճեան իրենց տաղարներուն առջեւ:

Մայտա Սթամպուլեան-Տէմիրճեանը կը ցուցադրէ իր ձեռնային գործերը, կը պատրաստէ նկարազարդուած փայտէ եւ ապակեայ խոհանոցի սպասք, ձեռագործ ծածկոցներ եւ կանացի զարդեղէններ: Արդէն երեք տարիէ կը մասնակցի այսպիսի ցուցահանդէսներու, տարին 6-7 անգամ: «Հալէպ չէի աշխատեր, բայց հոս կ'աշխատիմ, թէ ազատ ժամանակս կը լեցնեմ, թէ նիւթապէս ընտանիքիս կ'օգնեմ: Ամուսինս թոշակի տարիքի է, ես եւ աղջիկս կ'աշխատինք: Հոս գոհ եմ, հայրենիքիս մէջ կ'ապրիմ, ուր ալ երթամ, օտար կը մնամ, վիզս ծուռ կը մնայ: Մեծ աղջիկս Գանատա է, բայց չի յանձնարարեր, որ հոն երթանք: Հալէպի մէջ շատ վնասներ կ'ընեցինք, բայց փառք Աստուծոյ ողջաբողջ ենք: Ես Հայաստանի անձնագիր ունիմ, հոս ես ինծի լիարժէք քաղաքացի կը զգամ, մեզի նեղութիւն տուող չկայ, ասիկա մեր Հայրենիքն է, մեր շուրջը բոլորը հայ են», կ'ըսէ Մայտան:

Նազարէթ Արոյեանը արծաթեայ սպասքներ կը վաճառէ, նախապէս ալ նոյն գործով զբաղած է: «Ես Հալէպի յայտնի «Շիրաթոն» պանդոկին մէջ մեր հայ արծաթագործ վարպետներու գործերը կը վաճառէի: Թուրիստները կը հիանային մեր վարպետներու ձեռքի աշխատանքներուն վրայ», կ'ըսէ Նազարէթը: Ան մէկ տարիէ Հայաստան հաստատուած է:

«Եկանք հայաստանեան փաստիորթ առինք եւ վերջակէտ դրինք»՝ b7 ալ հոս պիտի մնանք: Այս տարիքէս ետք ես տեղ չեմ երթար, հոս պիտի մնամ: Տղաս այս տարի համալսարանը կ'աւարտէ, իսկ աղջիկս, որ Դամասկոս մնաց գործով, շուտով կը միանայ մեզի»: Ան կ'ըսէ, որ իր զաւակները հայ մեծնան ու Հայաստան մնան:

Եղանտ եւ Ռաֆֆի Ռշտունիները գրեթէ բոլոր ցուցահանդէսներուն կը մասնակցին իրենց պատրաստած բազմատեսակ ու ախորժաբեր անուշեղէններով: Անոնք նոյնպէս պատուերով արեւելեան ճաշեր եւ անուշեղէններ կը պատրաստեն:

Բոլոր մասնակիցներուն փափաքը եւ ցանկութիւնը նոյնն է, ցուցահանդէսները շատ ըլլան, որ կարենան լաւ վաճառք ապահովել: Գրեթէ բոլորը կ'ուզեն Հայաստան մնալ ու աշխատիլ: Բոլորին ամենամեծ դժուարութիւնը գործի եւ բնակարանի հարցն է: «Եթէ գործ ըլլայ, ամէն դժուարութիւն լուծելի է», կ'ըսեն անոնք:

Ցուցահանդէս-տօնավաճառ այցելած ՀՀ սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեան՝ լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին՝ ողջունելով սուրիահայերու աշխարասիրութիւնը նշեց՝ b7 «Մեր հայրենակիցները արդէն 5 տարի է՝ մասնակցում են անկախ Հայաստանի կա-

յացմանը եւ իրենց գործերով, նորարարութեամբ, ստեղծագործական մօտեցումներով, գործնական մասնակցութեամբ նպաստում են լրացնելու ու զարգացնելու տնտեսութեան որոշակի ուղղութիւններ: Նախորդ տարիների համեմատ աճել է մասնակիցների թիւը, աւելացել է ներկայացուած ապրանքների տեսականին: Կարծում եմ, որ նման ցուցահանդէսները օգնում են, որպէսզի սուրիահայերն առաւել ակտիւօրէն ինտեգրուեն հայ հասարակութեանը: Ցանկանում եմ ողջունել եւ շնորհատրել մեր հայրենակիցներին, այսպիսի գեղեցիկ առիթներ մեզ նուիրելու համար եւ մաղթել, որ իւրաքանչիւրը կարողանայ հաստատուել եւ աշխատատեղ ունենալ Հայրենիքում»:

Սփիւռքի նախարարութիւնը այսպիսի ցուցահանդէս-վաճառքներ կազմակերպելով կը նպաստէ սուրիահայերուն՝ Հայաստանի մէջ գործ ապահովելուն: Նախարարին խօսքով՝ կը ցանկանք, որ բոլոր սուրիահայերը շարունակեն ստեղծագործել եւ իրենց աշխատասիրութեամբ ու ստեղծագործական որգիով նոր շունչ հաղորդեն Երեւանին: Բոլորը օտար ափեր երթալու փոխարեն հաստատուին Հայրենիքի մէջ եւ իրենց ներդրումը ունենան անկախ Հայաստանի կայացման գործին:

Հայաստան-Արցախ Ֆոնտը Անցեալ 3 Ամիսներուն 4.3 Միլիոն Տոլար Նպաստած Է Հայաստանին Ու Արցախին

Յունիս, Յուլիս եւ Օգոստոս 2016ի ընթացքին, Հայաստան-Արցախ ֆոնտը 4.3 միլիոն տոլար արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն հայթայթած է Հայաստանի ու Արցախի բնակչութեան, վեց թոնիքներով եւ տասը ծովային արկղերով:

Սոյն օժանդակութիւնը իրականացնելու համար, Հայաստան-Արցախ ֆոնտը 3 միլիոն տոլար ընդհանուր արժէքով դեղորայք եւ այլ մարդասիրական պիտոյքներ ապահոված է Direct Relief International կազմակերպութենէն (1.4 միլիոն տոլար), Գանատայի Health Partners International կազմակերպութենէն (811,000), AmeriCares կազմակերպութենէն (620,000) եւ Կաթողիկէ Բժշկական առաքելութեան հոգաբարձութենէն (146,000):

Հետեւեալ կազմակերպութիւնները եւս արժէքաւոր ապրանքներ նուիրած են տուեալ ժամանակաշրջանին.

Prime Healthcare (777,000 տոլար), Ամերիկայի Հայ ամետարանական ընկերակցութիւնը (181,000), Foundation SEMRA Plus, Հուլիցերիա (128,000), Project AGAPE (103,000) եւ Հայ որբերու օգնութեան միութիւնը (111,000):

Յունիս, Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներուն, Հայաստան-Արցախ ֆոնտին առաջած նպաստները ներառած են դեղորայք՝ քաղցկեղի, սիրտի, աղիքներու եւ մտային հիւանդութիւններու դարմանման համար, ինչպէս նաեւ դեղեր եւ բժշկական պիտոյքներ՝ վերջերս Արցախի դէմ ատրպէյժանական յարձակումներուն

պատճառով վիրաւորներուն խնամքին համար:

1 Դեկտեմբեր 2015ին հիմնադրուելէն ի վեր, ֆոնտը 18.5 միլիոն տոլարի արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն հայթայթած է Հայաստանի ու Արցախի բնակչութեան:

«Հայաստան-Արցախ ֆոնտին կանոնադրաբար կ'առաջարկուի միլիոնաւոր տոլարի արժէքով կեանք փրկող դեղեր եւ բժշկական պիտոյքներ», կը յայտնէ Հայաստան-Արցախ ֆոնտի նախագահ Յարութ Սասունեան, աւելցնելով. «Երախտապարտ ենք մեր առատաձեռն բարերարներուն, որոնց թիկունքին շնորհիւ մենք կը շարունակենք անյետաձգելի նպաստներ տրամադրել Հայաստանի եւ Արցախի բժշկական կեդրոններուն»:

Join us

[www.facebook/Torontohynewspaper](http://www.facebook.com/Torontohynewspaper)

209 Ellesmere road,
Scarborough, Ontario

ԹԱՐՄ ԵՒ ՇԱՏ ՀԱՄԵՂ ԼԱՀՄԱՃՈՒՆ
We make lahmajoun fresh everyday.

We also serve Zaatar, soujouk and cheese manaeesh,
pizza, beuregs and now making mantuh.

www.mamajoun.com

Buy
one sandwich and
drink and get the
second for

50% off

Monday:	closed
Tuesday:	9am to 7pm
Wednesday:	9am to 7pm
Thursday:	9am to 9pm
Friday:	9am to 9pm
Saturday:	9am to 7pm
Sunday:	9am to 5pm

Նամակ Երկրէն.
«Տուն Կառուցողը Հող Չի
Յանձնի»

ՐԱԾԾԻ ՏՈՒՄԱԳԼԵԱՆ

Արցախի Հանրության շրջանի Առաջամուտ գիղը ազատագրված տարածքներում վրայ կառուցվելու սկսած 2004 թվականին, «Թուֆնքեան» հիմնադրամի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության իշխանություններում համատեղ ջանքերով, հետագային նաեւ՝ Արեւելեան Ամերիկայի «Արցախ» ֆոնտին մասնակցությամբ: Արցախի ազատագրված տարածքները վերաբնակեցնելու ծրագիրներում մեջ Առաջամուտը յատուկ տեղ կը գրաւէ, որովհետեւ անիկա նախկին թրջաբնակ գիղի մը վերականգնումով չէ՛ հիմնադրուած, այլ հիմնովին նոր կառուցուած է եւ Արցախի հարաւը գտնուելով՝ բաւական մօտիկ է թէ՛ Իրանին, թէ՛ հայ-ազղպէյժանական այսպէս կոչուած շփման գիծին:

Արցախի անկախութեան տօնի նախօրեակին «Թուֆէնքեան» հիմնադրամը ամերիկահայ բարերարներու եւ յայտնի գրող Զրիս Պոհձալեանի համար յատուկ շրջագայութիւն մը կազմակերպեց ազատագրուած տարածքներուն մէջ, որպէսզի անոնք մօտէն ծանօթանան վերաբնակեցուող գիւղերու խնդիրներուն եւ կարիքներուն: Օգոստոս 31ին Ստեփանակերտին ծամբայ էլանք դէպի Առաջամուղ, բայց նախ որ լոշեցինք կանգ առնէլ Հաղորդի Տող գիւղը, ուր մեր բարերարներէն մէկը ստանձնած էր ծանօթէն վերաւորուած գինուորի մը տան վերանորոգումը:

Շինարարական աշխատանքները կ'ընթանային՝ ըստ մեր ծրագիրներում, բայց ամելի ուրախալի՜ն այն էր, որ վիրաւորուած գինուորականը՝ Վաչականը, ապաքինած էր արդէն եւ կը պատրաստուէր վերադառնալու ծառայութեան: Սուրժ խմելէ եւ իր կնոջ պատրաստած համեղ գաթաները համտեսելէ ետք, շուրջ մէկ ժամ քշեցինք ու հասանք Առաջամուղ: Հոն էին նաեւ քանի մը լրագրողներ, որոնք եկած էին գրելու Առաջամուղի մասին եւ հարցազրոյց ունենալու առաջին անգամ Արցախ այցելող Զրիս Պոհոնալեանի հետ:

Լրագրողները անմիջապես շրջապատեցին մեզ եւ սկսան հարցուփորձ ընելու գիւղին մասին: Բացատրեցինք, որ գիւղի բնակիչներուն մէկ մասը Պաքույ փախստականներ են. կան նաեւ զինուորականներու ընտանիքներ եւ հարեան շրջաններէ եկած հայեր: Լրագրողներուն ցոյց տուինք գիւղին դպրոցը, որ կը պատրաստուէր վերամուտի, ապա միասին գացինք գիւղին կողքը՝ սփիւռքահայ գործարար եւ «Թուֆէքեան» հիմնադրամի հոգաբարձու Ֆրետ Յայրապետեանին հիմնած Նուռի այգին, շրջագայեցանք նոր կառուցուող թաղամասը եւ բացատրութիւններ տուինք բնակարանաշինութեան աշխատանքներուն մասին:

Լրագրողներուն չափ եւ աւելի, Առաջամուղով տպատուրուած էին նաեւ ամերիկահայ բարեխարներն ու գրող Զրիս Պոհճալեանը, որոնք գիւղի հիմնումին. ընդարձակման ու զարգացման մէջ հայու վերապրումի ոգին ու տոկունութիւնը կը տեսնէին: «Յիանալի՛ է, սա պարզապէս հիանալի՛ է: Սա մեր՝ հայ ժողովուրդի, գոյապայքարի յաղթանակն է», ըսաւ Պոհճալեան լրագրողներուն, երբ անոնք ուզեցին հասկնալ, թէ ինչ կը զգար ան՝ տեսնելով ազատագրուած տարածքներն ու հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն՝ անոնց վրայ կեանք ծաղկեցնելու վճռականութիւնը: Լրագրողներէն մէկը մօտեցաւ նաեւ «Թութիքեան» հիմնադրամի Արցախի գրասենեակի պատասխանատուին՝ Էդիկին: «Հողերու յանձնումին մասին բանակցութիւններ են գնում: Էս տարածքը համարուած է առաջիններից, որ պէտք ա տրուի Ազրպէյճանին: Առաջամուղի յանձնումի մասին չէ՞ք մտահոգուում», հարցուց լրագրողը:

Էդիկ երկար չմտածեց. «Էդ որտե՞ղ ամ քննարկում հող լանձնելու մասին. ամենայնդեպս, էստեղ չի քննարկում: Էստեղ մեր հողերն ամ, ի՞նչ հողեր լանձնելու մասին ամ խօսքը: Էստեղ մենք տուն ենք կառուցում, իսկ հողեր լանձնելու տրամադրութեամբ մարդը տուն չի կառուցի: Եթէ տուն կառուցում ենք, ուրեմն ո՛չ մի հող լանձնելու տրամադրութիւն չունենք»:

Գրեցէ՛ք ինձի:
rafdoud@aol.com

**Քաշաթաղի Շրջանի Աղանոյ Գիւղը
Նոր Բնակելի Թաղամաս Ունի. Արիաւան**

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակման 25ամեակի ձեռնարկներու ժրիրին մէջ, բացումը կատարուեցաւ Քաշաթաղ շրջանի Աղանոյ գիւղի նորակառոյց Արիւման թաղամասին:

Հանդիսութեան ընթացքին նախագահ Բակօ Սահակեան երախտագիտութիւն յայտնած է ԱՌԻ հիմնադրաւմ ծրագրի իրականացման մէջ ունեցած գործուն մասնակցութեան համար եւ ընդգծած, որ գիտական բնակավայրերու շէնացումը եղած է ու կը մնայ հանրապետութեան ռազմավարական խնդիրներու առաջնահերթութիւններէն՝ արժեւորելով զայն ժողովրդագրական, քաղաքական եւ ընկերային-տնտեսական տեսանկիւններէն:

Ծրագիրը ամբողջացաւ լիբանանահայ գործարարներ համախմբող «Արցախ Ռուք ինվեսթմենթ» (ԱՌԻ) հիմնադրամին եւ Արցախի Հանրապետութեան կառավարութեան միջոցներով:

Սեպտեմբեր 5ին, «Արմենփրես» սրահին մէջ տեղի ունեցած մամուլյա սուղիսին ընթացքին ԱՌԻ հիմնադրամի ներկայացուցիչ, ՀՅԴ - Բիւրոյի անդամ Բենիամին Պչաքժեան եւ ԱՌԻի անդամ Ստեփան Տէր Պետրոսեան ներկայացուցին Լեռնային Ղարաբաղի Նոր Շահումեանի եւ Քաշաթաղի շրջաններուն մէջ կատարուած ներդրումները՝ յատուկ կերպով անդրադառնալով Քաշաթաղ շրջանի Աղանոյ գիւղի նրալակառոյց Արիւան թաղամասին բացման:

Բենիամին Պաքճեան նշեց, որ իրենք, ըստ Արցախի կառավարութեան հետ կնքուած համաձայնագիրին եւ կառավարութեան երաշխատրութեամբ, Նոր Շահումեանի եւ Քաշաթաղի շրջաններուն մէջ կը տրամադրեն մատչելի տոկոսներով գիղատնտեսական փոքր վարկեր՝ անասնապահութեան եւ հողագործութեան զարգացման նպաստելու նպատակով: 2010-2016 թուականներուն հիմնադրամին տրամադրած վարկերէն օգտուած են աւելի քան հազար ընտանիքներ, իսկ վերջերս ԱՌԻ-ն նախաձեռնեց բնակարանաշինութեան ծրագրի մը, որուն աւարտին 150 նոր բնակարաններ պիտի կառուցուին եւ յանձնուին տէրերուն:

«Այս կազմակերպությունը ոչ թե բարեսիրական, այլ ներդրումային է, անոր նպատակն է Սփիւռքէն ներդրումներ ապահովել այս երկու շրջաններու տնտեսական զարգացման եւ վերաբնակեցման նպատակով: ԱՌԻՆ հիմնադրած է 2010ին: Սկսանք 16 գործարարով, իսկ այսօր արդէն 180 գործարարներ անդամ են այս հիմնադրամին, ասոնք Սփիւռքի տարբեր գաղութներէն են՝ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ, Զուլթը, Երուսալ. »

ներդրողներուն 80 առ հարիւրը Լիբանանէն են: Հաւանաբար ամենօրեայ գիրար չեն ծանչնար, սակայն տրամադիր են ներդրումներ կատարելու այս նպատակով: Ծրագիրին սկսած ենք հիմնականին մէջ գիւղատնտեսութեան զարգացման համար փոքր վարկեր տրամադրելով: Մեր այս աշխատանքները կիրականանան Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութեան հետ համաձայնագիրով մը, անոր երաշխաւորութեամբ, ինչպէս նաեւ գիւղի եւ գիւղատնտեսութեան զարգացման հիմնադրամին հետ համագործակցութեամբ: Մենք ոչ միայն նպաստած ենք այդ ընտանիքներու կենսամակարդակի բարձրացման, այլ նաեւ այդ շրջաններու տնտեսական զարգացման, արձանագրուած է նաեւ բնակչութեան 20-25 տոկոսի աճ», ըսաւ Բ. Պշաքճեան:

Անոր համաձայն, հիմնադրամին կողմ է այս երկու շրջաններում մեջ տրամադրուած վարկերուն շնորհիւ աւելցած է խոշոր եղջերաւոր անասուններու գլխաքանակը, եռապատկուած է մանր եղջերաւորներուն թիւը:

«Մշակուած տարածքները նոյն-
պէս եռապատկուած են: Վերջերս
մենք նախաձեռնեցինք նոր ծրա-
գիրներու, որոնք կը վերաբերին
բնակարանաշինութեան: Մենք ու-
նինք սուրիահայ եղբայրներ, որոնք
Սուրիոյ մէջ տիրող պատերազմա-
կան կացութեան լոյսին տակ փա-
փաք յայտնեցին տեղափոխուելու
Արցախ եւ վերաբնակեցնելու այդ
տարածքները: Մենք ալ մեր հեր-
թին աջակցած ենք այս ծրագրին,
որ բաղկացած է երեք մասէ: Առա-
ջին փուլը 50 բնակարանի կառու-
ցումն է, որ գրեթէ ամբողջացած է:
Հիմա հետետողական ձեւով պէտք
է ընթանան երկրորդ եւ երրորդ փու-
լերը: Իբրեւ արդիւնք կ'ունենանք 150
նորակառոյց բնակարան: Բնակա-
րանները կը գտնուին Աղանոյ գե-
տի ափին. Գորիս-Ստեփանակերտ

մայրուղիին վրայ: Այդ տարածքը ռազմավարական նշանակություն ունի թէ՛ իր դիրքով, թէ՛ բնական հարստությամբ», նշեց Բ. Պաքսթեան: Ան անելցուց, որ Սեպտեմբեր 3ին արդեն 25 բնակարաններ յանձնուած են իրենց տէրերուն եւ անոնք արդեն բնակելի վիճակի մէջ են: «Յոյս ունինք, որ մինչեւ տարեվերջ մնացած 25ն ալ կը յանձնուին», եզրակացակեց ան:

Բնակարանները կը տրամադրուին Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութեան միջոցով: Մննքնախատեսուած են 6 եւ ատելի անձերէ բաղկացած ընտանիքներու, սպաննելու եւ այն ընտանիքներուն համար, որոնց բնակարանները քանդուած են այս առանը կառուցելու համար: Արդէն Լեռնային Ղարաբաղի վարչապետ Արա Յարութինեանի հետ պայմանաւորուածութիւն ձեռք բերուած է, որպէսզի բնակարաններ յատկացուին նաեւ Արցախի մէջ բնակիլ ուզող սփիւռքահայերուն համար:

Կազմակերպությունն անդամ
Ստեփան Տեր Պետրոսեան շեշտեց,
որ իրենք թէեւ գործառնություն կը
կատարեն, սակայն անկէ մեծ շահ
չեն ակնկալեր, կը ստանան միայն
ներդրումային տոկոսներ, որոնք
շատ ցած են եւ վճարողին, եւ ներդ-
րում կատարողներուն համար: Ան
այս ներդրումային ծրագիրը կը
նկատէ երկարամեայ, քանի որ
կրնայ տեւել 20-30 տարի:

Հիմնադրամին նպատակն է դառնալ համահայկական կառույց, որ ներդրումներ կը կատարէ Լեռնային Ղարաբաղի զարգացման համար, ինչպէս նաեւ կը վերականգնէ Քաշաթաղի՝ մինչեւ պատերազմական տարիներ ունեցած 2 հազար հեկտար խաղողի այգիները, միլիոնաւոր անասունները, դառնալով Հայաստանի «պարէնային զամբիւլ»ը՝ երկու հանրապետութիւններուն սննդամթերք եւ մսամթերք ապահովելով:

toronto
T O R O N T O H Y E

Խմբագրութեան կողմէ

«Թ-որոնթոհայ» պապասխանաբար չէ
 իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան:
 Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
 ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

«Իսկանդեր»ի Հեռահարությունը Բաւարար է՝ Խոցելու Հակառակորդի Կենսական Նշանակութեան Թիրախները

«Ազատութիւն».- Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարի առաջին տեղակալ Դաւիթ Տօնոյեան «Ազատութիւն TV»-ի «Կիրակնօրեայ վերլուծական Յրալր Թամրագեանի հետ» հաղորդման ընթացքին յայտնած է, որ անկախութեան 25ամեակի զօրահանդէսին ցուցադրուած «Իսկանդեր M» հրթիռային համալիրները Հայաստանի Հանրապետութեան սպառազինութիւնն են, որոնք ձեռք բերուած են պետութեան պիտոճէի հաշույն:

Ան ընդգծած է, որ Հայաստանի զինուած ուժերը ամբողջութեամբ կը վերահսկեն այդ համալիրներուն՝ աւելցնելով. «Մօտակայ ժամանակ դուրս դրանում եւս կը համոզուէք: Այսինքն՝ ոչ կիրառման առումով, պատրաստութեան ծրագրերի առումով»:

«Ռուսական աղբիւրներից մէկում նշուած էր, որ «մեր հայ բարեկամների համար մենք տրամադրել ենք «Իսկանդեր M» տեսակը, որը շուրջ 500 կիլոմետր շառաւղով կարող է խոցել Ադրբեջանի ցանկացած մաս, քաղաք», յայտնած է Տօնոյեան՝ նշելով. «Մեր դաշնակից Ռուսաստանի իշխանութիւնները ռազմատեխնիկական համագործակցութեան շրջանակներում չեն խախտել որեւիցէ հրթիռային տեխնոլոգիաների սահմանափակման կամ համաձայնագրերի որեւիցէ մի կէտ: Այն, ինչ որ մենք ունենք, չի խախտում որեւիցէ համաձայնագիր

Ռուսաստանի, նաեւ՝ Հայաստանի պատանդութիւն»:

Իսկ «Իսկանդեր M»-ի հեռահարութիւնը, ըստ պաշտպանութեան փոխնախարարին, «բաւարար է, որպէսզի խոցուեն հակառակորդի, ցանկացած հակառակորդի կրիտիկական նշանակութիւն ունեցող օբյեկտներ»: «Հայկական Զինուած ուժերում շատ լուրջ վերազինում է իրականացում, ընթացիկ է այդ վերազինումը», հաստատած է Տօնոյեան:

«Ոչ մի սահմանափակում գոյութիւն չունի Հայաստանի Հանրապետութեան համար ռազմական նշանակութեան արտադրանքի ձեռքբերման, եւ, այսպէս ասեմ, ազատականացում է այդ շուկան: Ուղղակի գոյութիւն ունեն որոշ սահմանափակումներ Եւրամիութեան անդամ երկրների եւ ՆԱՏՕի անդամ երկրների՝ չմատակարարման կոնֆլիկտային տարածաշրջաններ, որտեղ որ կան ձգնաժամեր եւ այլն», յայտարարած է Դաւիթ Տօնոյեան՝ շարունակելով. «Այդ սահմանափակումներն են, որ որոշակի մեզ, մեր համագործակցութիւնը նեղ միջանցքներում է պահում, այսպէս ասած: Բայց ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի հետ կամ ՀԱՊԿ երկրների հետ ռազմատեխնիկական համագործակցութեանը, այդտեղ մենք ամբողջութեամբ ազատ ենք, եւ ես կարծում եմ՝ այն զինտեխնիկայի ցուցադրութիւնը որոշակի նաեւ այնքան էլ համահունչ չի մեր տնտեսական զարգաց-

«Իսկանդեր» հրթիռներ՝ Անկախութեան օրուան տօնակատարութեան ընթացքին, Սեպտեմբեր 21, Երեւան:

մանը: Եւ Ռուսաստանը, մասնատրապէս, կատարում է իր դաշնակցային պարտաւորութիւնները մեր հետ ռազմական տեխնիկայի «առումով»:

«Ադրբեջանական բանակում կան նոր զինատեսակներ, դրանք հիմնականում այդ T-90 տանկերն են, եւ վերջին շրջանում նրանք բաւական մեծ քանակութեամբ գէնքեր են ձեռք բերել: Հիմա, ըստ էութեան, այս նոր հրթիռային համալիրների ձեռքբերումով մենք ունենք առաւելութիւն այդ ամէնի նկատմամբ՝ կարող ենք այդպէս ասել», հարցումին ի պատասխան՝ Հայաստանի պաշտպա-

նութեան փոխնախարարը ըսած է. «Մենք խօսում ենք տարբեր մակարդակների վերաբերեալ, այսինքն՝ կայ մարտավարական, օպերատիւ-մարտավարական, ռազմավարական մակարդակի խնդիր: Այն ձեռքբերումները, որոնք Ադրբեջանը այս պահին յագեցնում է այն ռազմական տեխնիկայով, չունի առաւելութիւն մեր նկատմամբ, բայց, եւ ընդհանրապէս, այսօրուայ ռազմարուեստում խնդիրները աւելի շատ լուծում են մեր զինծառայողների, յատուկ նշանակութեան ստորաբաժանումների բարձր պատրաստութեան հաշուին»:

Հայաստանի Արհեստագիտութեան Բնագաւառը Պիտի Ներկայացնէ Ռազմական Նոր Անօդաչու Թռչող Սարքեր

Վերջերս Հայաստանի մէջ տեղի ունեցաւ բացումը «Տօն տեխնոլոգիական հայութեան համար» կարգախօսով 12րդ տարեկան «Դիջիթեք» միջազգային ցուցահանդէսին, որուն մասնակցած են 120է աւելի տեղական եւ միջազգային ընկերութիւններ:

Պաշտպանութեան նախարարութեան ռազմարդիւնաբերութեան պետական կոմիտէի նախագահ Դաւիթ Փախչանեան հաստատած է, որ Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը սերտօրէն կը համագործակցի տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտի ընկերութիւններու ու մասնագէտներու հետ:

«Կարող ենք ասել, որ կոնկրետ խնդիրների վրայ ենք աշխատում, ունենք բաւական լուրջ յաջողութիւններ: Այդ հարցերի հետ կապուած Հայաստանի նախագահի այցելութեան վերջում մենք քննարկում ունեցանք տեղեկատուական տեխնոլոգիաների ոլորտում աշխատող ընկերութիւնների ներկայացուցիչների հետ», յայտնած է Դաւիթ Փախչանեան՝ ընդգծելով, որ ապրիլեան պատերազմէն ետք տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտի ընկերութիւններուն հետ համագործակցութեան ուղղութեամբ կայ լուրջ յառաջընթաց:

Տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտի ներկայացուցիչները, մտահոգուած ըլլալով, ներուժ ու ժամանակ կը տրամադրեն՝ ներկայացնելով նոր առաջարկներ:

«Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների եւ ձեռնարկութիւնների միութեան» գործադիր տնօրէն Կարէն Վարդանեան նշած է, որ ապրիլեան պատերազմը որոշ դասեր տուած է, եւ այժմ տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտի ընկերութիւններու ու պաշտպանութեան նախարարութեան համագործակցութիւնը նոր որակ ստացած է: «Տեսանք, որ հակառակորդը բարձր տեխնոլոգիական զինատեսակ է օգտագործում: Դաւիթ

Փախչանեանի պաշտօնավարումից յետոյ աշխատանքները նոր որակ ստացան: Այժմ արդիւնաւէտ համագործակցութիւն է ընթանում: Ունեցած արդիւնքները ցուցադրեցինք նախագահին, ով իր զոհունակութիւնը յայտնեց: Աշխատում ենք հետեւեալ ուղղութիւններով՝ անօդաչու թռչող սարքերի յայտնաբերում, այդ սարքերի խոցում, յարձակողական, կառավարուող գէնքերի արտադրութիւն, գաղտնագրուած կապ, զինուած ուժերի կառավարում եւ այլն: Առաջին արդիւնքներն արդէն կան», ըսած է Կարէն Վարդանեան:

Անօդաչու թռչող սարքեր արտադրող առաջատար DJI ընկերութեան հայաստանեան ներկայացուցիչ Արմէն Սաֆարեան իր կարգին յայտնած է, որ յառաջիկայ 5 տարիներուն Հայաստանի տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտը պիտի ներկայացնէ նոր ռազմական առաւել որակեալ սարքաւորումներ:

«Եթէ ներկայում եղած տեմպերով շարունակենք աշխատել, ապա առաջիկայ տարիներին մենք կ'ունենանք ռազմական նշանակութեան այնպիսի անօդաչու թռչող սարքեր, որոնք չեն զիջի իսրայէլական արտադրութեանը: Նշանակութիւնն էլ կը լինի տարբեր՝ հարուածային, հետախուզական: Ապրիլեան պատերազմից յետոյ աշխատանքի տեմպին նոր թափ հաղորդուեց, մենք ունենք բարձրորակ մասնագէտներ եւ կը կարողանանք լուրջ յաջողութիւնների հասնել», դիտել տուած է Արմէն Սաֆարեան:

Ըստ անոր՝ այսօր ընկերութեան անօդաչու թռչող սարքերը փորձարկման կ'ենթարկուին պաշտպանութեան նախարարութեան կողմէ եւ յաջողութեան պարագային կրնան կիրարկուիլ ռազմական ոլորտին մէջ:

«Olymp Engineering» հայկական կազմակերպութիւնը առանձին տաղաւարով ներկայացուցած է իր վերահիւղորդիչ համակարգը: Կազմակերպութեան ներկայացուցիչ Օրբելի Սեւոյեան,

պարզաբանելով համակարգի նշանակութիւնը, նշած է, որ անիկա պիտի օգնէ հեռախօսային, համացանցային կապ ապահովելու որեւէ վայրի մէջ:

«Նախատեսուած է այն տարածքների համար, որտեղ կապ չկայ: Ահա այս համակարգն ունենալով, կարող ենք ապահովել հեռախօսակապ, ինտերնետ հասանելիութիւն ցանկացած վայրում: Համակարգի գործարկման համար էլ հեշտացում սպասարկում է անհրաժեշտ: Այն տարածքներում, որտեղ հոսանք չկայ, համակարգը կարող է սնուել արտադրանքի էներգիայից եւ տեղեկատուութիւնն այս սարքի միջոցով հաղորդել համապատասխան վայր: Ռազմական տեսանկիւնից այնքանով է կարելի, որ գիտենք սահմանամերձ շրջաններում կապը վատ է աշխատում, սա տեղադրելով, հնարաւոր է ամբողջ սահմանի երկայնքով կապ ապահովել», յայտնած է Օրբելի Սեւոյեան:

«Դիջիթեք» ցուցահանդէսին առանձին յարկ յատկացուած էր տեղեկատուական արհեստագիտութեան կրթական ծրագիրներ իրականացնող ընկերութիւններուն: Բաւական ներկայանալի էր ԹՈՒՄՕի տաղաւարը, ուր ներկայացուած են թէ՛ շրջանաւարտներուն, թէ՛ ներկայի աշակերտներուն աշխատանքները: ԹՈՒՄՕի հաղորդակցութեան բաժին

նի ղեկավար Զառա Բուդաղեան նշած է, որ յաջողութիւնները ակնյայտ են: «Այս տարի մենք որոշեցինք ցոյց տալ մեր նախագծերն ու start-up-ները: Ներկայացրել ենք «Ելինգ» անիմացիոն ստուդիայի աշխատանքը: Այն հիմնել են մեր շրջանաւարտները, որոնք ունեն աջակցութիւն ԹՈՒՄՕի կողմէ: Անիմացիոն ստուդիան արդէն ունի պատուէրներ դրսից», յայտնած է Զառա Բուդաղեանը: Տաղաւարին մէջ ներկայացուած էին խաղերու ստեղծման start-up-ները:

«Երեանի ինֆորմատիկայի պետական քոլեջ»ը ներկայացնող Միշա Մանուկեան ներկայացուցած է այն գաղափարը, թէ ինչպէ՛ս կարելի է հրասայլին ընթացքը կառավարել հեռուէն, մէկ տեղէ: «Մեր թիմը ներկայացնում է հեռակառավարման տանկի գաղափարը: Այս տաղաւարում ներկայացուած է մակետը՝ փոքր տանկը, որը ներկայում հեռակառավարում է հեռախօսով: Այս գաղափարը ռազմական ոլորտում կիրառելը կարելի է, քանի որ տանկը կարող է ընթացքի մէջ լինել, կրակել, իր գործն անել, առանց ներսում որեւէ մէկի գտնուելու: Այսինքն՝ այդ ամէնն իրականացում է հեռակառավարմամբ: Դա կ'օգնի խուսափել մարդկային զոհերից», նշած է Միշա Մանուկեան:

Հայաստանի Մէջ Երեխաներուն Գրեթէ Մէկ Երրորդը Թէ՛ Աղքատ Է, Թէ՛ Ունի Բազմակի Եւ Համընկնող Խոցելիութիւն

ՄԱԿԻ մանկական հիմնադրամի (ԵՈՒՆԻՍԵՖԻ) հայաստանեան գրասենեակը եւ ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայութիւնը հրապարակած են Հայաստանի մէջ առաջին ամբողջական ազգային վերլուծութիւնը մանկական բազմաչափ աղքատութեան վերաբերեալ: Իր տեսակին մէջ այս հետազոտութիւնը առաջինն է մեր տարածաշրջանին մէջ եւ հիմնուած է ազգային բազմակի եւ համընկնող խոցելիութեան վերլուծութեան մեթոտաբանութեան վրայ, որ մշակուած է ԵՈՒՆԻՍԵՖԻ Ինչեմի հետազոտութիւններու գրասենեակին կողմէ (Ֆլորենսիա): Զեկոյցը մանկական աղքատութեան վերաբերեալ ամբողջական պատկեր մը կու տայ ազգային պարունակին մէջ՝ ներառելով թէ՛ բազմաչափ, թէ՛ դրամական աղքատութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ տուեալներու տրամադրում չափումներու համընկման աստիճանի վերաբերեալ:

«Մանկական աղքատութիւնը աւելին է, քան պարզապէս դրամական կարիքը. անիկա բազմաչափ է: Երեխաներուն համար աղքատ ըլլալ կրնայ նշանակել զրկուած ըլլալ կեանքի համար վճռորոշ պայմաններէ, ինչպիսիք են սնուցումը, կրթութիւնը, ժամանցն ու կացարանային պայմանները: Այս գրկանքները աւելին են, քան պարզապէս դրամական կարիքները, որոնք կ'ազդեն երեխայի ոչ միայն ներկայ կեանքին, այլեւ՝ յետագային իրենց ամբողջական ներուժը զարգացնելու կարողութեան վրայ», նշած է Հայաստանի մէջ ԵՈՒՆԻՍԵՖԻ ներկայացուցիչ Տանիա Ռաւոյշայը:

Վերլուծութիւնը կը չափէ կարիքաւորութիւնը շարք մը չափումներով, որոնք ընտրուած են շահագրգիռ կողմերու հետ խորհրդատուական լայնածաւալ գործընթացի արդիւնքով՝ խարսխուելով նաեւ Երեխայի իրաւունքներու մասին համաձայնագիրին: Անոնք են՝ սնուցումը, վաղ մանկական կրթութիւնն ու խնամքը, կրթութիւնը, ժամանցը, ընկերային փոխյարաբերութիւնները, հագուստի առկայութիւնը, տեղեկատուութիւնը, թաղային եւ տնային պայմանները: Զեկոյցի մեթոտաբանութեան հիմնական առանձնայատկութիւններէն մէկը կենսափոփոխի մօտեցումն է. տարբեր տարիքի երեխաներ ունին տարբեր կարիքներ: Ուստի վերլուծութեան հիմքին մէջ կան երեք հիմնական՝ 0-5, 6-14 եւ 15-17 տարիքային խումբեր: Գիտաբանական երեխաներուն 82 տոկոսը խոցելի է, մինչդեռ քաղաքականներու միայն 53 տոկոսը խոցելի է: Գիտաբանական աղքատութեան վտանգին: Մանկական աղքատութիւնը վերացնելը մարտահրաւէր է շատ երկիրներու համար եւ առանցքային խնդիրներէն է:

հասանելիութեան սահմանափակ ըլլալը (57 տոկոս), մինչդեռ ասիկա ճշմարիտ է քաղաքական երեխաներուն միայն 1/3ի պարագային: Ի դէպ, գրկանքներու բաշխման կամ աղքատութեան յստակ չափումներու առումով չկան նշանակալից սեռային տարբերութիւններ:

Երբ բազմաչափ աղքատութիւնը կը համադրուի դրամական աղքատութեան հետ, իւրաքանչիւր 3 երեխայէն 1ը թէ՛ աղքատ է, թէ՛ խոցելի: Երեխաներուն 28 տոկոսը խոցելի է 2 եւ աւելի շեմերու վրայ եւ աղքատ է: Այս երեխաները հասարակութեան ամենախոցելի հատուածն են, եւ անոնց պէտք է առաջնահերթութիւն տրուի ընկերային քաղաքականութեան տեսանկիւնէ: Երեխաներուն 36 տոկոսը կարիքաւոր է, բայց ոչ աղքատ: Այս երեխաներուն անհրաժեշտ է անմիջական միջամտութիւն՝ խոցելիութիւնը վերացնելու համար, քանի որ անոնք կրնան դուրս մնալ այն քաղաքականութիւններէն, որոնք ուղղուած են միայն նիւթական աղքատութեան յաղթահարման:

Վերլուծութիւնը կարեւոր տուեալներ կը հաղորդէ ոչ միայն ընկերային քաղաքականութեան մշակման համար՝ երաշխաւորելու, որպէսզի երեխաները պաշտպանուած ըլլան վտանգներէ, այլեւ՝ ընդլայնելու այն ծառայութիւններու հասանելիութիւնը, որոնց կարիքը երեխաները ունին: Անկախ օգտագործող մեթոտաբանութենէն, վիճակագրութիւնը մեզի կը յուշէ, որ երեխաները աւելի քան որեւէ տարիքային խումբ, ենթակա են աղքատութեան վտանգին: Մանկական աղքատութիւնը վերացնելը մարտահրաւէր է շատ երկիրներու համար եւ առանցքային խնդիրներէն է:

Միջազգային Երիտասարդական Գիտաժողով Արցախի Մէջ

Սեպտեմբեր 16ին Արցախի Ազգային ժողովի նիստերու դահլիճին մէջ ընթացք առած է «Լեռնային Ղարաբաղի 25ամեայ պետականութեան ձեռքբերումներն ու արդի մարտահրաւէրները» խորագիրը կրող միջազգային երիտասարդական գիտաժողովը:

Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Բակո Սահակեան գիտաժողովը նկատած է լաւ առիթ մը՝ Արցախեան տագնապը աւելի լայն ու խոր կերպով ուսումնասիրելու եւ զայն աշխարհին ներկայացնելու:

«Գիտական քննարկումները՝ կապուած մեր անկախ պետութեան կազմաւորման պատմութեան եւ իրաւական հիմքերի անթերիութեան, նրա անվտանգութեան, ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան, ինչպէս նաեւ այն բարդ ու դժուարին հարցերին, որոնք մեր ժողովուրդն ստիպուած է եղել լուծել այս բոլոր տարիների ընթացքում պէտք է լինեն ինչպէս մեր հանրապետութեան ստեղծման պատճառների, այնպէս էլ նրա կենսագործունէութեան գիտական ընկալման հիմքում», դիտել տուած է երկրին ղեկավարը:

Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Ղուկեան կարեւոր նկատած է այն փաստը, որ քառորդ դար անկախութիւն ձեռք բերած Արցախի մէջ կրթական մակարդակը միշտ ալ դուրսուած է բարձր մակարդակի վրայ: «Գիտական ու կրթական ներուժի օգտագործումը, կրթական հաստատութիւնների հետ կապերի ամրապնդումը շարունակում են մնալ առաջնահերթ խնդիրներ: Այս գիտաժողովի անցկացումն Արցախում հէնց ասածիս հաւաստումն է», ըսած է Ղուկեան: Ան ընդգծած է, որ ողջունելի է նաեւ այն, որ գիտաժողովին մասնակիցները իրենց զեկոյցներուն մէջ անդրադարձած են Արցախեան տագնապի լուծման, Լեռնային Ղարաբաղի անկախութեան հռչակման, բանակցութեան գործընթացին, ապրիլեան դէպքերուն եւ հայ ժողովուրդին համար կարեւոր նկատուող այլ հարցերու:

Գիտաժողովի կազմակերպական կոմիտէի նախագահ Աւետիք Յարութիւնեան անդրադարձած է Արցախի անկախութեան հռչակման 25ամեակին կարեւորութեան եւ գիտաժողովի նպատակներուն:

«Միջազգային գիտաժողովը նպատակ ունի մէկ անգամ եւս ցոյց տալու, որ Արցախը ոչ թէ հակամարտութեան գօտի է, այլ առաջին հերթին ժողովրդավարական, իրաւական ու դիմաւիկ զարգացող պետութիւն: Միջազգային գիտաժողովի խնդիրը փորձի փոխանակումն է Արցախի երիտասարդ գիտնականների ու արտասահմանեան առաջատար մասնագէտների միջեւ, միջազգային շփումների հաստատումն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան իրողութիւնների եւ գիտական ներուժի ներկայացումը լայն հասարակութեանը», դիտել տուած է Ա. Յարութիւնեան՝ աւելցնելով, որ գիտաժողովին կը մասնակցին հեղինակաւոր գիտնականներ եւ մասնագէտներ Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Լեհաստանի, Հայաստանի եւ այլ երկիրներու բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններէ եւ գիտահետազոտական կեդրոններէ:

Գիտաժողովին զեկոյցներով հանդէս եկած են տարբեր երկիրներէ Արցախ գտնուող հեղինակաւոր գիտնականներ եւ մասնագէտներ:

«Սա Մեր Տնտեսութեան Զօրահանդէսն Է». Արծուիկ Մինասեան

Արծուիկ Մինասեան կ'այցելէ Made in Armenia ցուցահանդէսը:

Հայաստանի զարգացման հիմնադրամը, Սեպտեմբեր 19-էն 22, «Մերիդիան Էքսպօ» կեդրոնին մէջ կազմակերպած է «Արտադրուած է Հայաստանում-2016» ցուցահանդէսը, որուն բացման արարողութեան ներկայ եղած են Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան, ինչպէս նաեւ Հայաստանի տնտեսութեան նախարարի պաշտօնակատար Արծուիկ Մինասեան:

«Որպէս նախարար ինձ համար հպարտութեան զգացում է բոլոր տաղաւարներում հայկական արտադրանքներ տեսնելը, զգալը, որ արտադրանքները որակ ունեն, միջազգային մակարդակով անհրաժեշտ մրցակցութեան

պայմաններ կան: Սա մեր տնտեսութեան զօրահանդէսն է, եւ պատահական չէ, որ սկսած տեխնոլոգիական ապրանքներից, ասարտած սննդի մասով եւ ծառայութիւններով, մենք կարող ենք հպարտօրէն ասել, որ ունենք այդ ներուժը եւ տնտեսութեան մէջ որոշակի դրական փոփոխութիւններ իրականացնելով՝ կը կարողանանք ոտքի կանգնեցնել մեր տնտեսական ուղղութեան ներուժը», լրագրողներուն հետ ունեցած զրոյցին ընթացքին յայտնած է Արծուիկ Մինասեան:

Նախարարի պաշտօնակատարին համաձայն՝ որեւէ երկրի տնտեսութիւն հիմնուած է երեք ուղղութիւններու վրայ՝

ներդրումները, արհեստագիտութիւնները եւ մասնագիտական կարողութիւնները: «Ցանկացած գործողութիւն, որը հիմնուած է մասնագիտական գիտելիքների վրայ, դրանք իրենք իրենցով արդէն յեղափոխական են: Եւ մենք ունենք այդպիսին թէ՛ բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում, թէ՛ նորարարական լուծումների առումով ինովացիոն ոլորտում եւ թէ՛ յայտնի սննդամթերքի ոլորտում», ըսած է ան:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ ինչ նպատակ կը հետապնդէ ցուցահանդէսը եւ ինչ քայլեր անհրաժեշտ են այս ոլորտին մէջ զարգացում ապահովելու համար՝ Արծուիկ Մինասեան դիտել տուած է, որ անհրաժեշտ են քանի մը քայլեր՝ որակի վերահսկողութեան պատշաճ համակարգի ներդրում, որակի ենթակառուցումների ամբողջութեամբ վերազինում, որ պիտի ապահովէ միջազգային մրցունակութեան համարժեք եւ պատշաճ որակ եւ պիտի ապահովէ թէ՛ ներքին, թէ՛ արտաքին սպառողներու շահերու պաշտպանութիւնը: «Այս ցուցահանդէսը միտումն է ոչ այնքան եւ ոչ այն ձեւով, որ հայկական ապրանքներն իրացուեն, այլ որքան, որ ցուցադրութիւն տեղի ունենայ, իսկ իրացումն արդէն պէտք է կազմակերպենք եւ իրականացնենք դրսի շուկաներում ինչպէս Ռուսաստանն է, Իրանը, Միացեալ Նահանգները եւ այլն», եզրափակած է Մինասեան:

Կախարդական Փայտի՞կ, Թե՞ Ճիպոտ

Կարո Արմենյան

Նորանշանակ վարչապետ Կարեն Կարապետյան, իր կարգին, կ'իրացնէ իր երկու նախորդներու հերթական յիշեցումը, թէ Հայաստանի վարչապետը իր ձեռքերուն մէջ չունի «կախարդական փայտիկ», որով կարենայ երկրի տնտեսութեան հարցերուն արագ լուծումներ բերել: Պարզ խօսքով, հասարակութիւնը սկիզբէն իսկ կը զգուշացուի, որ հրաշքներ պէտք չէ ակնկալել նոր կառավարութենէն, քանի որ հրաշագործներ չկան... Կայ մենաշնորհային համակարգի անելներուն մէջ բռնուած մեր երկրի տնտեսութիւնը, որուն համար պէտք եղած դարմանները, լաւագոյն պարագային, կրնան միայն դանդաղ եւ աստիճանական ըլլալ եւ պէտք է համբերել: Այս է պատգամը, որ ցարդ կը հնչէ վարչապետին կողմէ, եւ սխալ է այս պատգամը:

Կասկած չկայ, որ ամէն կառավարական դահլիճ պէտք ունի որոշ ժամանակի, որպէսզի իր առաջադրանքներու օրակարգը սկսի վերածել աշխատանքային գործընթացի եւ շօշափելի արդիւնքներու: Վարչապետը ունի՝ այդ տրամաբանական լուսանցքը՝ առանց նմանօրինակ հաստատումներ ընելու: Եւ կարիքը չունի իր «թիկունքը ապահո-

վելու», երբ դեռ ոչինչ դրուած է սեղանի վրայ՝ որպէս ծրագիր եւ որպէս առաջադրութիւն: Մանաւանդ որ ան ունի արդիւնաշատ գործի հաստատուած վիճակացոյց մը եւ վարչագէտ մարդու մեծ համբաւ: Ըսել, որ իր կառավարութիւնը չունի «կախարդական փայտիկ», պարզապէս համագոր է ըսելու, որ ինք եւս մաս կը կազմէ ցարդ գործող կառավարման մշակոյթին եւ ի վիճակի չէ որեւէ արմատական տարբերութիւն առաջարկելու: Տարբերութիւն, որով իր վարչակազմը փայլի, եւ որուն վրայ մեր ժողովուրդը դնէ իր պատմական գրաւը:

Ո՛չ, պրն. վարչապետ, ձեր ժամանակը պիտի ըլլայ խիզախումի ժամանակ մը մեր երկրին համար: Ձեր օրակարգը պիտի ըլլայ «դրական փոփոխութիւններ»ու այն մեծ օրակարգը, զոր պրն. նախագահը հանգամանօրէն ճշդած է իր Փետրուար 12ի յայտարարութեամբ: Այդ մեծ շրջադարձն է, որ խոստացուած է մեր ժողովուրդին, եւ այդ հանգրուանն է, զոր դուք պիտի նուաճէք անյապաղ եւ ամէն գնով: Սահմանադրական փոփոխութիւնները այդ ընդհանրական պայմանագիրն է, որ նուիրագործեցին ժողովուրդի պատմական քուէով, եւ այդ չափանիշներն են, որ հաստատուած են մեր ժողովուրդին կողմէ՝ ձեզի եւ հասարակութեան համար: Ա-

նոնք ձեր ձեռքերուն մէջ դրած են այն հուժկու օրինական ճիպոտը, որով ձեր կառավարութիւնը մեծ սկիզբ մը պիտի դնէ մենաշնորհային համակարգի անդամահատման գործին: Մեր տնտեսութիւնը պէտք է ազատուի այդ համակարգի ձիրաններէն, որպէսզի դուք կարողանաք արդարացնել ձեր վրայ դրուած յոյսերը: Եւ այդ բանին համար դուք ունիք հզօրագոյն այն «կախարդական փայտիկ»ը, որ մեր ժողովուրդէն ձեզի տրուած բացառիկ լիազօրութիւնն

է՝ մեր երկրի կեանքը փոխելու եւ մեր երկիրը առաջնորդելու դէպի լիիրաւ եւ արդար իրաւակարգ: ԴՈՒՔ ԿՈՉՈՒԱԾ Է՞՞ ԱՅՂ ՄԵԾ ԳՈՐԾԻՆ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՈՉ՝ ԵՐԿՐԻ ՏԵՂԵԱՅԼԸ ԱՊԱՅՈՎԵԼՈՒ: Այդ մարտահրաւերն է, որուն դուք եւ ձեր կառավարութիւնը խիզախօրէն պիտի ընդառնէք եւ ծամբայ հանէք մեր երկրի տնտեսութեան կենսական տեղաշարժը եւ սկսիք կասեցնել աշխատութի խուճապահար գաղթը:

Քաղաքականացման Ժամանակն Է

Ռազմիկ Շիրինեան

Հայրենի մամուլին մէջ ամէնօրեայ տեղեկութիւն են՝ ժողովուրդին անգործութիւնը, աղքատութիւնը եւ անօթութիւնը յատկապէս՝ Երեւանի, Շիրակի եւ Տաւուշի շրջաններուն մէջ: Ապաքաղաքականացման ցայտուն երեւոյթ է չքաւորութիւնը: Մեր պարագային՝ անհանդուրժելի, որ Ցեղասպանութենէն հարիւր տարի ետք հայրենի մեր ժողովուրդը տակաւին կը մնայ սնունդ աղերսող ժողովուրդ:

Մեր հիմնական հարցը, վերջին քսանհինգ տարիներուն, մեր երկիրը կարգի բերելու եւ Հայաստանի պետականութեան ամրապնդման ու զարգացման հարցը եղած է: Այս հարցը ուղղակի կը դաչի՝ քաղաքական մեր ներկային, մեր ժողովուրդի կենցաղին, մեր երկրի ապահովութեան, մեր պետութիւնը ունենալու իրականութեան, մեր այսօրուան՝ իր ամբողջ տուեալներով:

Որո՞նք են Հայաստանի պետականութեան ամրապնդման անհրաժեշտ տուեալները: Բանակը անշուշտ հիմնական դեր կը խաղայ երկրի ապահովութեան եւ պաշտպանութեան գործին մէջ: Մեզի նման զգացական ժողովուրդ մը անկարող է անտարբեր մնալ իր բանակի քաջագործութիւնները տեսնելով: Ապրիլեան չորսօրեայ պատերազմէն ետք հայը ըմբռնեց ձգնաժամային պահու ընդհանուր ու մասնաւոր նշանակութիւնը եւ կառչեցաւ իր բանակին, կառչեցաւ իր հայրենասիրական քաջագործութիւններուն, սակայն, եւ դժբախտաբար, չկրցաւ կառչիլ իր պետականութեան:

Բանակը չի կրնար պետականութիւն կերտել: Բանակէն բացի՝ կան այլ գործօն տուեալներ, որոնք աւելի կարեւոր դեր կը խաղան պետականութիւն կերտելու գործին մէջ: Այդ տուեալները քաղաքականութիւնը ըսուած գործին եւ հասկացողութեան մէջ կը պարփակուին եւ ժողովուրդի առօրեային մաս կը կազմեն: Քաղաքական հասկացողութիւն է, օրինակ, արտադրութեան եւ արտածումի կարելիութիւնները, իրաւահասարակաբաշխումը, հաղորդակցութեան եւ երթե-

ւելի բարելաման միջոցները, շինարարութիւնը, ժողովուրդի կենցաղին հետ կապուած բազմաթիւ ենթակառուցային հիմնական տուեալները, ինչպէս, օրինակ, գործարաններ, ծամբաներ, կոյուղիներ, ջրի մատակարարում, խնամքի կեդրոններ եւ այլն: Այս բոլորին անբաւարար կառուցումն է, որ հեռու պահած է հայրենի ժողովուրդը հանգստաւտ ու բարեկեցիկ կեանքէ: Հեռու պահած է ժողովուրդը քաղաքականութենէն եւ պետականութենէն: Վերջին հաշուով, կենցաղային բարեկեցիկ իր կեանքը ապահոված ժողովուրդն է, որ գիտակից ուստով կը կատարէ դէպի աւելի բարձր մակարդակի մարդկային յարաբերութիւններ, կամ, մեր հասկացողութեամբ, դէպի ընկերվարական համակարգ:

Այսօր հայրենի մեր ժողովուրդը, աշխատաւորն ու գիւղացին, բանուորն ու մտաւորականը տակաւին չեն տիրացած իրենց ազատ ու անկախ հայրենիքին: Ահեթեթ է ներկայ մեր տնտեսական տագնապին ելքը փնտռել դրամատիրական կամ դիւանագիտական յարաբերութիւններու մէջ: Կասկած վեր է արմատական փոփոխութեան մը անհրաժեշտութիւնը, կամ՝ արտադրութեան ու սպառումի վերաբաշխման նոր համակարգի մը ստեղծումը: Ո՛չ մէկ ազատական քաղքենի միտք կամ հարստութիւն դիզած իշխանաւոր, մասնակցողական կամ հաւասարողական սկզբունքներով տնտեսական վերաբաշխումի կը ձգտի, կամ նոր համակարգի մը յոյսը կը ներշնչէ: Հոն է արմատական փոփոխութեան մը կարեւորութիւնը՝ հայկական արեւելումով ու գոյներով: Այսօր հայրենիքը պէտք ունի արմատական փոփոխութիւններու, այսինքն՝ յեղափոխութեան, իսկ յեղափոխութեան թիրախը շահագործող տարրն է:

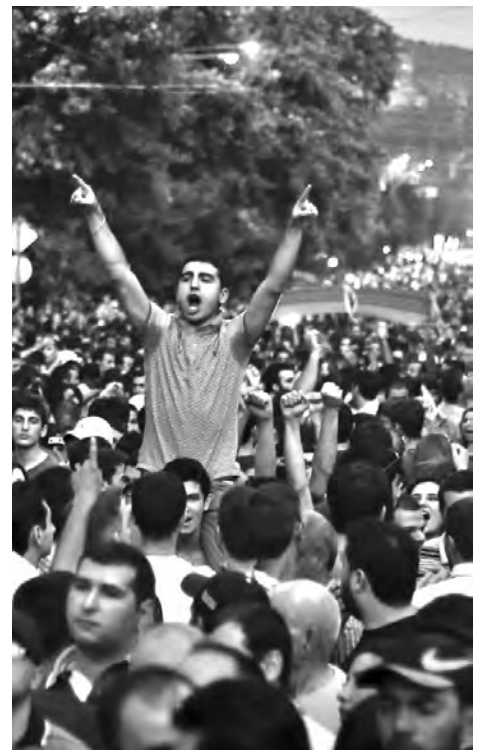
Այս յեղափոխական փոփոխութիւնը կու գայ այն տեղէն, ուր գոյութիւն ունի Դաշնակցութիւնը: Բարեբախտաբար Դաշնակցութիւնը այսօր մաս կը կազմէ իշխանութեան, մաս կը կազմէ նաեւ ժողովուրդին եւ յեղափոխական իր նկարագիրով կ'ազատագրէ ժողովուրդը կե-

ղեքումէ, շահագործումէ ու չքաւորութենէ եւ, վերջին հաշուով, կը հաստատէ իշխանութիւն-ժողովուրդ շաղկապուած ու հարազատ պետականութիւն մը:

Հայրենի ժողովուրդին կեանքը յեղափոխական այս բարիքներով կարելի է սահմանել եւ յուսադրել: Հայ ժողովուրդը իր կեանքին ու քաղաքականութեան տէրը պահելու բարիքն է ասիկա: Հայ աշխատաւոր անհատին գործը արժեւորելն է եւ այդ գործին նիւթական, գաղափարական եւ բարոյական վերելք ապահովելն է, որ Դաշնակցութեան քաղաքական մնայուն օրակարգը կը բնորոշէ: Քաղաքականութիւնը ըսուածը, համակարգային եւ դիւանագիտական քիշէ յղացքէն դուրս, ամէնօրեայ եւ սովորական կեանքի բարելաման մնայուն գործն է: Հայուն քաղաքականութիւնը կապուած է իր հողին, տան, գործին, իր կենցաղին եւ քրտնախառն աշխատանքին, ինչպէս նաեւ՝ մշակութային հարստութեան: Իշխանութեան գործը այս կեանքը ապահովելն է ժողովուրդին համար եւ արգիլել կեղեքման տանող շեղումները: Այստեղէն կը բխի նաեւ երկրի պաշտպանութեան գործը: Հայրենիքը չի կրնար հզօր բանակ ունենալ, եթէ հայ գիւղացին, քաղաքացին, մտաւորականն ու շինարարը օտարացած են իշխանութենէն: Այդ բանակը շուտ կը յոգնի, կը պարտուի եւ ժողովուրդը կորսնցնելէն ետք՝ կը կորսնցնէ նաեւ հողը:

Եւ, ինչպէս արդէն կը տեսնենք, ժողովուրդը կ'արտագաղթէ երկրէն ոչ թէ պատերազմի պատճառով, այլ՝ կենցաղային հիմնական տուեալներու անբաւարարութեան պաճառներով, իշխանութենէն հեռանալուն պատճառով, եւ այս պատճառները յաճախ անտեսուած կը մնան ռազմավարական եւ քաղաքական մեր մտածողութեան եւ քննարկումներուն մէջ:

Երբ ժողովուրդը կեղեքուած ու շահագործուած է, դժուար է սպասումի եւ ակնկալութիւններու մարտավարութեան դիմել: Ինչ որ անհրաժեշտ է այսօր, մեր անկախութեան տեսականութիւնը ապահովող յեղափոխութիւնն է, որ հայ ան-

հատի բարեկեցիկ կենցաղը կ'ապահովէ եւ առաջը կ'առնէ հայրենաքանդ արտագաղթին:

Դիւանագիտական ճակատին վրայ շատ ընելիք չունինք: Պէտք չէ ժամանակ վատնենք այդ ճակատին վրայ եւ մեր ուժերը պէտք է կեդրոնացնենք մեր երկիրը կարգի բերելու, կառուցելու ու հայ ժողովուրդին համար բարեկեցիկ կեանք ապահովելու գործին մէջ: Այս է քաղաքականութիւնը ըսուածը: Ասոր մէջ ո՛չ վիպապաշտութիւն կայ, ո՛չ ալ դիւանագիտական խորամանկութիւն: Այլ կայ իրական քաղաքական գործ, պետականութեան կառուցում:

Քաղաքական մեր նիւթերը հարեւանցի նիւթեր չեն: Չեն նմանիր Մինսքի խմբակի ժողովներուն կամ Սարգսեան-Ալիեւի հանդիպումներուն, այլ կապուած են մեր հողին, մեր տան, արտադրութեան եւ մեր առօրեային: Քաղաքականացման անհրաժեշտութեան ամենալուրջ պահն է, որ կ'ապրինք այսօր:

Յուշատետր Կեանքը Աղուոր է

Ռ. Յ.

Պողոտային եզերքը, գովազդներու հսկայ ցուցատախտակին վրայ փակցուած է որմնագոյ մը, որ ուշադրութիւնս կը գրաւէ ամէն անգամ, որ կառքով արագօրէն կ'անցնիմ անոր առջեւէն: Այնքան արագ կ'անցնիմ, որ ժամանակը չեմ ունենար կարդալու, թէ ինչ բանի, ո՞ր ապրանքի գովազդն է ան, կրնամ կարդալ մեծատառ գրուած նախադասութիւն մը միայն:

«Կեանքը աղուոր է, եթէ կը զուարճանաս»:

Ամէն անգամ, որ կը կարդամ այս նախադասութիւնը, կը մտածեմ, որ շատ ճիշդ ստուգում մըն է այդ, բայց նոյնքան ալ պարզ, նոյնիսկ անմիտ նկատուելու չափ, սովորական խօսք է ան: Այո՛, հարկաւ կեանքը աղուոր է, եթէ դուն ի վիճակի ես վայելելու զայն, եթէ կը զուարճանաս, եթէ հաճելի ժամանակ կ'անցընես: Բայց ասիկա այնքան պարզ խօսք է, լաբալիսեան ծմարտութիւն է, որքան, օրինակ, ըսելը, որ հացը համով է, եթէ անօթի ես, ջուրը հրաշալի է, եթէ ծարաւի ես, ծաղիկը գեղեցիկ է, եթէ չէ թորշոմած: Ասոնք այնքան պարզ ու սովորական ծմարտութիւններ են, որ թերեւս ցնցիչ ու ուշագրաւ պիտի չըլլային գովազդի մը մէջ գործածուելու պարագային, բայց կէտ մը կայ: Այս շատ սովորական նախադասութիւնները մեզ կը հրաւիրեն մտածելու նոյնքան սովորական ուրիշ ծմարտութեան մը մասին: Այդ է՝ կեանքի ու կեանքը լեցնող ամէն բանի յարաբերականութիւնը: Ամէն ինչ յարաբերական է մեզի համար մեր կեանքին մէջ: Նոյն բանը թէ՛ աղուոր է, թէ՛ տգեղ: Վերի օրինակին մէջ հացը անշուշտ համով է, եթէ անօթի ես, բայց նոյն հացը այնքան համով պիտի չըլլայ, եթէ շատ կուշտ ես ու պատառ մը հաց իսկ բերանդ դնելու փափաք չունիս: Այս պատճառաւ է անշուշտ, որ ճիշդ խօսած չենք ըլլար, եթէ միայն ըսենք, թէ՛ «հացը համով է»: Այս նախադասութիւնը գործածելու իրաւունք կ'ունենանք այն ատեն միայն, երբ «եթէ» մը կ'աւելցնենք անոր ետին: Հացը համով է, եթէ... Կեանքը աղուոր է, եթէ... Ծաղիկը գեղեցիկ է, եթէ... Այս նախադասութիւնները մեզ կը մղեն անմիջապէս արտասանելու անոնց հակառակներն ալ, եւ այն ատեն է, որ շատ սովորական նկատուելէ կը դադրին ու կը ստանան իմաստ մը, որուն մասին կ'արժէ մտածել: Մտածենք ուրեմն հակառակին մասին: Կեանքը գեղեցիկ է, երբ կը զուարճանաս, բայց միշտ չէ, որ կը զուարճանաս, ուստի նոյն կեանքը նաեւ գեղեցիկ չէ, եթէ դուն չես վայելեր զայն, եթէ չես զուարճանար, եթէ դժբախտութիւններ կը ծանրանան քու վրայ: Կրնանք ամէն առաջ ալ երթալ ու ըսել, որ նոյն կեանքը մէկ օրուան մէջ թէ՛ գեղեցիկ է, թէ՛ գեղեցիկ չէ, որովհետեւ նոյն օրուան մէջ կրնաս ապրիլ թէ՛ զուարճալի պատահար, թէ՛ անհաճոյ պատահար: Այս տեսակէտէն նախադասութիւնը մեզ կը հրաւիրէ մտածելու նաեւ ուրիշ ծմարտութիւններու մասին, ինչպէս այն, թէ մէկ օրը այնքան երկար է, որ կրնայ լեցուիլ հակասական ապրումներով, նաեւ այն,

թէ մենք չենք կրնար վստահ ըլլալ, որ կեանքը իրականութեան մէջ ամէն վայրկեան կրնայ չփոխուիլ:

Բայց այս մտածումները արժանի են, որ տարբեր տեսանկիւններէ ալ քննուին: Այն ատեն կարեւոր ուրիշ հարցում մըն ալ յանկարծ պէտք է ցցուի մեր մտքին մէջ: Սապէս՝

Կեանքը աղուոր է, եթէ կը զուարճանաս, բայց ճիշդ բան ըսած կ'ըլլանք, եթէ ըսենք, որ կեանքը բնաւ աղուոր չէ, եթէ չես զուարճանար: Դուրս գալով անհատական մտահոգութիւններէ ու զգայնութիւններէ եւ մտնելով ընդհանուրին զգայնութիւններու կալուածէն ներս՝ պիտի ընդունինք, որ կեանքը աղուոր է, նոյնիսկ երբ մենք չենք զուարճանար, նոյնիսկ երբ մենք դժբախտ ենք:

Հեռատեսիլներէն սփռուած հարցում-պատասխանի շատ ժողովրդական յայտագրի մը վերջաւորութեան հաղորդավարը, քանի մը հոգիի առաւել կամ նուազ դրամական պարգէներ բաշխելէ վերջ, յայտագիրը կը փակէ սա խօսքերով.

«Սիրելի՛ դիտողներ, մի՛ մոռնաք, որ մեծագոյն պարգէնը կեանքն է: Գիտցէք անոր արժէքը ու լաւ գործածեցէք զայն»:

Մեծագոյն պարգէնը, որ մեզի կը տրուի կեանքն է:

Ճիշդ է՝ ասկէ ամէն մեծ ու կեանքէն ամէն արժէքաւոր պարգէնի մը մասին մտածել կարելի չէ: Մանաւանդ որ կեանքը պարգէն մըն է, որուն տիրանալու համար որեւէ աշխատանք չենք տանիր, որեւէ ճիգ չենք վատնել: Զէ՛ որ պարգէնները մարդուս կը տրուին, եթէ մարդ յաջողութիւն մը արձանագրած է, եթէ երախտաշատ գործ մը տեսած է, եթէ արտակարգ ծառայութիւն մը մատուցած է: Դուք որեւէ պարգէն չէք ստանար, առանց բան մը յաջողցուցած ըլլալու: Միակ պարգէնը, զոր կը ստանաք առանց ճիգ մը վատնելու, ահաւասիկ, կեանքն է: Եւ զայն կը ստանաք առանց նոյնիսկ գիտնալու, որ ստացաք ամէնէն արժէքաւոր պարգէնը: Կեանքէն ամէն պարգէն մը չկայ:

Միայն թէ հարց մը կայ: Ինչ պարգէն որ շահիք աշխարհի վրայ ձեր արձանագրած մէկ յաջողութեան համար, ինչ շքանշան, որ կախէք ձեր կուրծքէն կամ դրամական ինչ պարգէն, որ դնէք ձեր գրպանին մէջ, կ'անդրադառնաք, որ պարգէն մը շահեցաք ու կ'ուրախանաք ատով, նոյնիսկ կը հպարտանաք ատով: Կեանքը միակ պարգէնն է, զոր կը գրպանէք առաջին վայրկեանին՝ առանց անդրադառնալու, որ ստացած էք ամէնէն արժէքաւոր պարգէնը: Ո՛չ մէկը պիտի հպարտանայ աշխարհ եկած ըլլալու յաջողութեան համար, հակառակ որ աշխարհ գալը ու սա կեանքը ապրիլը մեծ բախտատրութիւն է: Թերեւս շատ տարիներ վերջ է, որ պիտի անդրադառնանք կեանք կոչուածին արժէքին: Թերեւս պիտի անդրադառնանք, երբ հասած ենք զայն կորսնցնելու կէտին:

Հիմա կրնանք մտածել, որ պէտք է սրբագրել վերոյիշեալ գովազդին նախադասութիւնը ու գրել սապէս.

«Կեանքը աղուոր է, նոյնիսկ երբ չես զուարճանար»:

ՏԱԳՆԱՊ

Թամար Տոնապետեան Գուգուեան

Մութը իջաւ. խառնարան է հոգիս դարձեալ.
Քար ու քանդ...աւերակի կոյտի մը նման,
Որուն ներքեւ թաղուած անհամար երազները տակաւին կը մխան:
Կոյտին մէջէն կը քալեմ միայնակ ու գլխիվայր,
Մերթ յուսաբեկ ու մերթ յոյսով առջուն՝
Վարդահեղեղ երազներուս աշխարհը դարձեալ գտնելու:

Ամէն քայլին՝ հրաբուխ մը կը բարձրանայ դէպի վեր,
Կը հասնի կոկորդս... կը պատռէ լարերս,
Կ'ուզեմ ճշալ ցաւէն. բայց ձայնս խեղդուած կը մնայ...
Ականջիս տակ, ծանր ու յամառ՝ ոտնաձայնս է որ կ'առնեմ
Ոտնաձայնս ու սրտաճմլիկ հեկեկոցը քարի մը տակ ծուարած մանուկին,
Որ աչքին տակէն, իր նուաղկոտ նայուածքը դէպ՝ ինձ կ'երկարէ...:

Կ'ուզեմ երեսս անդին դարձնել. փախչիլ, փախչիլ հեռո՛ւ.
Հոն, ուր մարգեր են ոտքիս տակ, գլխուս՝ արեւն է պայծառ,
Հոն, ուր գլխացող աղբիւրն ու սանձարձակ ուռնին
Թեւ թեւի՝ բնութեան կիրքը կ'երգեն...
Հոն... ուր բարի լոյսը կ'երկարի այգաբացէ մինչ այգաբաց,
Հոգւոյս ժպիտը վրան:

Ջերմութիւնը կը պատէ զիս. կը զգամ թէ հոն եմ.
Ինչ թեթեւ է հոգիս երազներու այգեստանին մէջ անդորր...:
Բայց ոչ... կարելի չէ հոն մնալ. հանգիստ չկայ կտտացող սրտին:
Ծերունի մը կորաքամակ ու ծնկաչոք՝
Աղբստոտ աչքը վրաս՝ դողահար ձեռքը դէպ՝ ինձ կ'երկարէ...:
Ո՛հ երազներուս աշխարհը... որքա՛ն հեռու է խիղճս քեզմէ...:

1 Օգոստոս 2016

Ուրիշ Հրճուանք Ալ Զկայ (Հ.Անկախութեան 25ամեակի առիթով)

Մարգար Շարապխանեան

Ինչ կտրիճներ հերոսացան,
որ դուն տոկուն միշտ մնաս,
չզգաս նկուն օտարին մօտ,
չըլլաս գերի անպաշտպան:
Բանաստեղծի բարդ թռիչքներով
ես չեմ գրեր տողերս:

Եթերային սին բառերով
ես չեմ յայտներ մտքերս:
Հայրենիքս ինձի դարձաւ
առաջնորդը իմ կեանքին,
անոր բոլոր մասերը վեհ
պարուրեցին իմ հոգին:

Անիրական հարցերով փուճ
չեմ զբաղիր ես երբեք:
Ուղիղ խօսքը կը սիրեմ ես
ու չեմ քալեր կորաբեկ:

Կը սիրեմ ես մարդը պարզով,
կ'ըլլամ անոր մտերիմ,
մաքուր սրտով գիտացիին
կ'երկարեմ ձեռքերը իմ:

Հշմարտութեան միշտ մօտ կ'ըլլամ
ու ես կ'ապրիմ իրեն հետ,
կեղծին ընդմիշտ թունդ ես կ'ատեմ,
բարւոյն կ'ըլլամ հակամէտ:

Հայրենիքիս սէրը տարբեր,
տարբեր սէր է ինձ համար,
որուն կառչած մեծ եռանդով
հզօր կը զգամ ես հիմա:

Ուրախ սրտով առողջ կ'ապրիմ
մեր հայրենի հողին վրայ,
ու փառք կու տամ հայրենիքիս,
ուրիշ հրճուանք ալ չկայ:

Բաղձանքս է, որ հայ մարդիկ
հպարտ զգան մեր երկրով
ու օր մըն ալ ազատ կանքով
հայրենիք գան անվրդով:

Ուշի գ.

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

✓ Comprehensive Eye Exams

✓ Contact Lenses

✓ Visual Field Testing

✓ Evening & Weekend Appointments

✓ Direct Insurance Billing! (Most major carriers)

✓ New Patients, Emergencies & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for
your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)

(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

Ճանաչողական Բացառիկ Ճամբորդութիւն Դէպի Իրան

Յարութ Սասունեան

Հայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի, Չեխիոյ, Ֆրանսայի, Լիբանանի, Սուրիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու 16 հայ այլ լրագրողներու հետ միասին ես եւս հրաւիրուած էի մասնակցելու «Ալիք» օրաթերթի 85ամեայ յոբելեանին նուիրուած տօնակատարութեան: «Ալիք» լոյս կը տեսնէ Թեհրանի մէջ, 1931 թուականէն ի վեր:

Քանի որ սա իմ առաջին այցելութիւնս էր Իրան, ես անմիջապէս հասկացայ, որ ասիկա խիստ կը տարբերի այն երկրէն, որուն մասին ես լսած եւ կարողացած էի Միացեալ Նահանգներու մէջ: Իրանը հին քաղաքակրթութիւն ունեցող կարեւոր երկիր է, որ յաճախ սխալ ընկալուած է օտարներու կողմէ:

Թեհրանը միլիոնաւոր բնակչութիւն ունեցող մեծ քաղաք է, որ կը փորձէ յաղթահարել խեղճ երթեւեկութիւնը: Իրավիճակը անելի կը բարդացնեն տասնեակ հազարաւոր մոթոսիքլետ վարողները, որոնք մեծ արագութեամբ եւ բոլոր ուղղութիւններով կը սլանան ինքնաշարժներու արանքներով, մինչ հետիոտները կը նետուին խիտ երթեւեկութեան շարքերու միջեւ՝ անմտօրէն վտանգելով իրենց կեանքը: Ըստ էութեան, Իրան այցելութեան առաւել վտանգաւոր կողմը ո՛չ վարչակարգն է, ո՛չ ալ զինեալները, այլ՝ փողոցի հասարակ հատումը...

Ես նաեւ բացայայտեցի, որ իրանցիները եւ իրանահայերը շատ հիւրընկալ, բարի եւ քաղաքավար մարդիկ են: Անոնք ամէն ինչ կ'ընեն ամբողջովին անձանօթ մարդոց օգնելու համար: Հայերը, իբրեւ քրիստոնէայ փոքրամասնութիւն, կ'օգտուին կրթութեան եւ պաշտամունքի լիակատար ազատութիւններէն: Անոնք ունին իրենց սեփական դպրոցները եւ եկեղեցիները ամբողջ երկրին մէջ: Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ թեմեր կան Թեհրանի, Սպահանի եւ Թաւրիզի մէջ:

Հայ համայնքի շքեղ կեդրոններէն մէկը «Արարատ» հայկական մշակու-

թային միութեան կեդրոնն է, որ կը ներառէ քանի մը հեկտար մարզական շինութիւններ, որոնց շարքին՝ ֆութպոլի մարզադաշտ, պասքետպոլի եւ թենիսի մարզադահլիճներ, լողաւազաններ եւ մատուռ մը՝ Թեհրանի ամէնէն հեղինակաւոր մասերէն մէկուն մէջ: Իրան մեր այցը զուգահեռեցաւ Համահայկական 48րդ ամէնամեայ խաղերու բացման արարողութեան, որուն կը մասնակցէին Իրանի տարբեր հատուածներէն, Հայաստանի Հանրապետութենէն, Արցախէն, Ջաւախքէն եւ Վրաստանէն ժամանած հայ սկաւտներ եւ մարզիկներ: Յաջորդ օրը Իրանի մէջ Ազրայէժանի դեսպանատունը պաշտօնական բողոք ներկայացուց Իրանի կառավարութեան՝ Համահայկական խաղերուն մէջ Արցախի մարզիկներու ընդգրկման դէմ:

Իրանահայերը կամուրջի կենսական դեր կը խաղան իրենց զոյգ հայրենիքներու՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան եւ Հայաստանի Հանրապետութեան միջեւ: Հակառակ Ազրայէժանի բողոքներուն եւ յամառ ջանքերուն՝ խոչընդոտելու Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ յարաբերութիւնները, Իրանի կառավարութիւնը հաստատականօրէն կը պահպանէ հաւասարակշիռ յարաբերութիւններ երկու հարեան պետութիւններու հետ: Հայաստանի Հանրապետութեան, Իրանի կառավարութեան եւ հայ համայնքի միջեւ մէկ այլ կարեւոր օղակ է Իրանի մէջ Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան, բարձրակարգ եւ փորձառու դիւանագէտ Արտաշէս Թումանեանը:

«Ալիք» թերթի ղեկավարութիւնը կազմած էր յագեցած ծրագիր՝ ժամանած լրագրողներուն համար, ներառելով այցելութիւններ՝ հայկական դպրոցներ, հայկական բուժարան, Գիւլիստանի պալատ, Թագաւորական ոսկերչական թանգարան եւ «Չարմահալ» միութեան կեդրոն, ուր տեղի ունեցաւ «թոք-շօ»՝ հայ համայնքին համար: Լրագրողները նաեւ հանդիպում ունեցան Թեհրանի Հայ դատի յանձնախումբի, Հայաստանի դեսպանութեան, Հայ մշակութային

Սուրբ Սարգիս Եկեղեցի, Թեհրան

եւ մարզական միութեան, իրանական երկու մեծ լրատուական միջոցներու, արտաքին գործոց նախարարութեան խօսնակի, մշակոյթի նախարարի եւ Քաղաքական եւ միջազգային հետազօտութիւններու կեդրոնի ներկայացուցիչներուն հետ: Այցելումներուն ամէնուրեք կ'ընդունէին մեծ ջերմութեամբ եւ յարգանքով...

Լրագրողները նաեւ պատիւր ունեցան հանդիպելու Իրանի Մեծլիսի (խորհրդարան) երկու հայ պատգամաւորներուն հետ, որոնք առանցքային դեր կը խաղան իշխանութիւններուն եւ հայ համայնքին միջեւ:

Անցեալ շաբաթ երեկոյեան լրագրողները ներկայ գտնուեցան «Ալիք» թերթի 85ամեակի պաշտօնական տօնակատարութեան, ուր հնարաւորութիւն ունեցան ամպիոնէն շնորհաւորելու թերթին՝ քանի մը սերունդներ կրթելու եւ տեղեկացնելու գործին մէջ ունեցած եզակի ձեռքբերումներուն համար, բան մը, որ անոնք յաջողած են իրականացնել նուիրեալ խմբագիրներու, լրագրողներու, թերթի անձնակազմի, բարերարներու եւ տեղական համայնքային կազմակերպութիւններու մեծ զոհողութիւններուն շնորհիւ:

Այցելութեան գագաթնակէտը շրջապայութիւնն էր Սպահան եւ Թաւրիզ

պատմական քաղաքներ, ներառեալ՝ յատուկ «ուխտագնացութիւն» դէպի Ս. Թադէոս (Թադէ) եւ Ս. Ստեփանոս վանքեր:

Ճամբորդութեան առաւել յուզիչ պահը ուղեւորութիւնն էր՝ Արաքս գետի հունով Իրանի եւ Նախիջեանի միջեւ սահմանի երկայնքով, որ նախապէս Հայաստանի մէկ մասն էր, իսկ հիմա ինքնավար հանրապետութիւն է Ազրայէժանի կազմին մէջ: Լրագրողներէն շատերու աչքերուն արցունքներ յայտնուեցան, երբ անոնք սահմանի միակողմին վրայ կը դիտէին դատարկ դաշտը, որ ժամանակին հնագոյն գերեզմանոց էր՝ հազարաւոր հայկական խաչքարերով, զորս Ազրայէժանի իշխանութիւնները դաժանօրէն ոչնչացուցած էին՝ աւտով իսկ իրականացուցած մշակութային ցեղասպանութիւն եւ մարդկութեան դէմ ուղղուած ոճիր...

Հակառակ վերջին տասնամեակներու ընթացքին դէպի այլ երկիրներ բազմաթիւ իրանահայերու արտագաղթին, հիմնականին մէջ՝ Կլէնտէյլ, Քալիֆորնիա, համայնքի զգալի մասը կառչած կը մնայ իր արմատներուն՝ կրկնապատկելով իր ջանքերը, որպէսզի շարունակէ իր դերակատարութիւնը իբրեւ կարեւոր կամուրջ Իրանի եւ Հայաստանի միջեւ...

Իրանի Հայկական «Սուրբ Ամենափրկիչ» Վանքը Սպահանի Ամենակարեւոր Չբօսաշրջային Վայրերէն Մէկն Է

Սպահանի զբօսաշրջային կարեւոր ու հայկականութեամբ աչքի զարնող փողոցներէն մէկն է: Հայկական խանութներով շրջապատուած պուրակի կեդրոնին խաչատուր վարդապետ Կեսարացիի արձանն է. Իրանի եւ Միջին Արեւելքի առաջին տպարանի հիմ-

նադիրն է:

Առջեւ՝ Սուրբ Ամենափրկիչ վանքն է: 24 հայկական եկեղեցիներէն այսօր կանգուն է 13ը: Նոր Զուղայի ճարտարապետութիւնը, որմանակարգութիւնը, նաեւ կերպարուեստն ու գեղանկարչութիւնը նոր ոճային դպրոց մը սկզբնա-

ւորած են: Ամենացայտուն օրինակը 1655 թուականին 9 տարուան մէջ կառուցուած Ամենափրկիչ վանքն է:

Դրախտէն մինչեւ Ահեղ դատաստան՝ եկեղեցւոյ պատկերներով կարելի է կարդալ Աստուածաշունչը: Իբրեւ հիմնական հեղինակ, կը նշուին 3 նկարիչներ՝ Տէր Ստեփանոս, Մինաս, Յովհաննէս Մրքուզ:

Վերջինը նաեւ ինքզինք անմահացուցած է՝ ծնկաչոք վանականի տեսքով: Անոնցմէ ետք որմանակարներուն վրձին չէ դրած: Շուրջ 400 տարի անոնք պահպանուած են՝ առանց վերականգնման անհրաժեշտութեան: Միայն 15 տարի առաջ պատերէն մաքրած են մոմերու ու խունկի յառաջացուցած ծովն ու իւղը: Իբրեւ յիշողութիւն պատկերներու նախկին տեսքէն՝ կարկատան յիշեցնող փոքրիկ կտորներ ձգած են:

«Աս նկարները փոխառուած են եւրոպական նկարչութիւնից, բայց ոչ գունաւոր, սեւ ու սպիտակ: Մեր նկարիչները այսպէս գեղեցիկ գոյներ են տուել: Եւրոպական, պարսկական եւ հայկական ոճի եկեղեցի է, չես կարող առանձնացնել», - կը նշէ վանքի հսկիչ Երուանդ Յովսէփեանը:

**ACC-SAH Contact
Information**
Armenian
Community Center -
Sponsorship Agreement
Holders

**45 Hallcrown Place,
North York, Ontario
M2J 4Y4**

**Tell: 647 857 8972
Fax: 416 497 8948
E-mail: info-acc-sah@armenian.ca**

For donations

<http://sah.armenian.ca/>

Crown Pastries
Fine Middle Eastern Pastries

Call (647) 351-2015

2086 Lawrence Ave. East
Scarborough, ON

#1 Baklava in Toronto

Specializing in pistachio, cashew, almond, walnut, and hazelnut baklava & other regional pastries and sweets. Everything is hand-made from scratch, using the finest ingredients and prepared fresh daily.

Enjoy our sweets delivered free straight to your home in Scarborough, with a minimum order of \$50.

BEINNAREN   **ESH AL ASHFOUR**   **BAKLAVA**   **MAMMOUL**   **SWEET CHEESE**

HomeLife/Vision
Higher Standards
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member
*Independently Owned and Operated

Seda Bakhshian
Sales Representative

Cell: (647) 779-3660
Bus: (416) 383-1828
sedabakhshian@gmail.com
www.propertyca.ca

HomeLife/Vision
Higher Standards
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member

Allen Der Minassian
Sales Representative

Call 416-939-1851 for a
FREE Market evaluation of your home.

allendm@gmail.com
www.derminhomes.com

Dr. Anet Biuss D.D.S

Markham Dental Solutions

New Patients Welcome

- Crowns and Bridges
- Veneers
- Implants
- Extractions
- Root Canal Therapy
- Mercury Free Fillings
- Denturs
- Teeth Whitening
- Invisalign

Tel.: 905 475 7600
Fax: 905 475 4075 www.markhamdentalsolutions.com
18 Crown Steel Dr, Suite 109 Markham Ontario L3R 9X8

JZELECTRIC

JOHN ZENY JANGEZIAN

416-824-9695
johnzeny@hotmail.com

**FOR ALL
YOUR
ELECTRICAL
NEEDS**

MILMANTAS
Immigration Services

FACING IMMIGRATION OR CITIZENSHIP ISSUES?

Please contact:
Dalia Milmantas, RCIC
T 647 342 7301
E info@milmantasimmigration.com
www.milmantasimmigration.com

EXPERIENCED IN CANADIAN IMMIGRATION SINCE 1999

DEVRY SMITH FRANK LLP

LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian
416-446-3303
robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian
416-446-3307
alleen.sakarian@devrylaw.ca

DSF 95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

Գիտ՞նք թե՛

Թաղման ծախսերը գրեթե նույնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Եւ ճոն Զէյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

17-20
NOVEMBER
2016

HAMAZKAYIN
PRESENTS
THE 11TH ANNUAL

POMEGRANATE

POMEGRANATE
FILM
FESTIVAL

Dedicated to the
25th anniversary
of the independence of
Armenia and Artsakh

9
SHORT
DOCUMENTARIES

15
SHORT FILMS

THURSDAY
NOVEMBER
17

Opening Night
FAIRVIEW CINEPLEX
Tickets \$15

7:00 PM
LOST BIRDS 🍅
Turkey - 89 min.
Followed by Q&A with director Aren Pederici & producer Ela Alyamac.

9:00 PM
LOST IN ARMENIA 🍅🍅
Armenia/France - 90 min.
Introduction by actress Arsinée Khanjian followed by Q&A with director Serge Avedikian.

MARK RUFFALO MICHAEL KEATON RACHEL McADAMS LIEV SCHREIBER STANLEY TUCCI
SPOTLIGHT

FRIDAY
NOVEMBER
18

Oscar Night @ POM
REGENT THEATRE
Tickets \$15

7:00 PM
REMEMBER
Canada/USA - 90 min.
Followed by Q&A with director Atom Egoyan

9:30 PM
SPOTLIGHT
USA - 128 min.
Tom McCarthy - 128 min.
Followed with a panel hosted by broadcaster Arda Zakarian of CP 24 with journalist Stephen Kurkjian and attorney Mitchell Garabedian.

Canadian Premiere 🍅
North American Premiere 🍅🍅
World Premiere 🍅🍅🍅

2
FEATURE DOCUMENTARIES

9
FEATURE FILMS

35
FILMS

12+
COUNTRIES

SATURDAY NOVEMBER 19

Super Saturday

HAMAZKAYIN THEATRE
Tickets \$10

11:00 AM

MEMORIES OF THE WIND

France/Georgia/Germany/
Turkey - 126 min.

Ozcan Alper

SKHTORASHEN

Artsakh - 19 min.

Garegin Papoyan

1:30 PM

ONE, TWO, THREE...

Armenia - 90 min.

Yulia Grigoryants

THE CLAY MAN

Armenia - 20 min.

Aren Vatan

GYANQ

Armenia - 6 min.

Brett Nowak

3:30 PM

Symphony of Film: O Canada!

A collection of short films with a
Canadian emphasis this year!

ALIVE

USA - Satellite City - 5 min.

HARD CLOSE

Canada - 14 min.

Alex Kerbabian

THE SUBWAY STATION

Canada - 5 min.

Martin Melkounian

IT'S ARI NOT ALI

Turkey - 21 min.

Deniz Ozden

DRIFTED

Canada - 3 min.

Anna Maria Mouradian

SEEN THROUGH THE EYES OF CHILDREN

Canada - 3 min.

Anna Maria Mouradian

THE INDESTRUCTIBLE

Canada - 18 min.

Kalen Artinian

THINGS HAVE CHANGED SINCE KINDERGARDEN

Canada - 5 min.

Ara Sagherian

3:30 PM (CONT'D)

BRAVOMAN

Armenia/Russia - 18 min.

Evelina Barseghian

DADDY

Canada - 9 min.

Armen Poladian

TERRA ARMENIA

Germany - 28 min.

Blake Lewis

JACOB IS READY

Canada - 15 min.

Tatevik Galestyan

ANOTHER TIME

Australia/Canada - 15 min.

Shant Sarkissian

Gala Night

HAMAZKAYIN
THEATRE
Tickets \$75

7:00 PM

COCKTAILS

8:00 PM

3 WEEKS IN YEREVAN

Armenia/USA - 92 min.

Followed by a
live performance
by Vahe Berberian
with Vahik Pirhamzei.

SUNDAY NOVEMBER 20

The Finale

HAMAZKAYIN THEATRE
Tickets \$10

11:00 AM

ITHACA

USA - 94 min.

Meg Ryan

DOCTOR

Russia - 26 min.

Anna Goroyan

1:30 PM

WOMEN OF 1915

Argentina/Australia/Canada/
France/Turkey/USA - 85 min.

Preceded by a live musical
performance by Hooshere and
followed by a Q&A with Director
Bared Maronian.

3:00 PM

Tales From The Diaspora

TEMPLE OF LIGHT
Cyprus/Lebanon - 48 min.

Nigol Bezjian

Intro by Jamie Day Fleck and Gariné
Tcholakian, followed by a Q&A with
director Nigol Bezjian.

SYRIA MY LOVE

USA - 5 min.

Hayk Matevosyan

THE VOICE OF THE VIOLIN

Canada - 13 min.

Jamie Day Fleck

A TASTE OF HOME

Canada - 19 min.

Gariné Tcholakian

5:00 PM

BRAVO, VIRTUOSO

Armenia/France - 92 min.

Levon Minasian

ONCE I'VE HEARD A SWEET VOICE

Armenia - 13 min.

Garik Avakian

RED APPLES

Armenia/Georgia/USA - 15 min.

Ophelia Harutyunyan

7:00 PM

GOOD MORNING

Armenia/Artsakh - 104 min.

Anna Arevshatyan

HOW TO CROSS FROM JILIZ TO JILIZ

Armenia/Georgia - 15 min.

Sona Kocharyan

9:00 PM

Closing Ceremony

Tickets \$15

HEAD OF STATE

Armenia/Canada - 111 min.

Followed by Q&A with director
Hrant Yeritskinyan

Awards

Presentation

SCHEDULE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE

TICKET PURCHASE

POMFILMFEST.COM

FESTIVAL PASS (all inclusive)

\$175

FOR SPONSORSHIP

sponsorship@pomgranatefilmfestival.com

416.697.7272 / ARAZIG

416.838.4135 / HOVSEP

647.833.4780 / NERSON

SINGLE TICKETS

\$75 Gala

\$15 Premium

\$10 Regular

CASSANDRA HEALTH CENTRE

**ARMENIAN
MEDICAL CENTRE & PHARMACY**

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian

Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

**Located at Cassandra Health Centre
2030 Victoria Park Ave.**

**Please call 416-331-9111
to arrange an appointment**

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետղականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցների 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

**Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը**

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

Arsinee Khanjian on the recent events in Armenia, the diaspora's response and what needs to be changed in our mindsets

“For so many years, we dreamt of this country and now it's time we address its harsh realities”

Interview by Karin Saghdejian

Canadian filmmaker and actor Arsinee Khanjian was involved in the demonstrations this past summer in Yerevan during which she was briefly detained. In a Skype interview TorontoHye's Editor-In-Chief, Karin Saghdejian had a discussion with Ms. Khanjian about recent events in Armenia and the need for change that has become inevitable to turn things around in our homeland.

K.S.- You were in Yerevan during the July protests. What made you take part in the demonstrations?

A. KH.- Everything that goes on in Armenia should matter to us. My going to demonstrations opened up a whole can of worms: I never question our right to have a say, but I am learning more about how to address people's outrage. I saw how people were eagerly taking part in the demonstrations – how then, can I stay silent? I am a part of that nation, even if I was by force geographically removed from it at some point. In my heart and mind, I am one with Armenia; no one can take that right away from me. Last year, I took part in the “Electric Yerevan” protests. In the absence of free and effective media and ways to communicate, to go there with a curious mind and with humility is the best way to learn about the situation in Armenia.

K.S.- What about the actual detaining? How was that experience?

A.KH.- It was surreal. I was there wondering why people were being arrested for no reason, even before any demonstrations had started. As a filmmaker and actor I was interested in how stories can get built. I was approaching people and police and asking why people are taken away. Suddenly they [the police] wanted to arrest me and when I asked why, they did not have an answer. What they did was perhaps an indication of the chaos among police and law enforcement, an indication that they did not know how to handle the situation. Maybe they went ahead to enforce their decision on everyone; it doesn't matter why or how. What matters is that it gave me the ammunition to think that I have a responsibility to get involved.

K.S.- Your statements made in Lebanon got some negative reactions. People criticised you for saying “stop supporting Armenia financially”. Was that a misinterpretation?

A. KH.- I don't think I said, “don't support Armenia financially.” I said that for the first time I am hearing people in civil society who have benefited from the diaspora's support pleading with me to not send money. What they want is support from outside that becomes pressure on the government to carry out its responsibilities towards its citizens and to implement civil rights and end corruption. So it's not me who came up with the idea, it's those people who are saying stop sending us money that will go into the pockets of the authorities legitimizing those responsible for the current miserable situation.

For years we didn't want to touch the state of Armenia, though we were witnessing on every level all the injustices. Perhaps we wanted to give it a chance; we didn't want to rock the boat, [we wanted to] let the country find its own way. But today when I visit there I see the anger, the frustration, the loss of hope; people who are just ready to leave.

K.S.- Can we make the distinction between the state and the oligarchical system that misuses or misappropriates resources?

A.KH.- There's no question that we need to have a tenable state; all the struggle is to defend and protect that state. Whatever words you want to use – it's a reality today that every institution in Armenia has major corruption issues. I would have loved to see an area which was intact, take it as an example of right management and say, let's start from there. The harsh truth is that no one believes in the country any more. People in Armenia don't see the state representing them; it's governed by a system that's not serving the interest of the people. We can choose whatever word we use, at the end, we need to listen to what the people are saying. If they are so unhappy that they are ready to leave in such big numbers, at the end of the day what does a country mean when [its] citizens no longer believe in it.

K.S.- Why do you think the diaspora can't take a hard look at the situation in the homeland?

A. KH.- It's all about the fear of shaking the foundation of the country. After centuries of being stateless, I think we are not ready to look at the reality. In the past 25 years we've seen all the weak points that need to be addressed together as homeland and diaspora, yet we haven't been able to come together to take meaningful action to address the issues. We are in a huge state of denial and we are perpetuating it because: a) we are not given access; and b) we think we may hurt the situation. These might be true, but right now the situation has reached a tipping point. We are really going to do more harm by staying away. If we don't act now, we will lose everything. A country that is emptying itself out, can only collapse onto itself.

K.S.- How can the diaspora affect change in Armenia?

A. KH.- The change I am hoping for Armenia is for the sake of the diaspora as well: because Armenia exists, the danger for the diaspora to be isolated with it's own purpose, is less. For the past 25 years we had, let's say, a one-dimensional connection with the homeland: we donate, we send our youth there to camps and we go to visit as tourists, but still as a nation we are out of touch. Our traditional organizations are no longer able to sustain the sense of belonging. Armenian identity has become an individual matter. The concept of civilian responsibility is also expanding, gaining more relevance. Moreover, individual Armenians want to have their sense of empowerment as well and our classic institutions are not always capable of responding to this phenomenon. In the digital era, the young generation is forming its own notion of identity.

K.S.- Do you mean if the state collapses, it will facilitate the disintegration of the diaspora as well.

A. KH.- Yes. As a diasporan my connection to the state of Armenia is not territorial. For hundreds of years we dreamt of the state of Armenia. Now that we have it, if it's weak, our connection will be lost and we won't be able to stay in survival mode anymore. Let me add something here. Armenia is not a legacy; Armenia is a living place. For the past 25 years we've had the chance to create this miracle. It's not from history books; it's a real, tangible state. And when you see that state is malfunctioning, don't you want to take steps and get involved to make it a better place? The fissure between the state and the people is so big that there's absolutely no place where they can meet. When you see this reality, don't you want to take action and do something especially if you have lived in countries where there's rule of law and respect for human rights? Isn't it our responsibility to give the citizens of Armenia support and encouragement to fight their battle? I am still not talking about the many ways we can empower them along the way. For so many years, the diaspora dreamt of having a free state in Armenia, now it's about the time to address its harsh realities.

K.S.- What do you want to say to the young generation in the diaspora willing to connect with the homeland?

A.KH.- If you feel you have a connection to your culture or homeland, empower yourself with your curiosity to find out what's going on in Armenia. Establish connections with the youth in different cities in Armenia and start conversing about their concerns. The issues are very much in the open: for example, Armenia's depopulation. We should be able to ask the hard questions: why are people leaving? And the answer we know is the loss

Actress and producer Arsinee Khanjian

of hope in the future of the country. If young diasporan Armenians ask these questions, I am sure they will do everything to help out, to create an environment where things can change. Things need to change in Armenia at the level of rule of law, at the level of civil rights and governance. Going as observers through the right channels to elections and having an input in that area can change a lot of things. We need to put pressure on the government so that they understand that change has to happen now, not later. This is not revolution I am suggesting. I am suggesting a proper evolution of the status quo. So our youth needs to think outside of the box, connect with the civil society and start the conversation.

Affecting change is in the hands of our two civil societies, one in the diaspora, and one in Armenia, and they should work hand in hand to educate and enrich each other. If we can create this awareness, the momentum of change won't be stoppable.

K.S.- And a final word...

A.KH.- I got engaged in this movement, made statements that I believe in and I will continue to do whatever it takes. I did not plan this but I will carry it on. I will fight for the rights of the people of Armenia. They've been disappointed many times and I won't disappoint them this time. I am one person I know but I hope it will have a ripple effect. The most important thing at this stage is to keep the momentum going. We are in a transition phase and I do expect lots of negative and positive reactions, but I don't think we should stop it in any way. Some people might join in now or later, some might change their course, but all of this is part of the evolutionary process. At the end, what I do will be to focus on empowering the diaspora. I am now involved in something much bigger than me.

Diaspora Celebrities Urge ‘Democratic Change’ In Armenia

(RFE/RL)- Rock musician Serj Tankian and other prominent Diaspora Armenian artists have called on Armenia's government to end widespread corruption, respect laws and hold democratic elections, in a joint appeal which they hope will speed up democratic change in the country.

“We say NO to systematic corruption, monopolies, judicial inequality, police brutality, partisan politics, unequal rights, national depopulation, and elections tainted by fraud, all of which have contributed to the ongoing unrest,” reads their petition released last week on the 25th anniversary of Armenia's independence.

“We say YES to the equality of all people, the fundamental preservation and protection of human rights, direct engagement in fair and transparent elections, respect for the rule of law, fair wages, separation of powers, a free press and advocacy

for the disenfranchised,” it says. “We say yes to tangible, democratic change through civic engagement with the citizenry of Armenia.”

“Armenia can and should become a country of opportunity, creativity, democracy and hope in a region rife with turmoil. The alternative is unthinkable,” concludes the statement.

The petition was initially signed by about three dozen well-known individuals, virtually all of them ethnic Armenians living in Europe and North America. They include Tankian, filmmakers Atom Egoyan of Canada and Robert Guediguian of France, Canadian actress Arsinee Khanjian, American writer Chris Bohjalian and Alexis Ohanian, co-founder of the Reddit social media.

The signatories described themselves as a Justice Within Armenia coalition that will seek to promote profound reforms

in their ancestral homeland.

Tankian urged other Armenians to sign the petition after it was posted on Change.org on September 21. “Independence means little when a large segment of the public are discontent,” the outspoken American rock star wrote on Facebook.

About 2,300 people have signed the petition since then. “We are not proposing anything radical,” Egoyan told RFE/RL's Armenian service. “We are proposing what's in our constitution.”

“People in Armenia are the voter, not the Diaspora,” he said. “All we can do in the Diaspora is to make sure that the process of election is done properly.”

In that regard, Egoyan stressed the importance of Armenia's next parliamentary elections slated for April 2017. “Arsinee [Khanjian] will be there for the elections,” said the filmmaker. “I'll try to be there as well.”

AGBU continues to invest in creating generations of talented young Armenians

College-aged students gain valuable experience in Armenia and throughout the diaspora

Every year, AGBU offers a spectacular array of programs that not only help Armenian youth prepare for successful careers, but also allow them to become better acquainted with what it means to be Armenian in the 21st century. In the summer of 2016, Armenians in their teens and twenties packed their business attire, instruments and shovels for internships, music and community service programs that took them around the globe to help them better understand themselves and their heritage.

New York Summer Internship Program (NYSIP)

In 2016, the New York Summer Internship Program was comprised of 32 interns who spent their summer gaining professional experience and connecting with their Armenian heritage. As the first of the organization's cadre of internship programs, NYSIP empowers young Armenians to achieve success by providing meaningful, purpose-driven professional opportunities.

This year, interns arrived from Canada, France, Lebanon, Russia, the United Kingdom and throughout the United States to spend the summer contributing to their professional development and enhancing their involvement in the Armenian community. During the eight-week program, participants worked in various fields at prestigious companies and organizations, including Cushman and Wakefield, Lincoln Center, Merrill Lynch Private Wealth Management, Mirrorball, the Near East Foundation, NewsDeeply and Slalom Consulting.

Andre Amirsaleh, a student at Bucknell University, interned at the web development company '1over0', where he learned about the inner-workings of web design: "My favorite accomplishment this summer was building a website from the ground up. I was able to understand the whole process, from fundamentals to design details, and I can now even teach someone else. My internship with NYSIP has taught me so much more about the industry than I ever imagined, and because of my internship, I know I want to begin my career in this industry."

Yerevan Summer Internship Program (YSIP)

The Yerevan Summer Internship Program welcomed 18 diasporan Armenians for a once-in-a-lifetime opportunity to build their resumes, while immersing themselves in a full schedule of educational, cultural and social activities throughout Armenia. The program provides students with an edge in a new global market by offering them hands-on, international work experience in their field of study, while giving them the opportunity to develop closer ties to their heritage and a professional network of peers in the worldwide Armenian diaspora.

AGBU New York Summer Internship Program (NYSIP) interns during a trip to the Metropolitan Museum of Art.

Now in its tenth year, YSIP gave participants from Armenia, France, Italy, Lebanon, the United Arab Emirates, the United Kingdom and the United States exposure to an international setting that helped cultivate a cross-cultural perspective for interns, who worked in a number of premier state and private institutions and organizations, including the Arabkir Medical Center, Deem Communications, Interpol Armenia, KPMG, Ministry of Foreign Affairs, UN Kolba Lab and "Storaket" Architectural Studio.

Summer 2016 also marked the establishment of the Dikran Knadjian Medical Internship at Queens' College in Cambridge, England, which will allow one medical student a year to pursue a fully-funded internship in Armenia. The program's first student, Benjamin Devoy, did his internship at the Heratsi Hospital Complex •1 under the supervision of Dr. Hamayak Sisakyan: "The past six weeks have been priceless. I've learned so much, both about medicine and about Armenia, especially the differences between hospitals in Armenia and the UK. I'm so glad that I was given the opportunity to come to Armenia and experience a whole new world. I'll always have a place in my heart for Armenia," said Devoy.

London Summer Internship Program (LSIP)

2016 was the second year of the London Summer Internship Program, which placed 13 students from Argentina, Armenia, Canada, China, Greece, Lebanon and the United States in internships at leading companies and organization, including Amber Capital, Backes & Strauss, Gumuchdjian Architects, HantecFx, OTS Solicitors, Tateossian Group and Tufenkian Artisan Carpets.

In addition to their daily work schedules, the AGBU LSIP interns took trips to iconic landmarks in the United Kingdom, such as the London Eye, Big Ben, the Tower of London and St Paul's Cathedral. They also spent a day at Oxford where they learned about the history of the city and visited some the University's colleges.

AGBU 2016 Summer Internship program participants

For Grace Torossian, a student at the University of Michigan, LSIP proved to be a transformational summer: "This program has been one of the best experiences of my life. Aside from the work experience, the friendships I have created with this group of Armenian young professionals will surely last a lifetime. I am honored to have been able to be a part of AGBU's renowned program, especially in its early stages. This internship has made me a more well-rounded individual, which will help me in all aspects of life."

Discover Armenia

In its thirteenth year, Discover Armenia brought 21 high school students to Armenia for a three-week program as both volunteers and visitors. The young adults arrived from Belgium, Canada, France, Switzerland, the United Arab Emirates, the United Kingdom, and the United States to reconnect with their ancestral homeland and participate in different projects aimed at local development, all while having fun and making memories that will last a lifetime.

Throughout the program, Discover Armenia participants visited sights in all regions of Armenia as well as Nagorno-Karabakh, spending three days constructing a house for a family in need in the village of Varsar in partnership with Fuller Center for Housing Armenia and visiting an orphanage in Vanadzor to entertain children with games and sports competitions. They also visited the AGBU Armenia headquarters and served lunch to pensioners at the AGBU Nork Senior Dining Center. Another highlight of the program was climbing Mount Aragats with Ara Khatchadourian, who reached the top of Mount Everest in April to commemorate the Armenian Genocide. All participants received 40 hours of community service credit that they can now present to their high schools and universities. Discover Armenia participants all left the country feeling more attached to Armenia and their Armenian culture: "I couldn't have asked for a better trip. I feel I have accomplished so much in such a short period of time, from climbing

a mountain to singing a solo in a language I don't even know. I'd like to thank all the staff who helped organize this trip for making it one of the best holidays ever," said 16-year-old Berge Schembri of the United Kingdom.

Musical Armenia Program (MAP)

For the past five years, the Musical Armenia Program has been uniting talented musicians and music lovers in Yerevan, and fostering the Armenian musical tradition in participants from various backgrounds. This year, 10 participants from Argentina, the Netherlands, Russia, Sri Lanka, Syria, and the United States traveled to Armenia and were brought closer to the artistic heritage of the Armenian people.

The three-week program included a diverse array of activities for these high-caliber musicians. Participants perfected their craft through one-on-one lessons with renowned professors from the Komitas State Music Conservatory, studied the repertoire of Armenian music on their own instruments and gave a final performance at the AGBU Yerevan Hall in the Gala Concert at the end of the program. Each year, MAP offers 14 lectures on the ancient Armenian notational system [khaz] in addition to Armenian musical history from medieval to contemporary periods. In addition to the final Gala Concert, participants performed regularly at various local venues and festivals, attended several auditions, and participated in master classes by renowned musicians.

Renowned Sri Lankan violinist Dinesh Subasinghe was part of the 2016 MAP cohort and gained a new appreciation for Armenian music: "MAP is an enormous and practical program, because if you want to learn the music, you have to learn the culture and history of the country. I was lucky to have such exceptional teachers, who cared about us and gave us affection. I really loved this program and want Armenian music to develop, because Armenia has something that deeply touches the soul."

Monument Restoration Center to be Established in Armenia

(ArmRadio)—A Regional Center for Restoration of Monuments will be established in Armenia within the framework of Armenian-Italian cultural cooperation. Architect Rita Gonelli from the Italian Ministry of Foreign Affairs, Gaian Casnati, head of the "Preserving Cultural Heritage in Armenia" program, and Maria Cristina Zambrano of the Politecnico di Milano have arrived in Armenia to discuss the details with officials and experts. Members of the delegation

have already held a meeting with Minister of Culture Armen Amiran.

The "Preserving Cultural Heritage in Armenia" program co-financed by the Italian Ministry of Foreign Affairs and the Politecnico di Milano became the winner of a Europa Nostra Award 2015. The establishment of the Regional Center for Restoration of Monuments will be the next step.

"Armenia's rich cultural legacy lies in the basis of the program. Your cultural field is

truly broad and requires huge efforts and work," said Gonelli.

"Huge work has been done in the field of restoration of monuments within the framework of Armenian-Italian cooperation, but there is still a lot to be done," she added.

Italian experts say the Armenian policy of restoration of monuments is closest to that of Italy; this is the reason behind the idea of establishing a reconstruction center in Armenia.

Experts discuss the establishment of a monument restoration center in Armenia, September 29, 2016 (Photo: Armenpress)

Armenian Genocide Memorial Forest Of Hope Unveiled By The City Of Markham

A small patch of land, evergreen trees, a memory: the searing pain travelling a century implanted in a park in a suburb in Toronto as a testament of survival and perseverance.

The unveiling of the Armenian Genocide Forest of Hope took place on September 24th, in the City of Markham. Markham Mayor, Frank Scarpitti, was joined by the Ambassador of Armenia to Canada Armen Yeghanyan, as well as the Chairs of the Armenian Genocide Centennial Committees of Canada and Ontario, Mher Karakashian and Krikor Chitilian, in the official ribbon cutting ceremony.

Among the more than 600 attendees from across the Greater Toronto Area, were representatives from all levels of government. Representing the Prime Minister of Canada, Justin Trudeau, was Member of Parliament and Chair of the Canada-Armenia Parliamentary Friendship Group, Arnold Chan. Representing the Premier of Ontario, Kathleen Wynne, were Helena Jaczek, Minister of Community and Social Services and Michael Chan, Minister of International Trade.

Dr. Jaczek presented the Premier's message on this memorable occasion. It read: "I am delighted to extend warm greetings to everyone attending the official opening of the Armenian Genocide Memorial, "Forest of Hope." This memorial has been envisioned as a place of beauty, contemplation and community. It is a gathering space where people from all faiths and cultures can remember and reflect on the lessons of history. Through remembrance and reflection, we strengthen our resolve to combat hate and intolerance — and renew our commitment to building a diverse, inclusive and compassionate society."

Markham Deputy Mayor Jack Heath, York Regional Councillor Joe Li and Markham City Councillors Alan Ho, Logan Kanapathi and Amanda Colluci all joined Mayor Frank Scarpitti.

"Despite being displaced, the Armenian community is determined," said Scarpitti. "The next generation of Armenians will be just as proud as the first Armenians who came to Canada. That's a wonderful thing."

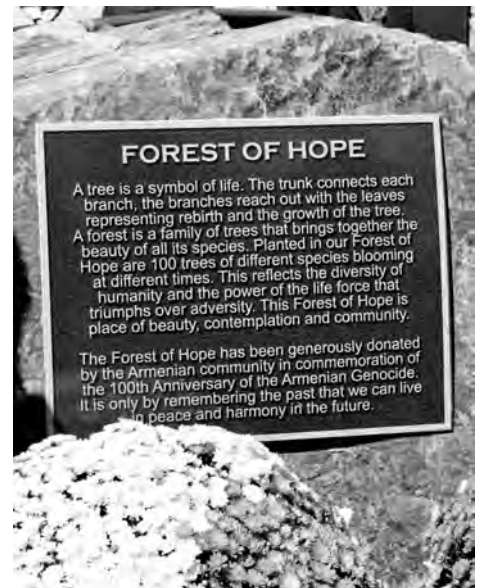
Ribbon Cutting Ceremony. L-R: Nishan Atikian Chair of the Committee, Markham Mayor Frank Scarpitti, Ambassador Armen Yeghanyan, Chair of the Armenian Genocide Centennial Committee Mher Karakashian and Chair of the Armenian Genocide Centennial Committee, Ontario Krikor Chitilian.

The Forest of Hope Project was launched by the City of Markham on December 19th, 2015, on the occasion of the centennial of the Armenian Genocide, which was commemorated throughout 2015.

"We know the meaning of genocide, its history and the importance of education," said Armenian ambassador Armen Yeghanyan. "We have to continue to educate, not just today, tomorrow or the first 100 years. But always, because unfortunately it still continues to happen."

The project involved planting a small forest in the confines of the Ashton Meadows Park, in memory of the 1.5 million victims of this first Genocide of the 20th century. The forest will serve as a permanent reminder of this dark period of human history and will remind us of our collective responsibility to ensure such crimes are never repeated again. The specially designed forest by renowned landscape architect Haig Seferian will feature 100 trees of varying species, to celebrate the survival and rebirth of humanity from the ashes of Genocide.

Marianne Davitjan, who presented the Armenian National Committee of Canada's

The commemorative plaque.

Dignitaries and Community Members Gathered for the Opening Ceremony, September 10, Markham.

message, outlined the importance of memorials such as the Forest of Hope. "The places in present day Turkey and Syria, where the Armenian Genocide took place, had the potential to serve as sites of memory and education, much like how the concentration camps in Europe served for the Holocaust,"

she explained. "Due to denial and continued violence however, those sites have been destroyed and forgotten. Hence why it is important for Armenians around the world to build genocide memorials in their home cities, in order to promote collective commemoration and education."

Armenian Genocide Memorial Unveiled in Los Angeles Park

An Armenian Genocide monument was unveiled at Grand Park during an event, which brought out hundreds of community members and Los Angeles County Supervisor Mike Antonovich, who has been instrumental in the fruition of the project.

Conceived by architect and designer Vahagn Thomasian in collaboration with artist, Levon Parian and photographer, Ara Oshagan, the Armenian Genocide Monument was a continuation of an effort by the three who mounted the much-talked-about iWitness project last year at Grand Park to commemorate the centennial of the Armenian Genocide. Moved by the positive response, the LA County teamed up with the iWitness project on the unveiling of this monument, which sits at Olive Court in the park.

The unveiling, which was led by Antonovich and Armenian religious leaders, followed a program that featured presentations by the three collaborators, as well as a keynote delivered by the director of the USC Armenian Institute, Salpi Ghazarian. Once at the foot of the statute, Garine Avakian performed a moving tribute to the Armenian nation, which was followed by prayers from the clergy, who joined Antonovich and the collaborators in unveiling the monument and releasing white doves as a symbol of peace.

The permanent monument is made of black volcanic tuff rock imported directly from

the Ararat Valley of Armenia. Tuff is indigenous to the Armenian highlands and deep-rooted in that millennial history. It has been the material of choice for centuries and used to build hundreds of churches, historical buildings and artworks. The monument is a silent witness to that history as well as a witness to the Genocide itself.

The five-ton peace of rock was sculpted by Thomasian, who explained that the split in the center of the rock represented the split that the Genocide created in the lives of Armenians, while the rough-edged portion memorializes the victims' attempt at survival. The smooth portion of the monument is itself an ode to survival and to future generations of not just Armenians but human kind in general.

The monument also features a quote from famous Armenian-American author William Saroyan, who wrote, "In the time of your life, live — so that in that wondrous time you shall not add to the misery and sorrow of the world, but shall smile to the infinite delight and mystery of it."

"The idea that a rock can be a witness is perhaps unusual but very significant," said Oshagan. "It was there, and history is imbedded in it. A witness need not speak to be a witness. Just like the trees around Auschwitz are witnesses to the Holocaust."

The juxtaposition of smooth and rough

Clergy and organizers gather after the unveiling of the Armenian Genocide Monument at Grand Park in Los Angeles.

surfaces on either half of the iWitness monument further symbolizes the past and the present and re-emphasizes the disruption between the two realities.

"The monument is sculpted at 4, 24, 19, 15 degrees symbolizing the date of April 24, 1915," said architect and designer Thomasian.

"The monument has meaning at every level of its conceptualization and construction."

The unveiling ceremony concluded with an outdoor concert featuring performances by the band Green Card, as well as a separate performance by members of the Element Band, Ara Dabandjian and Sosse Aramouni.

The Final Screening of The Promise with Director Terry George – A personal account

By Talyn Terzian Gilmour

Full disclosure: I'm an Armenian-Canadian and this is an account of my night at the final screening of the Promise, a story about the Armenian Genocide, and the surprise question and answer period with Terry George, Director, at the Toronto International Film Festival.

I felt I had so much riding on the success of this movie and my nerves were shot before I even took my seat. My anxiety was not helped by the fact that the screening took place in the bewitching Winter Garden Theatre where as a child, I had seen the live performance of The Phantom of the Opera. I felt the same sort of apprehension – only this time the Phantom, or ghost, would be from my own ancestral past.

As I looked around I only recognized a handful of people – the rest were all film festival goers. I was surprised when the woman next to me asked her partner, "What's this movie about anyway? A love triangle?" It's so much more than that. Before the dimming of the lights all I could think was, "How will these people react to my story? Will they believe it? They have to. I can't keep telling people about Armenia, where it is, who we are, and why we fight so hard to survive. This movie has to be a success..." Before I knew it, the lights had dimmed and I was looking at an all-too-familiar map of the Ottoman Empire in its

final days...I was looking at my ancestors' homeland.

This movie was a difficult one for me to watch. Unlike some other documentaries, I became completely wrapped up in the characters of the movie, and felt their pain and anguish during one of the most atrocious times in history – in my own history.

Terry George may have a penchant for tackling difficult stories that demonstrate the human capability for good. He brought us Hotel Rwanda, and like that movie, The Promise is also epic. The shooting is incredible and one is immediately transported to Ottoman Turkey in the early 1900s – only the movie was not filmed in Turkey but in Spain, Portugal and Malta so that the production could take place without any interference from Turkish genocide denial lobby groups. He said, "it took 100 years to make this film" – aside from Atom Egoyan's Ararat, George told the audience that there had been two attempts prior to The Promise to make a historical movie about the Armenian Genocide both of which were shut down or suppressed due to pressures from the Turkish Government.

The movie has found itself shrouded by controversy: at the time of the final screening of the movie – just 5 days after the movie premiered to an audience of about 2,500 – IMDB had received tens of thousands of votes for the movie

with a rating of 1 out of 10. As Director Terry George explained – and what as an Armenian I already live and breathe – with the movie's main topic being the Armenian Genocide, he felt there could be no doubt that the votes cast were from Turkish people who are against the recognition of the Armenian genocide.

To add to the controversial nature of this movie, Terry George has been criticized in the press by reviewers for including a melodramatic love story and putting the genocide in the backseat. Despite this seemingly mainstream view, I found his reasoning to be on point. He explained that the Armenian Genocide is the greatest unknown catastrophe of the twentieth century and while he acknowledged (in a very cute and cheeky way) that he's getting flack for including a "sappy love story" and not making it as graphic as he could, he wanted the movie to obtain a PG-13 rating so that it could be shown to the widest possible audience – including students. He further added, where a moviegoer may not want to see a movie about genocide, they may go simply to watch a love story and come out feeling a touch of the pain having learnt about this great tragedy.

There was no publicity about the movie during shooting and there was security to prevent any attempts at derailing production, "...we deliberately flew under the

Director Terry George

radar...because we didn't want to have anyone get threatened or at the same time, influence the shooting itself." Terry George further added, "...the Turkish Government has manufactured this notion that it didn't happen. The bulk of historical scholarship on this clearly established that not only did it happen but clearly it was a genocide...the question is why did it happen and how do you prevent that in the future?"

The distribution of the movie is expected to be challenging despite the fact that the producers are keen to get the movie out. He talked about

the important message of the movie and its universality: "when good people stand up, good does triumph over evil."

For that reason, occasional corniness and love story aside, The Promise is an important movie – it packages an exceptionally hard and traumatic subject in a universally relatable tale so that it can educate the viewer and build a connection without overwhelming them, and I believe it does this well. It is a movie about hope and survival, and how they stand the test of time, just like the Armenians.

Director Terry George on His Armenian Genocide Romance "The Promise"

(Variety) - Terry George earned critical raves with 2004's "Hotel Rawanda," an unflinching portrait of courage in the face of human cruelty that nabbed Oscar nominations for its script and for stars Don Cheadle and Sophie Okonedo. Now, the Irish screenwriter and director is shining a light on another dark chapter in history with "The Promise."

The drama stars Christian Bale, Oscar Isaac, and Charlotte Le Bon as the various points in a romantic triangle between a medical student, a journalist, and a woman during the waning days of the Ottoman Empire. It is one of the hottest titles still looking for distribution at this year's Toronto Film Festival, and could incite controversy over its portrayal of the Armenian Genocide.

That's because Turkey, the empire's successor state, refuses to acknowledge that 1.5 million Armenians were systemically exterminated in 1915 at the order of the Ottoman government.

George spoke with Variety about why he was compelled to wade into these turbulent political waters, the difficulty he faces making challenging movies in popcorn-obsessed Hollywood, and the great epics that inspired his latest film.

The Armenian Genocide doesn't scream love story. Why did you decide to dramatize this history through that genre?

All the great films like "Dr. Zhavago" or "Reds" tell a personal story, and a love story seemed like a great way to take people through an event that is alien to them. Producing a piece of entertainment is an effective way to educate people. Even "Hotel Rawanda" was essentially a love story between Paul

Cast of *The Promise* with director Terry George (C).

[Rusesabagina] and [his wife] Tatiana set inside a bigger political context. Robin Swicord's script [for "The Promise"] was a straightforward love story, and I introduced the notion of a love triangle.

Why won't the Obama administration acknowledge that this was a genocide?

Clearly because of Turkey's strategic power. Obama promised the Armenian community that he would when he was running for election and he reneged on that promise. But successive American governments have failed to, as well. First it was the Cold War and Turkey's position on the Soviet border

made it vital. Now it is essentially the borderline between Europe and Asia, and the war with ISIS and the war in Syria, which gives Turkey a lot of control over how this story is told.

Are you hoping that this film makes people come to terms with this history?

I am. It's one of the great forgotten catastrophes of the 20th century. The word genocide was coined to describe what happened to the Armenian community.

Do you think the Turkish government will stage protests when the film screens at Toronto?

I'm not sure that it's on their radar yet. I'm

Kirk Kerkorian

sure that the Turkish government will react the same way that they react when the anniversary of the genocide rolls around every year, which is to deny it.

Join us
www.facebook.com/Torontohye
newspaper

SPINCYCLE DIARIES
Confessions of a modern-day renaissance woman

Chaos Theory – the explanation for my insanity?

By Talyn Terzian Gilmour

The definition of insanity is doing the same thing over and over again and expecting a different result

This according to Albert Einstein, one of the smartest human beings to ever walk the earth so it must be right, right? So if it's as simple as trying something different each time until you get the result that you seek or hope to get, why do some of us – namely me – have so much difficulty understanding this and are prone to rinse, repeat, redo, rinse, repeat, redo, rinse, repeat, redo...caught in a spincycle of insanity?

I'll offer up a quasi-hollywoodesque-scientific reason: Chaos Theory.

See, I became the proud owner of a very big screen television – a dream come true, really. So now I get to watch The Bachelor, Survivor, and my favourite movies virtually in life-size. While most people would be excited during a renovation with the prospect of a gigantic closet, full automation or the latest and greatest kitchen appliances, I couldn't wait to get my hands on this TV. I dreamt up a list of all of my favourite movies that I would watch on this giant TV. As an official member of the Arsenal Canada fan club, Mr. Niceguy had a simple request: to watch the Arsenal vs. Hull City soccer match. The 10 year old was keen to hook up his video games – NO – and the 6 year old just wanted anything Netflix. Top of my list, Jurassic Park. The idea of watching a gigantic T-Rex on the screen both excited and thrilled me at the same time.

Needless to say, in a house full of boys, I'm still waiting for my turn.

But I digress, one of my favourite characters of all time is Dr. Ian Malcolm, played by Jeff Goldblum in said movie. He is a mathematician and devotee of Chaos Theory. So what is chaos theory?

It is a branch of mathematics and the key to understanding the cause of my insanity.

In fact, I say this to all the moms out there, it may also be the answer for you.

Physics has had great success in explaining certain kinds of behaviour, like the regular movement of the planets in our solar system, or the way a pendulum swings. These are what's called "linear equations". Think of it this way: if you have 5 apples and you eat 1 apple you are left with 4 apples; linear. But physics does not handle another type of behaviour, described as "turbulent", or non-linear, quite as well.

You know what's "turbulent"? Boys. Boys in September. When they go back to school and everything is new and exciting, frightening and freaky, and their personalities are completely out of whack because I, their mother, still haven't figured out just how to enforce an earlier "school time" bedtime and have been beaten down to now hoping that the time change, and with it, the dark will do my bidding. All of a sudden I am once again dealing with umbrella sword fights in the car, backtalk, insubordination and a general feeling like I'm undervalued, unappreciated and just

irrelevant and the 10 year old and 6 year old have already turned into pimply faced, hormonal teenage boys for whom I am simply the large megaphone from Charlie Brown (for those who are not familiar with the "megaphone", it's Charlie Brown's teacher and when she speaks, the children only hear, "Wah, wah, wah, wah, wah"). Incidentally, and just as a side note, I have a healthy fear of teenagers. They can turn on you on a dime and before you know it, you're wishing you were never born.

But back to chaos theory. If turbulent events are described as non-linear equations, then is doing the same thing over and over again and expecting a different result really insane? Perhaps being in a spincycle, then, is not a predictor of the final result. My favourite example is that which is used in the movie: a drop of water is placed on the back of the hand – the water, rolls down a certain path. When the same drop of water is placed at the same spot, again, on the back of the hand, it now travels a different path because the hairs on the skin have risen or the microscopic cells on the surface of the skin itself have changed. Thus, a non-linear, turbulent event. Physics can only explain that the water will drip down, but which path it takes, is determined by numerous factors which may, or may not, come into play – chaos.

Now for a real-life example. My kids like to play a (dreaded, awful) game – it's called, "Opposite Day". Usually it comes up when they're starting to get annoyed with one another and they're on the cusp of yet another fight in the backseat of the car that I'm forced to referee through the rearview mirror during rush hour traffic on the way to school. "I think you're the greatest..." starts the 10 year old, "...on opposite day!" To which the 6 year old replies loudly, "So what you're saying is, I SUCK?! Well YOU suck! MOMMY!!!!"

So when I YELL at my kids to STOP YELLING at each other because good, decent people DON'T YELL over and over again and I'm going insane because this is the umpteenth time I've asked them to stop and I'm afraid that one of these days I'm going to get into a car accident (yes, I'm a hypochondriac and yes, that's a very linear equation when it comes to me) is it fair for me to expect that at some point I'll get a different outcome because children are non-linear equations? I mean, they are turbulent and ever changing so perhaps at some point they will just please stop yelling??!

In conclusion, while it may appear to most that I, like other mothers, am insane for trying to mold my children into good and decent contributing citizens of society by repeating the same requests the same way over and over again, I ask you to remember Chaos Theory. Eventually, we will get to the right outcome and therein lies the secret and answer to all my doubts about my abilities as mother...at least for now....until some part of the non-linear equation changes again....

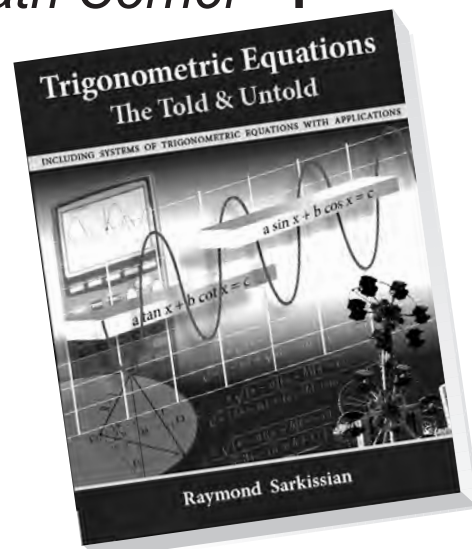
Who is the man behind the "Armen's Math Corner" ?

Raymond Sarkissian

It has now been about eleven years that TorontoHye monthly bilingual newspaper has a somewhat popular puzzle-section geared to teenaged readers, in particular, high school students. Armen's Math Corner was published in the very first issue of the newspaper in October 2005 and since then, it has continued to challenge its readers with their mathematical and problem solving skills. It very often causes controversial and intriguing mathematical discussions among the Armenian students attending high schools, in particular the ARS Armenian private school in Toronto. The puzzles and the math problems, which are classified under the junior and senior sections, stimulate the curiosity of the paper's readers and the students. These problems often incorporate some thought-provoking Armenian elements in history, arts, politics, and culture embedded within them. Despite all this, the person behind the paper's math column has quietly remained unknown to the public in the Armenian community.

In face, the person who has been generating hundreds of math puzzles/problems for the TorontoHye newspaper and developing all the junior and senior mathematics problems for the past eleven years is a relatively well-known member of the Armenian community in Toronto. Raymond Sarkissian works as a mathematics educator with The Toronto Catholic District School Board (TCDSB), and currently teaches mathematics at Jean Vanier Catholic Secondary School, and serves his school community as the Head of Mathematics Department. He earned his Bachelor of Science degree in Mechanical Engineering with specialization in Heat and Fluid Mechanics, from the Faculty of Engineering, University of Tehran and after immigrating to Canada in 1996, he furthered his studies in education, earning a Bachelor of Education degree from The Ontario Institute of Studies in Education, University of Toronto (OISE/UT). Upon graduating, he immediately started teaching mathematics and physics with the TCDSB. Believing in life-long learning, he later continued his studies and earned his

Masters of Mathematics degree from the University of Waterloo. He is affiliated with The Centre for Education in Mathematics and Computing (CEMC) of the University of Waterloo as a member of The Canadian Team Mathematics Contest (CTMC) committee, where he develops problems for the Canadian Mathematics Competitions.

Recently, he has also published a mathematics reference book titled as "Trigonometric Equations – The Told & Untold" for all secondary school grade 12 students at the enriched level as well as post-secondary students in mathematical sciences and engineering programs. This 500-page work of mathematics, which took him about 4 years to complete, is found helpful by high-school students, who in particular prepare for various mathematics competitions, secondary school certification examinations, or special examinations such as the ones in the Advanced Placement (AP) and International Baccalaureate (IB) programs. This reference is also used by mathematics and physics educators who explore interesting applications of trigonometric concepts in a variety of disciplines to challenge their best students. Trigonometric Equations is a comprehensive reference guide that explains all available techniques of solving trigonometric equations as well as systems of trigonometric equations with their applications in a variety of disciplines, such as physics, mechanics, geometry, and engineering. The book begins with a brief historic overview of the subject of trigonometry and the most basic methods of solving simple trigonometric equations, and progressing steadily through to the more advanced trigonometric equations. Each of the nine chapters features numerous worked examples and carefully graded practice problems including their full solutions in a separate appendix.

The book is freely accessible for the public through The Toronto Public Library catalogue, but it can also be obtained from Chapters/Indigo book stores.

* To locally order hard-copies of the book send an inquiry email to trigonometricequations@gmail.com or call (647) 297-9876. TorontoHye newspaper is grateful to Sarkissian for his over-a-decade continuous cooperation with the paper and wishes him success in his future endeavors.

ՏՈՐՈՆՏՈԻԵ
T O R O N T O H Y E

Խմբագրության կողմից

«Թորոնթո» պարասիսանապու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս փեւած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

A Genocide is Not an Accident; it is a Choice: IIGHRS 2016 University Program

“A Genocide is not an accident; it is a choice. It occurs because human beings make it happen and let it happen” said Roger Smith, the Chairman of the Board of Directors of the International Institute for Genocide and Human Rights Studies’, in his closing remarks following the 2-week seminar recently held in Toronto.

***

The International Institute for Genocide and Human Rights Studies, a Division of the Zoryan Institute, conducted its 15th annual Genocide and Human Rights University Program (GHRUP) in partnership with the University of Toronto from August 1 to 12. Students from around the world come to the University of Toronto each year for a comprehensive course on genocide and human rights and leave empowered with the tools to understand and to help prevent genocide. “One of [the Institute’s] goals is to turn the emotional energy about the subjects, into an intellectual energy,” says Jessica Adach, Zoryan Institute’s Program Coordinator.

Joyce Apsel, the Course Director and renowned scholar and Master teacher, believes that part of the program’s value stems from its multidisciplinary nature.

“Specialists are brought into the program from the social sciences, to humanities, to international law and from different countries...it is an extraordinary opportunity for students to actually ask questions to different specialists,” said Apsel. “The faculty and the different voices that we bring have evolved over time, we shift things, we invite new people in, we want to keep changing and have new perspectives going on.”

This year’s class was composed of a diverse group of 18 students from countries including; Argentina, Armenia, Brazil, Canada, France, Iran, Israel, Turkey, and the United States. One student, a lawyer from Argentina, appreciated the course’s unique opportunity to learn from some of the most renowned

scholars in the field:

“In my opinion, the GHRUP is highly recommendable. Not only academically, but also in emotional terms. The highlight of the course is the academic level of professors and especially the interdisciplinary profile of the program. Each day issues were addressed by professors from different disciplines (historians, lawyers, philosophers, anthropologists, etc.) with different methodological approaches. I lived the experience as a privilege: the possibility to be in direct contact with excellent professors who were always ready to answer our questions, suggestions, and doubts, and also support us when emotions overwhelmed.”

Professor William Schabas, a prominent law professor at Middlesex University in the United Kingdom and Leiden University in the Netherlands, taught the unit on international law and genocide. Schabas, like the students in the program, sees the immense value in the program, and how it serves as a method for challenging, reconciling and raising awareness of gross violations of human rights.

“I love coming for the program and if it means having to flying in one day and fly out that night I’ll do it,” said Schabas. “This is a very special course. I do a lot of teaching on summer courses that are there for university students and others who want to learn about specialized areas in human rights, but this is quite a unique course on genocide and it’s interdisciplinary. I think it makes a huge contribution. Education in this area is important...and I wish they had such a thing when I was a student. I never had such an opportunity.”

During this 2-week period, the students live and swap stories together at a dormitory at the University of Toronto. This intensive and collaborative immersion enables students to swiftly build friendships and breakdown geopolitical barriers. An anthropology MA student who travelled from Brazil to partake

IIGHRS 2016 program participants and faculty.

in the course had this to say: “My Armenian background was how I became interested in this field, because of my great-grandfather’s history. I see myself applying my newfound knowledge on the Armenian Genocide that I gained from the course discussions to my studies when I return home. My Master’s thesis was about the memory of the Armenian population in Brazil and the Genocide as the main feature of this memory.”

Another participant, an MA student from Israel, found that the course content was “immensely valuable for [her] research and also thought-provocate.” She especially found Dr. Bergen’s seminar on the Holocaust intriguing, adding: “her pedagogical sense was evident which led me to learn a new way of teaching and understanding the Holocaust.”

A human rights activist and a Political Science and International Affairs graduate from the American University of Armenia, also had positive things to say about her experience: “With what I have learned in this course, I would like to spread awareness in the

community as a way of prevention. As an Armenian, it is important for me to see that those crimes will never be repeated again.”

The University program was officially launched in 2002 in Toronto, Canada and has welcomed 418 students from over 40 countries since its inception. Kourken Greg Sarkissian, President of the Zoryan Institute, emphasizes how “the program seeks to help develop an academic support system for those who work toward the prevention of genocide. By studying the genocidal trauma of many different groups of peoples, the GHRUP strives to show that genocide is a shared human experience and as such, must be the concern of all individuals and institutions.” This program is a vehicle for young scholars to study with many of the best minds in the field, learning through an interdisciplinary analysis, the Jewish Holocaust, the Cambodian, Rwandan, Guatemalan Genocides, and the genocide of Indigenous Peoples, in comparison with the Armenian case, the prototype genocide of the 20th century.

Zoryan Institute: Reflections on the 25th Anniversary of the Independence of the Republic of Armenia

Serj Tankian launched petition calling for positive civic changes and reforms in Armenia

Today, on this 25th anniversary of Armenian independence, we can look back with pride and remember that Armenia was the first Soviet republic that through a referendum, declared its independence from the Soviet Union. During that turbulent period, Armenia had to start the challenging process of its own nation building and the formation of its own institutions.

On March 25, 1991, the President of the Supreme Council of the Republic of Armenia, Levon Ter-Petrossian, sent an official letter to the Zoryan Institute asking it to “make its resources and experience available to the Presidium’s Department of Research and Analysis... Assisting our newborn state in

ways consistent with its mission would be a logical and enriching new phase for the Institute...” The Institute responded to this need by sending its then director, Gerard Libaridian, and several of its staff members to Armenia to help organize this new department. Among other things, the Institute assisted the government in its research for a new constitution for the fledgling Republic.

Reflecting on Armenia’s development over the past 25 years, we appreciate that the country has made major advances in building institutions, including military and integrating itself in the world community. However, it still has a significant way to go to overcome the many shortcomings in its nation building

process. The state must uphold the rights and dignity of each individual. It must provide its citizens an equal opportunity to participate in nation building and ensure their personal security and development. In doing so, the state must instill confidence in society that their children will have a brighter future in their own homeland.

As an institute which analyzes the forces and factors that shape the Armenian reality, and as an international human rights organization, it is our opinion that the very first step for Armenia to be able to pull itself out of its continuing downward spiral of “grave” economic conditions (as the newly appointed Prime Minister described it), along with its social and political challenges, is to have transparent and fair elections. Taking inspiration from the recent call by Arsineé Khanjian for the Armenians in the Diaspora to become directly engaged in Armenia, and give their time to serve as election observers for each and every ballot box, the Zoryan Institute urges the Diaspora to provide volunteers to observe the entire process, from polling to the actual counting of ballots. By the Diaspora’s participation in monitoring the entire voting process, citizens of Armenia can begin to have confidence that their vote actually counts and thus in the outcome of their elections. Then, citizens can begin to take more seriously their duties towards fair election, and their elected representatives can begin to take more seriously their own responsibilities and obligations of transparency and accountability to the electorate.

11th Annual Pomegranate ...

cont. from page 1

The Promise. Plummer’s performance is a perfect match with Egoyan’s gifted storytelling. Friday night at the Regent will continue with a one-of-a-kind presentation of the 2016 motion picture of the year film, *Spotlight*, based on the real life work of Pulitzer Prize winning journalist Steve Kurkjian and revered attorney Mitchell Garabedian. Both men hope to join Toronto’s favourite roving reporter Arda Zakarian for an unprecedented panel following the screening.

In addition to the anticipated feature films, veteran documentary filmmakers, Bared Maronian and Nigol Bezjian, will present their illuminating films. Multiple Emmy-award winner Maronian will present the Canadian premiere of *Women of 1915*, featuring a magical soundtrack by Hooshere. The film looks into the integral role women played during and after the Genocide, while Bezjian tells the fascinating story of the Melkonian Institute in Cyprus. Well-known actor and recording artist Aram MP3 stars in gifted director Hrant Yeritskinyan’s *Head Of State*, a comedy about a quirky journalist who seeks to be elected President of the fledgling republic of Armenia. Yeritskinyan will be in attendance for the North American premiere of this clever and poignant film which will close out the 2016 Festival.

POM will also present several films by local Canadian filmmakers including the works of Ara Sagharian, Kalen Artinian, Garine Tcholakian, Martin Melkounian, Jamie Day Fleck, Anna Maria Mouradian, Tatevik Galestyan and Armen Poladian.

New Armenian Legal Center for Justice & Human Rights Launched

International Institute to Seek Just Resolution of the Armenian Genocide; Defend Artsakh's Right to Independence

The Armenian Legal Center for Justice & Human Rights (ALC) – the establishment of a new Washington-based international legal institute was announced Wednesday at a press conference in Yerevan. The ALC will operate in the public interest and is dedicated to advancing sustainable solutions to the ongoing global, national, community, and individual costs and consequences of the Armenian Genocide.

With Armenian communities besieged around the world by an unrepentant Turkey that blockades and fans the flames of war against the Armenians of Armenia and Karabakh, denies religious and human rights to the indigenous Armenians of present-day Turkey, and attempts to silence the Diaspora communities around the world, the lack of accountability for the Genocide continues to grossly impact the human rights of Armenians today.

Through the use of national and international courts and forums, ALC will seek a just resolution of the Armenian Genocide and to defend Artsakh's right to independence. ALC will seek to coordinate the claims of victims of human rights abuses, identify potential claimants, investigate abuses, and gather the necessary evidence.

"The ALC looks forward to working in concert with the Armenian community worldwide, to address the geo-political, territorial and macro-economic implications of the Republic of Turkey's and others' responsibility for the Armenian Genocide, including those related to the Western Armenian homeland, the payment of reparations to the Republic of Armenia and relevant Diasporan and other stakeholders, and the future of the Republic of Nagorno

Karabakh, whose independent status and regional security today face challenges in the international arena, in large measure, due to the Armenian Genocide," explained Kenneth Hachikian, Chairman.

Parallel to its international and national level legal activity, the Center will focus on justice-based solutions to the vast array of collective properties and other assets stolen or confiscated during the Genocide, including those involving churches, religious sites, foundations, schools, museums, artwork, artifacts, books, and other resources.

ALC will document the expropriation of Armenian national, community, and personal properties in an effort to find lasting solutions for peace and stability in the region based on justice and accountability.

"The ALC – in seeking redress for the Genocide in national and international legal arenas – is committed to securing justice for all stakeholders, including those continuing to experience injury from this crime. More broadly, as an organization committed to the global human rights movement, the ALC will also work to prevent future atrocities by helping to establish legal precedents and promoting policy-making frameworks that align with international law and global humanitarian values," said Giro Manoyan, ALC Board of Directors member.

At the turn of the century, the territory of modern-day Turkey was home to a large, ancient, and vibrant indigenous Christian population, comprised of millions of Armenians, Greeks, Pontians, Assyrians, Chaldeans, and Syrians, accounting for around 25% of the population. Today, these same communities account for less than 0.1% of Turkey's population; individuals have been prosecuted for discussing or writing about the genocide committed against them, and Turkey coordinates closely with Azerbaijan to blockade Armenia and Artsakh, inhabited by the grandchildren of the men and women it sought to annihilate.

Decades later, it is clear that a model

ALC Chairman Ken Hachikian and ALC Board Member Giro Manoyan announce the launching of the Armenian Legal Center for Justice and Human Rights at a press conference in Yerevan.

based on justice not genocide is desperately needed. The ALC will fill this void.

Kate Nahapetian, an attorney with experience litigating class actions, who has advocated for Armenian Americans in Washington, DC for over ten years, will be ALC's Executive Director. Ms. Nahapetian has worked previously for the Armenian National Committee of America, U.S. Department of Justice, then Senator Joseph Biden, and the Carnegie Endowment for International Peace. She received a J.D. with a focus on international and human rights law from the University of California at Berkeley School of Law, which was partly funded through the prestigious Paul & Daisy Soros Fellowship for New Americans. Ms. Nahapetian is a member of the California and New York bars, but not yet a member of the DC Bar. Her practice is currently limited to cases in federal court.

The ALC will be headquartered in Washington DC, but will have an international focus as will be appropriate for the various

avenues that it seeks redress through. Board members are from both Armenia and the broad Diasporan community throughout the world.

The Board of Directors will be chaired by Kenneth Hachikian (US), long active in advocacy efforts for our community, and includes Garo Armenian (US), Steve Dadaian (US), Hagop Der Khatchadourian (Canada), Kevork Hagopian (Austria), Raffi Hamparian (US), Khajaque Kortian (Australia), Giro Manoyan (Armenia), Edvin Minassian (US), Yervant Pamboukian (Lebanon), Raffi Sarkissian (Canada), Dr. Henry Theriault (US), Dr. Vladimir Vardanyan (Armenia), and Vahe Yacoubian (US).

There will also be a broadly representative Advisory Board consisting of experts in international law, human rights and in other fields relevant to the work of the ALC.

The ALC was started with a generous grant from the ANCA Endowment Fund and will be seeking community financial and moral support to expand its efforts.

Aram I Salutes ANCA Advocacy for the Armenian Cause, Bestows 'Knight of Cilicia' Medal on Executive Director Aram Hamparian

Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, recognized the Armenian National Committee of America's (ANCA) leadership in advancing the Armenian Cause, bestowing the Knight of Cilicia Medal on Executive Director Aram Hamparian, in honour of the ongoing and tireless work of the ANCA Board, staff, volunteers, and supporters across the United States.

"The advocacy, the enhancement, the promotion of the Armenian Cause has been a priority item on the agenda of the Catholicosate of Cilicia and its Prelacies," explained His Holiness during a special visit to the ANCA offices on Sept. 28, noting that the work of the ANCA is "very close to our hearts, to our minds, and to our mission as a church."

Thanking the ANCA Board, staff, volunteers, and donors across the United States, he noted, "All of us, in different ways, in different forms, in different levels to different degrees should participate in the work of such centers because what you are doing is part of the agenda of our nation—strengthening the independence of Armenia, strengthening the self-determination of the Armenians in Karabagh (Artsakh/NKR) and all the

things that you are doing in the form of advocacy—the promotion of the Armenian Cause."

Bestowing the Knight of Cilicia medal, His Holiness explained, "in decorating Aram, I decorate all of you, your colleagues, your assistants, all of you, who together—I would like to underscore 'together'—engage in this sacred mission. And I am sure, now that Aram becomes Knight, he will continue this mission with renewed engagement—with the spirit of a Knight of Cilicia."

Hamparian humbly accepted the award on behalf of all who strive to realize the just national and democratic aspirations of the Armenian nation, including those who work in the public spotlight and, of course, the many more whose devotion and hard work remain largely unheralded.

His Holiness Aram I's delegation visiting the ANCA included Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of Eastern U.S.; Very Rev. Housig Mardirossian, Director of Ecumenical Relations; Rev. Bedros Manuelian, Director of the Audio Visual Department and staff-bearer; and

Aram I meets ANCA staff and volunteers at ANCA headquarters, Washington, DC.

Dr. Dertad Manguikian, a member of the Catholicosate of Cilicia Central Committee.

The ANCA team was joined by Soorp Khatch Armenian Church Board of Trustees members Hrant Jamgochian and Jemma Simonian;

local representatives of the Armenian Revolutionary Federation (ARF) and Armenian Relief Society (ARS); and community advocates, who engaged in a lively discussion with His Holiness on a broad range of topics, from the Catholicosate's efforts to

secure the return of its historic seat in Sis from Turkish authorities, to the challenges facing Armenian American communities in expanding Armenian language and cultural education and broadening community participation.

Armenia Showcases New Missiles in Independence Day Parade

(RFE/RL) — Armenia demonstrated on Wednesday Iskander tactical missiles and other advanced weapons acquired from Russia recently as it marked the 25th anniversary of its independence with a military parade held in Yerevan.

Hundreds of Armenian troops marched through the city's central Republic Square, followed by columns of tanks mounted on heavy military trucks, armored vehicles, artillery and air-defense systems, and ballistic missiles. They were joined by a company of Russian soldiers from Russia's military base headquartered in Gyumri.

A dozen MiG-29 fighter jets of the Russian base and Armenian Su-25 attack aircraft roared overhead during the parade watched by Armenia's political and military leadership.

The participating troops also included soldiers of an Armenian peacekeeping brigade. They carried the national flags of the United States, Germany, Italy, Poland and Greece symbolizing the brigade's past and present involvement in multinational contingents led by those NATO member states.

President Serzh Sarkisian praised the Armenian military as he addressed the troops lined up at the sprawling square. "We have the power to defend our freedom and our rights," he said. "This parade bears testimony to that."

"During the course of the past 25 years we have achieved irreversible successes," added Sarkisian. "Sometimes we made mistakes and sometimes we went to extremes, but by and large we have followed the right

The Armenian army demonstrates Buk air-defense systems recently acquired from Russia as well as S-300 surface-to-air missiles during a parade in Yerevan, 21Sep2016.

path." The Armenian military used the occasion to put on display several Russian-made weapons that appear to have been supplied to it this year. The most important of them are Iskander missiles that have a firing range of up to 300 kilometers and are known for their precision. A public announcer commenting on the parade said Armenia can use them to destroy "strategic facilities" of its enemies.

In particular, the sophisticated missiles developed in the 1990s and first acquired by Russia's armed forces in 2006 should make Azerbaijan's vital oil and gas installations more vulnerable to Armenian missile strikes.

Yerevan has made no secret of its readiness to launch such strikes in the event of a full-scale war for Nagorno-Karabakh. Its ballistic missile arsenal until now included only Soviet-era Scud-B and Tochka-U systems, which were also demonstrated during the parade.

Iskander is thought to be capable of overcoming just about every missile defense shield currently existing in the world. Armenia is the first country other than Russia which is known to have obtained such missiles.

Citing two senior Russian defense industry executives, the Russian daily "Vedomosti" reported at the weekend that Moscow supplied

Armenia with at least four Iskander launchers that simultaneously can fire two missiles each.

The parade featured Smerch rockets as well, suggesting that Armenian army got hold of them earlier this year.

Among other newly acquired weaponry demonstrated at the Armenian parade were modernized variants of the Buk medium-range air-defense system and Infauna electronic warfare vehicles that use advanced technology to jam enemy communications.

Armenia also plans to buy soon Russian-made TOS-1A heavy flamethrowers using thermobaric rockets and Kornet antitank systems.

Ruling Party Downplays Local Election Setbacks

The ruling Republican Party of Armenia (HHK) has insisted that it is satisfied with its performance in September 18 local elections despite being defeated in around three dozen communities across the country.

Its spokesman Eduard Sharmazanov argued that HHK candidates won mayoral elections in 158 towns and villages. He said election winners in 22 other communities applied for HHK membership immediately after the polls.

The elections were held on September 18 in 317 mostly rural communities. The fact that the HHK will continue to control most of them amounts to a "quite serious vote of confidence" in the party headed by President Serzh Sarkisian, Sharmazanov told reporters.

Hovannes Sahakian, a senior HHK figure, also sought to downplay the local election setbacks earlier this week. He attributed them to the ruling party's "incorrect policies."

Armenian vote-monitoring groups reported many irregularities after the polls. One of them, the Citizen Observer, said its monitors

witnessed fraudulent voting in place of other citizens, and election officials' failure to put mandatory seals on ballots. It also said that groups of intimidating individuals gathered outside some polling stations in violation of the country's electoral legislation.

In Echmiadzin, a town 20 kilometers west of Yerevan, the main challenger of the incumbent Mayor Karen Grigorian was beaten up by a large group of men and hospitalized the day before the ballot. The candidate, Artur Tumanian, has blamed the violence on Grigorian, a claim strongly denied by the mayor.

Tumanian says that he and one his associates were attacked while trying to locate a supporter "kidnapped" by the Grigorian campaign. Police have made one arrest in connection with the alleged kidnapping.

The chairman of Armenia's Central Election Commission (CEC), Tigran Mukuchian, insisted that the September 18 polls were "free and fair" despite the reported irregularities and violence. "The elections were

Ruling party (HHK) spokesperson Eduard Sharmazanov

held in accordance with the Electoral Code's requirements," he told a news conference.

Mukuchian defended the CEC's decision not to cancel the Echmiadzin election. He

argued that Tumanian did not formally demand a cancellation despite his complaints voiced through media.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com

www.metrasshipping.com

Armenian Government Signals New Economic Policy

(RFE/RL)- “Armenia needs a new ‘model of development’ in order to successfully address its socioeconomic problems,” Deputy Prime Minister Vache Gabrielian said recently.

Gabrielian commented on the newly appointed Prime Minister Karen Karapetian’s remark that “systemic changes” are required to improve what he called a “very grave” economic situation in the country.

“In my view, Mr. Karapetian stressed that the previous development resource is exhausted and new approaches, new resources are needed for ensuring further growth,” he told journalists.

Karapetian’s gloomy assessment contrasted with official statistics showing that annual economic growth in Armenia averaged 4 percent from 2010-2015 and continued into this year, despite knock-on effects of a recession in Russia.

“It’s not that there has been no economic growth,” explained Gabrielian. “It’s not that

[official growth] figures are not real. We are talking about a model of development that has existed until now and are saying that we need a new approach that will be presented by the prime minister soon.”

Gabrielian declined to elaborate on the “systemic changes” prioritized by Karapetian. He said that the premier will detail them when he submits his policy program to the Armenian parliament for approval after forming his cabinet.

Only six members of the new cabinet, including Gabrielian, have been appointed by President Serzh Sarkisian so far.

Commenting on his economic priorities on the parliament floor on September 14, Karapetian put the emphasis on making it easier for entrepreneurs to do business in Armenia. The former business executive also said he is “very determined” to combat widespread tax evasion.

Karapetian mentioned the kind of reforms

Prime Minister Karen Karapetian is about to hold his first cabinet meeting in Yerevan, 15 Sep 2016.

that have long been advocated by the International Monetary Fund and the World Bank. The latter have also been urging the

authorities in Yerevan to ensure fair competition.

Opposition Party Skeptical About New PM’s Reform Drive

Prosperous Armenia chairperson Naira Zohrabian

Ruzanna Stepanian

(RFE/RL)- The opposition Prosperous Armenia Party (BHK) voiced skepticism about Prime Minister Karen Karapetian’s pledges to create a level playing field for all businesses, saying that the ruling Republican Party (HHK) remains heavily reliant on government-linked tycoons..

Naira Zohrabian, the BHK chairwoman, claimed that Karapetian will not be allowed to break up de facto monopolies of the so-called “oligarchs” or to make them pay more taxes because the HHK needs their backing to win next year’s parliamentary elections.

“Of course, there must be no economic monopolies in Armenia and our entire government system must not be mired in corruption,” Zohrabian told RFE/RL’s Armenian service. “These are simple truths.”

“Will [corresponding] steps be taken? Frankly, I’m not optimistic,” she said.

Karapetian has repeatedly pledged to improve Armenia’s problematic business environment and implement other economic reforms since President Serzh Sarkisian appointed him prime minister on September 13. In particular, he has ordered tax authorities to tackle possible tax evasion among large and lucrative companies which he said are in a “privileged” position. Many of those companies are controlled by oligarchs linked to the HHK.

Zohrabian said that while she thinks that Karapetian is genuinely committed to reforms, the HHK, which is headed by Sarkisian, will not risk alienating the influential tycoons in the run-up to the elections due in April.

“The oligarchs operating in the shadow, the kings of monopoly are all golden sponsors of vote rigging,” she said. “And just a few months from now, all of them will be seeking to ensure the reproduction of the Republican Party.”

“Is the HHK really ready to act like a kamikaze for the sake of saving the country? At the risk of being called the most pessimistic person in this country, I just don’t believe in this science fiction scenario.”

The BHK, which boasts the second largest parliamentary faction, itself was founded and led until last year by an influential tycoon, Gagik Tsarukian. The latter became one of the country’s richest men during former President Robert Kocharian’s rule.

Tsarukian is thought to have had a warm rapport with Kocharian. He was forced to retire from politics in early 2015 after openly challenging Sarkisian together with other opposition groups.

Sarkisian called for deeper economic and political reforms in Armenia when he announced on September 8 his decision to replace Prime Minister Hovik Abrahamian by Karapetian, a technocrat and longtime business executive.

Karapetian Orders Action Against Government ‘Theft’

Deputy Prime Minister Vache Gabrielian attends a parliament session in Yerevan, 20 May 2015.

(RFE/RL)- Prime Minister Karen Karapetian ordered the Armenian government to root out what he called the embezzlement of budgetary funds set aside for government officials’ travel expenses.

Karapetian alleged and decried the illegal practice after his chief of staff, Davit Harutiunian, unveiled a new electronic system for the purchase of air tickets for officials travelling abroad on business.

“It’s a quite complex system and you all understand what it is aimed at,” he told a cabinet meeting in Yerevan. “That is why I am issuing a directive. We are going to put in place quite complex mechanisms for eliminating the primitive theft. Sort that out in your agencies.”

“When they tell me about what [fraud] schemes are devised for tickets ... it takes a lot of fantasy to do that,” added Karapetian.

“If those people used their intelligence in another area, the effects would have definitely been much better.”

Armenia’s newly appointed Finance Minister Vartan Aramian was reluctant to comment on Karapetian’s blunt remarks after the cabinet meeting. “The prime minister’s appeal is also an order to the Finance Ministry,” he told reporters. “Let me just get down to work.”

Aramian insisted that he was not aware of any cases of ticket fraud when he served as deputy finance minister in the past.

Karapetian pledged to speed up economic reforms and strengthen the rule of law in the country after he was appointed prime minister by President Serzh Sarkisian on September 14. So far he has named only six members of his new government. Four of them, including Aramian, did not work in the previous cabinet.

Armenian Tax Service Told To Target ‘Privileged’ Firms

(RFE/RL)- Prime Minister Karen Karapetian ordered Armenian tax authorities to tackle possible tax evasion among large and lucrative companies which he said are widely seen as being in a “privileged” position.

Karapetian issued instructions to various ministers and other senior government officials, including Hovhannes Hovsepian, the head of the State Revenue Committee (SRC).

He said the SRC must ensure an “unconditional compliance with tax discipline by large importers and manufactures considered to be unscrupulous and privileged.” He did not name any of them.

The newly appointed prime minister also said SRC inspectors should audit small and medium-sized enterprises only “in extreme cases.”

“Mr. Hovsepian, you should take these actions without creating obstacles to

cont. on page 32

ՇՈՐՈՆԹՈՆԱՅ
TORONTO HVE

Խմբագրության կողմէ

«Թորոնթոնայ» պարասիսանաբու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս փետած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Mer Hoos Welcomes New Residents, Begins New School Year

The Mer Hoos program has welcomed 8 new girls into the program as residents of the Nakashian Children's Support Center in Yerevan, Armenia. Mer Hoos staff and current residents welcomed the new group of young girls with hugs, words of encouragement, and gift bags.

Four of the girls are sisters coming from a family of 10 children whose home in Yerevan was recently destroyed by fire; two are twin sisters from Nubarashen; one is from Abovyan city; and another is the youngest sister of twins who are already residing at Mer Hoos.

"As Mer Hoos begins its 5th year of operation, the program continues to achieve outstanding success in saving young women in Armenia from the risk of domestic violence, prostitution and human trafficking – and guiding them into lives of fulfillment and self-sufficiency," said Judge Adrienne Krikorian, Mer Hoos President.

Mer Hoos will have 17 young girls ages 7-16 in residence by mid-October; an additional five girls ages 17 and older are in the Transitional Living Program. They reside in the Nakashian Children's Support Center's new on-site graduate apartment where they are preparing to either return to their families where available, or live independently. Three of these older girls are now attending universities in Armenia.

Of the 15 original girls who came to Mer Hoos from state institutions, boarding homes and seriously disadvantaged families in 2012, 12 have now graduated from high school. All are living in safe environments and pursuing

vocations in line with their career goals, or university educations in a wide range of fields, including medicine, social work, pedagogy, business management, culinary arts, architecture, and design.

All of the new younger girls visit regularly with their living parent or parents, under supervision of Mer Hoos professional staff. Family reunification is one of the key goals of the Mer Hoos mission, where possible.

All of the younger girls started the new school year on September 1, which is Knowledge Day in Armenia. The Mer Hoos girls, accompanied by program mentors, arrived at school with new dresses, new haircuts and big smiles on their faces, excited to begin school. The older girls participating in the Mer Hoos Transitional Living Program, and one of the graduates, helped prepare backpacks and new uniforms for the little ones and gave them new hair styles for their first day at school.

The Mer Hoos Board and professional staff are confident that all the children will have an academic year full of success and achievements! Knowledge is the most powerful tool for every individual and for the Mer Hoos program it is one of the most important components.

Mer Hoos Saves Lives

Mer Hoos continues to achieve its mission of empowering young girls in Armenia ages 8 ½ to 22 from seriously disadvantaged backgrounds, by providing them with a safe home, comprehensive educational programs, tutoring, psychological counseling, life skills

and job training, and, where possible, family counseling and reunification strategies.

"Our graduates and our girls in residence have HOPE for their futures, and they know that, regardless of whether or not they have a suitable living parent, they have a Mer Hoos family that will ALWAYS be there for them," said Judge Krikorian.

Mer Hoos continues to enjoy high regard in Armenia, and is a unique model for providing needed services to unwanted or underprivileged youth, teens and their families. The non-profit program operates efficiently and transparently, with many partners in the U.S. and Armenia. The United States-based board of directors spends less than 10 percent

of its total annual income on administrative costs. A certified public accountant in the United States reviews the program's financial records and prepares annual tax returns and reports. A public accountant in Armenia also provides regular comprehensive financial reports of program expenses to the Board.

"Mer Hoos saves and transforms the lives of our girls, helping them to become self-assured young women with promising futures," said Judge Krikorian. "Community support enables Mer Hoos to continue its vital work saving the lives of vulnerable girls in Armenia and giving them the chance for successful, safe, and happy futures."

Հայաստանի եւ Արցախի ...

շաբ. էջ 6էն

գիշումի ենթակայ կրնայ ըլլալ:

Անդրադառնալով Սփիւքի դերակատարութեան, Գուլաճեան անգամ մը եւս յիշեցուց անոր ստանձնած պատասխանատու դերակատարութիւնը հայկական պետականութեան հաստատման մէջ, որուն սահմաններուն պաշտպանութիւնը ապահովելը նկատեց համահայկական առաջնահերթ պարտականութիւն:

Բանախօս՝ Վիգէն Թիւֆէքճեան, հակիրճ ներածականով մը նախ անդրադարձաւ ընկերային-բարոյական համակարգի տարբեր արժեքափեր ունեցող ժողովուրդներու մօտ՝ անկախութեան ձգտումի առկայութեան: Ապա, կարկիւնը լայն բանալով, ան հաստատեց, որ հակառակ պատմութեան ընթացքին մեզի բաժին ինկած պատուհասներուն, այսօր դարձեալ մեզի վիճակուած է տօնել մեր դիմադրականութեան, եւ անկտրում կամքի տօնը: Ակնարկելով Սարգսյանի Դարաքիլիսէի ու Բաշ Ապրանի ճակատամարտերու յաղթանակներուն, Թիւֆէքճեան նշեց, որ անոնք հիմնաքարը հանդիսացան մեր ժողովուրդի գոյատեւման, մէքքերելով, որ նոյնիսկ եօթը տասնամեակներ շարունակուած խորհրդային լուծը չկրցաւ մեզ անհետացման վտանգին ենթարկել: Հակառակ հայրենիքէն ներս յամեցող կարգ մը դժուարութիւններուն, հպարտութիւն առթող երեւոյթները ակնարկելով, յարգելի բանախօսը թուարկեց կարգ մը դրական իրողութիւններ, ինչպէս՝ Ապրիլեան Զառօրեայ պատերազմին ընթացքին սահմաններու պաշտպանութիւն՝ շնորհիւ մեր հզօր ու մարտունակ բանակին, Սփիւք-Հայրենիք համագործակցութիւն, տնտեսական համեմատական աճ, մարզական եւ զբօսաշրջութեան բնագաւառներէ ներս քաջալերական ձեռքբերումներ: Ինչ կը վերաբերի մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան, ընկերային հաւասարութեան չգոյութեան եւ այլ յոռի երեւոյթներու՝ բանախօսը ընդգծեց, թէ դեկալարներու լարուած ճիգերով եւ ճշգրիտ ախտաճանաչումով կարելի է հարթել զանոն, իրականացնելով Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Հայաստանի տեսլականը:

«Հորիզոն» պարտկերասփիւռի կողմէ պատրաստուած տեսերիզի ցուցադրութեամբ, ներկաները անգամ մը եւս առիթ ունեցան առնչուելու պատմական մեծ արժէք ներկայացնող՝ 1991 թուականի Սեպտեմբեր 21ին Հայաստանի Հանրապետութեան Անկախութեան առթիւ ընթերցուած Պետական Հռչակագրին:

Անառարկելի ճշմարտութիւն է, որ ՀՀ Անկախութեան 25ամեակի նշումը գաղափարի, տեսլականի ու ապագայի նկատմամբ յուսալի նպատակներ հետապնդող երեւոյթ ըլլալու կողքին, նաեւ տօնական տրամադրութիւն ու մթնոլորտ

ստեղծող առիթ է. հետեւաբար՝ հայկական պարը, երաժշտութիւնն ու ասմունքը, որպէս գեղարուեստական անբաժան մէկ մասնիկը տուեալ հանդիսութեան, մեծ ոգեւորութիւն ստեղծեցին սրահէն ներս, երբ խումբ մը պարման պարմանուիներու կատարողութեամբ, մէջ ընդ մէջ ելոյթ ունեցան Երրորդութիւն եկեղեցւոյ «Սասուն» եւ Համագգայիի «Էրեբունի» պարախումբերը, գեղարուեստական դեկալարներ ունենալով՝ Սեւակ Աւագեանն ու Լուի Նաճարեանը: Ներկաները մեծ հաճոյքով ունկնդրեցին Սարին Փոլատեանի ոգեշնչող ասմունքն ու Վրէժ Ղազարեանի երաժշտական կատարումը:

Վերջին բաժինով հանդէս եկաւ դեսպան Եգանեան, որ արժեւորելով Առաջին Հանրապետութեան դերը, շեշտեց, որ ան ստեղծուած էր մեր ազգի ամենածանր օրերուն, երբ 700 տարիներ պետականութենէ զուրկ մնալէ ետք, համտեսած էինք նաեւ ցեղասպանութեան դառն փորձութիւնը: Սակայն, որպէս ազգ, մէկ բռնուցք դարձած՝ կրցած էինք ստեղծել Առաջին Հանրապետութիւնը, որ թէեւ շատ կարճ տեւողութեամբ՝ սակայն ուսանելի փորձառութիւն ու գիտելիք ապահոված էր, հիմք ծառայելով՝ 2րդ Հանրապետութեան ստեղծման: Ինչպէս որեւէ նորաստեղծ երիտասարդ պետութիւն, յարգելի դեսպանը ընդգծեց, որ Հայաստանն ալ ունի տակաւին հարթելի ճանապարհ, ունի խնդիրներ, սակայն, ակնյայտ է նաեւ անոր ձեռք բերած յաջողութիւնը. ան հաստատեց, որ իբր երիտասարդ երկիր, կը գտնուի ճիշդ ուղիի վրայ: Խօսքը ուղղուելով Սփիւքահայութեան, ան փափաք յայտնեց, որ Սփիւքը աւելի աշխոյժ դերակատարութիւն ունենայ Հայաստանի կեանքէն ներս, ոչ միայն նեցուկ կանգնելով աղէտներու ընթացքին, այլ՝ տիրոջ իրաւունքով՝ մասնակից դառնայ հայրենիքի ապագայի կառուցման՝ բոլոր բնագաւառներէն ներս: Ան արդարօրէն նշեց, որ այսօր Հայաստանի 25 տարիներու ձեռք բերած անկախութիւնը արդիւնքն է Հայաստան Արցախ Սփիւք փոխ գործակցութեան:

Հանդիսութեան աւարտին, դեսպանի ձեռամբ, թիով 10 թորոնթոհայ ազգակիցներ պարգեւատրուեցան Սփիւքի նախարարութեան կողմէ ուղարկուած շնորհակալագրերով՝ եւ ՀՀ Դեսպանատան կողմէ տրուած պատուոյ գիրերով, Հայաստան-Սփիւք գործակցութեան զարգացման նպաստելու, ինչպէս նաեւ՝ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման, դատապարտման ու 100րդ տարելիցի աշխատանքները համակարգելու ուղղութեամբ տարած իրենց արդիւնաւէտ աշխատանքին առթիւ:

Տօնակատարութիւնը իր աւարտին հասաւ հանդիսավարի եզրափակիչ մտքերով, ուր շեշտը դրուեցաւ Հայաստանի ու Արցախի նկատմամբ թորոնթոհայութեան յարատեւ թել ու թիկունք կանգնելու եւ բարգաւաճ երկիր կառուցելու հաստատ որոշման վրայ:

Հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Պահպանիչով:

ՀՀԴ «Սողոմոն ...

շաբ. էջ 4էն

Սիրելի թորոնթոհայեր, այսօր պատիւ ունիմ նաեւ յայտարարելու, թէ ՀՀԴ երկրորդական բաժանմունքը պիտի պատկուի արժանաւոր անունով մը՝ բանաձեւուած որպէս «ՀՀԴ Լաբոյեան Երկրորդական Վարժարան» (ARS Lapoian High School): Սիրելի բարերարներ, ես վստահ եմ ձեր անունով երկրորդականի անուանակոչումը նոր խանդ, նոր ծրագիրներու թռիչք եւ հպարտութիւն պիտի ներշնչէ թորոնթոհայութեան ընդհանրապէս եւ մասնաւորաբար դէպի յաւերժութիւն քալող բազմահարիւր մեր աւելի հալացած վարժարանի շրջանաւարտներու կեանքերուն մէջ:

Լուսաւորչակերտ այս կամարներուն տակ անգամ մը եւս ՀՀԴ «Ս. Թէփիլեան» կոմիտէութեան, ՀՀԴ վարժարանի եւ Հայ Կեդրոնի յարկին տակ գործող Միութիւններուն, կազմակերպութիւններուն եւ հաստատութիւններուն անունով շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն կը յայտնեմ ձեզի Վարժարան եւ Սիւլվա, ապրիլ առաջ եւ ձեր կեանքը պատկուի արեւշատ օրերու հետ միասին՝ սիրով եւ առատ յաջողութիւններով: Ձեր վարձքը կատար, ապրիլ, հազար ապրիլ:

Join us

[www.facebook/](http://www.facebook.com/torontohyepaper)

Torontohye newspaper

Dead Poets and a Cobblestone Path

By Khatchig Mouradian

A few weeks ago, I visited Misak Medzarents' (1886-1908) village, Pingean, near the city of Agn (current name: Kemaliye) in Turkey. As I walked in the narrow, cobblestone streets and alleyways of the village where the beloved poet was born, I kept looking at the century-old houses, wondering: Perhaps he was born behind this door, perhaps he scribbled down his first lines on these stairs, perhaps he first fell in love by this fountain... Yet there was no sign of the great poet in this tiny, remote village. He might as well never have existed.

As we returned to our van, I typed in my phone: "I believe that Medzarents' memory and legacy will, one day, return to Pingean; and his bust will adorn the little village center where older men are gathered now chatting; and perhaps, just perhaps, a small library in the village will carry his name. No, I do not believe. I know."

***

In a poem titled "The language in which I wrote," (Լեզուն որով գրեցի), poet Vahan Tekeyan (1878-1945) laments the fact that the Western Armenian language has fewer and fewer speakers, and perhaps within a century, the poems he poured his heart into "will lie in a corner" with no one being able to read them.

There has been renewed attention to the challenges facing the Western Armenian language, be it through conferences and workshops on the topic, or through concrete initiatives to make the language easily accessible to iGeneration, born with iPhone in hand and an attention span of 140 characters.

Major organizations such as Hamazkayin, the Gulbenkian Foundation, and the Armenian General Benevolent Union (AGBU) have

demonstrated renewed interest in tackling this issue in recent years, but a broad base and spectrum of initiatives by artists, writers, IT, and social media experts are needed—and I borrow Steve Jobs' famous quote here—to put a dent in the declining universe of Western Armenian.

The album "Papak" is one such initiative and, I am willing to wager, one that would be dear to Tekeyan's heart: most of the songs in the album are lyrical poems by renowned

Armenian poets put to music—and three Tekeyan poems make the cut! Other lyrical renditions include two poems by Misak Medzarents (including one of my favorites, "Hyughu"), and one poem each penned by Madteos Zarifian, Rupen Sevag, Rupen Vorperian, and Zarouhi Berberian.

"Papak" is the result of an encounter between Parsegh Topjian and Aren Emirsian, where the former proposed that Emirsian create original songs by setting music to Western Armenian poetry. After Ara Dabanjian joined the group, the project picked up speed. The album is dedicated to Topjian, who passed away before the completion of the project. A friend gifted me the CD a few weeks ago, and soon enough, my mental wanderings as I listened to these songs led me here.

It is not just the beautiful rendition that makes "Hyughu" ("The Hut") a favorite of mine. We had to memorize the poem in middle school, and I continued to grow fonder of it as the years passed, and then as I walked in Pingean.

But before Turkish citizens in Pingean erect the statue of Medzarents, the iGeneration of Armenians need to discover the Armenian poet.

"Papak" takes the poems that "lie in a corner" and releases them into the musical stratosphere, shining yet another beam of light on that cobblestone road to the village center in Pingean. (The Armenian Weekly)

Armenia Selects 'Earthquake' for Oscars Foreign-Language Category

(Hollywood Reporter)—A dramatized recreation of one of the Soviet Union's most devastating natural disasters — the Spitak earthquake in northern Armenia in December 1988 — has been chosen as Armenia's submission for best foreign-language film Oscar consideration.

The \$3 million disaster movie Earthquake (Zemletryasenie) was directed by Sarik Andreasyan and produced by Moscow-based Mars Media, headed by Ruben Dishdshyan, who founded Russia's top independent production company Central Partnership in

1995 before stepping down five years ago.

Earthquake tells the story of the massive quake that destroyed more than 300 communities and killed 25,000 people.

Focused around the story of two young men, Andrey Berezhnov and Robert Melkonyan, whose fates were already intertwined by an earlier tragedy — a car crash caused by Andrey that killed Robert's parents — the film brings them together in the same rescue squad as they struggle to cope with a disaster that eclipses their own personal stories.

Shot in Armenia and in Moscow on specially built sets — to spare the people of Gyumri (formerly Leninakan) the distress of recreating earthquake damage in a city where memories after nearly 30 years remain raw — the film, long tipped as this year's Oscar entry from Armenia, beat two other shortlisted films in a secret ballot of the National Film Academy of Armenia.

In comments posted on his Facebook page, Dishdshyan wrote: "This is amazing news! Thank you very much to the [National Film Academy members] for their trust! We will try to justify it."

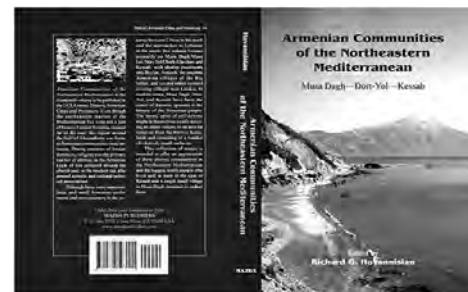
We've still got a long way to go, but it's a start. Thank you to all the filmmakers and participants in the movie and especially the director, Sarik Andreasyan."

Musa Dagh-Dort Yol-Kessab Volume Released

The 14th volume in the UCLA conference series, 'Historic Armenian Cities and Provinces' was released by Mazda Publishers in September 2016 under the title of Armenian Communities of the Northeastern Mediterranean: Musa Dagh - Dort Yol - Kessab. The UCLA conference series was organized by Professor Richard Hovannisian, past holder of the Armenian Educational Foundation Chair in Modern Armenian History at UCLA and currently Adjunct Professor of History at the University of Southern California to serve with the Shoah Foundation on Armenian survivor testimonies. Hovannisian has served as the editor of all volumes in the series, in collaboration with Professor Simon Payaslian as co-editor of two volumes.

The current volume includes three chapters on the Northeastern Mediterranean communities in general (including Alexandretta, Antioch, Beylan, the Ruj Valley, and the fraudulent transfer of the Sanjak of Alexandretta to Turkey in 1939), five chapters on Musa Dagh, two chapters on Dort Yol (Chork-Marzban), and four chapters on Kessab, including a final chapter on the three-month occupation of the district by the al-Nusra front in 2014.

The UCLA conference series was begun by Professor Hovannisian in 1999 and continued with semi-annual conferences for more than a decade. In addition to the fourteen conferences on the one-time vibrant Armenian

lands and communities of the Ottoman Empire, four conferences have been organized on the communities of Jerusalem, New Julfa, Iran in general, and the Indian Ocean. Steps have been initiated to publish the proceedings of these later conferences under separate auspices.

The fourteen volumes in the UCLA conference series appearing under the imprint of Mazda Publishers are as follows:

Armenian Van/Vasputakan, Armenian Baghesh/Bitlis, Armenian Tsopk/Kharper, Armenian Karin/Erzerum, Armenian Sebastia/Sivas, Armenian Tigranaker/Diarkbekir and Edessa/Urfa, Armenian Cilicia, Armenian Pontus—Trebizond and the Black Sea Communities, Armenian Constantinople, Armenian Smyrna/Izmir, Armenian Kars and Ani, Armenian Kesaria/Kayseri, Armenian Communities of Asia Minor, Armenian Communities of the Northeastern Mediterranean.

The Happy Piggy: An Armenian Board Book

An idea can go a long way. Just ask Taline Badrikian, a loving mother who is currently working on publishing her first Armenian children's board book.

"When I became a mother, I realized that there weren't many Armenian board books for babies out there," she said, in a recent interview with the Armenian Weekly.

The book, titled Oorakh Khozough (The Happy Piggy), is about a pig and his circle of animal friends. Badrikian wanted to make sure her story had a moral message for the children

"It was important for me that the book had a message and that it was in plain Armenian text that kids could understand," she explained.

Badrikian—an active member of the Greater Boston Armenian community growing up—wanted to make sure she provided Armenian children with a fun way to learn the language. She has now launched a crowdfunding campaign to make her dream a reality.

Badrikian attended Armenian daily and Saturday schools in her youth, and was a

member of the Armenian Youth Federation (AYF) and Homenetmen.

For Badrikian, it is important that her child grows up with the Armenian culture. She wants the book to help others who want the same for their children. She also wants to help children expand their Armenian vocabulary, so they may use it over English. Finally, she hopes to inspire others through her activism within the community. (The Armenian Weekly)

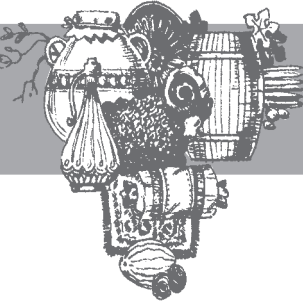

Տաղիկի խոհանոց

Արդար Իոլ

Սոնիա Թաշճեան

Ամանդական խոհանոցի իրայատուկ քաղցրեղեններն մէկն ալ կը կոչուի «բիշիկ»: Հետաքրքրական է այս խմորեղենին անուանումը. թէ ուրկէ եկած է եւ ինչ կը նշանակէ, յայտնի չէ: Յաճախ եւ «իւղաթեփ» անուանումը կու տան բիշիկին, իբրեւ հոմանիշ: Սակայն որոշ գաւառներու մէջ իւղաթեփիկ կ'անուանուի նաեւ դասական փախլաւան: Բիշիկն առօրեական քաղցրեղեն մըն է, զոր կ'անուանեն իւղի կամ ձէթի մէջ տապկուած խմորը, որուն վրան շաքար կամ անուշ հիւթ լեցնելով կը մատուցեն: Անիկա յարմար է պատրաստել յատկապէս եայլաներու (սարի վրայ վրանային ամառանոցներ, ուր ամրան կենդանիները կը տանին, որպէս զով եւ կանաչ տարածք) խոհանոցին մէջ, ուր հացի-սովորական խմորը կը տապկեն կաթի սերէն ստացուած իւղով: Իսկ օրինակ Արցախի խոհանոցին մէջ բիշիկ կ'ըսեն նաեւ խորիզով զաթային: Տարօնի բիշիկն, զոր կը պատրաստեն Բարեկենդանի առիթով, անելի հետաքրքրական է իր պատրաստման եւ մատուցման ձեով: Արաբկիրի ամանական բիշիկն կը պատրաստուի բարակ եւ նուրբ բանալով խմորը, վրան իւղ քսելով, ապա տապակին մէջ զայն տապկելով:

Բիշիկի տարատեսակները կը կոչուին իւղաթիթ, իւղալաւաշ, իւղահաց, եայլն: Իւղալաւաշը կը պատրաստեն՝ լաւաշի խմորին վրայ իւղ քսելով եւ կը թխեն սաճի վրայ:

Իւղը, որուն յաճախ նաեւ «արդար եղ» անուանումը կու տան, մեր ամանդութեան մէջ բարեկենդանի կենսաբան խորհրդանշէ եղած է եւ անոր կիրառումը լիովին գնահատուած է: Բազմաթիւ առաժնէր կան մեր առօրեային մէջ իւղի հետ կապուած: «Իւղ թափող, մեղր հաւաքող», «Իւղ որ ածես՝ կը հաւաքուի», «Սիրտս մէկ մատ իւղ կապեց», «Հացին իւղ քսել», «Վառած կրակին վրայ իւղ լեցնել», «Հալած իւղի տեղ ընդունել», եայլն ...

Մեր սնունդի մշակոյթին մէջ երկու տարբեր եղանակներով կը ստանան իւղը. Առաջին եւ ամենէն տարածուած եղանակը մածունը խնցի կամ կարասի մէջ հարելով կը ստանան կարագ: Կարագը գոնդերով կը պահեստաւորեն մածնաթանի մէջ, ապա այդ կարագը մարմանդ կրակի վրայ կ'եփեն մինչեւ որ թանային մասը դուրս գալով մէջէն, թափանցիկանայ եւ դառնայ իւղ: Իսկ երկրորդ ձեւը՝ կաթին սերը հարելով ջրային մասը կ'առանձնանայ սպիտակ կարագէն:

Հինէն ի վեր մեր խոհանոցին մէջ իբրեւ անհրաժեշտ գործիք գոյութիւն ունի խնցիկն՝ թոնիրի, աղացի, երկայնքի, կարասներու եւ այլոց հետ միասին:

Հետաքրքրական բառապաշար ստեղծուած է իւղի օգտագործման գործընթացէն: Այսպէս. իւղաման կամ իւղապուլիկ կամ իւղօշնակ (անշուշտ բարբառային տարբերակներու մէջ «եղ» է եւ ոչ թէ իւղ) կոչուող յարմարանքը մեծ չափի կարաս է, որուն մէջ իւղի տարուայ պաշարը կը պահեստաւորուի: Իւղահալ կոչուող կաթսան, բարբառային եղիալ կամ էխալ կամ ուխալ, նախատեսուած է մէջը իւղ հալեցնելու համար:

Իւղահունցը կաթնահունցի նման խմորեղեն է, իւղով հոնցած: Իւղածու, եղածու կամ ծուածեղ կը պատրաստեն հաւկիթը հարելով ալիւրին հետ, ապա տապկելով իւղին մէջ: Այլ առօրեական ուտեստներ են. իւղախաշու (իւղով սոխառածին վրայ ջուր եւ հաց լեցնելով կը ծաշակեն), իւղաշոռ (իւղն ու կաթնաշոռը տրորելով կը ստանան), իւղածմուռ (տաք հացը կը ծմբեն իւղին մէջ, վրան քերած պանիր կամ քաղցր ինչ-որ բան լեցնելով կ'ուտեն), Համշէնի յաղալուշ անունով ուտեստը, որ կը ստուգաբանուի իւղալոշ (իւղ + լոշիկ), կը պատրաստեն չորացած կանաչիներով համեմելով թարմ կաթնաշոռը, ապա խառնելով իւղով տապկած սոխին, վրան կարմիր փոշի պղպեղ:

Բարբառներուն մէջ իւղ բառը կ'արտաբերուի տարբեր հնչիւններով. այսպէս եղ, լեղի, լէխ, յախ կամ յաղ. հետեւաբար նաեւ Գիւմրիի յայտնի «յաղի» անունով քաղցրեղենը, որ Արաբկիրի բիշիկի նման է, պարզապէս իւղ (եղ - յաղ) եւ լի (առատ) արմատներով կազմուած բարդ բառ մըն է:

Բարեկենդանը մեր տօներուն մէջ յատկանշուած է բազմազան ուտելիքներու պատրաստմամբ. իւղաթեփ - բիշիկ, իբրեւ իւրօրինակ քաղցրեղեն այդ օրերու սեղաններուն զարդն է:

Բաղադրութիւնը

Խմորի համար՝ 2 գաւաթ ալիւր
1 ապուրի դգալ ձէթ
1 ապուրի դգալ քացախ
աղ
Միջուկի համար՝ 0.5 գաւաթ շաքար
0.5 գաւաթ մանրուած ընկոյզ
1 թէյի դգալ փոշի կասիա
Իւղ՝ տապկելու համար
Շիրիկ (պեքմեզ, ըռռուպ)՝ վրան ծորեցնելու համար

Պատրաստութիւնը

Հունցել խմորը, վերածել ընկոյզի մեծութեամբ գնդիկներու, բանալ գրտնակով, լեցնել միջուկով, ծայրերը իրար միացնելով գոցել, մատներով տափակցնել, ապա տապկել տաք իւղին մէջ: Մատուցելու ատեն վրան ծորեցնել շիրիկ:

Theatre Classes for Children

Dear Armenian parents,

It is with great pleasure that the Armenian Association of Toronto announces the launching of a new programme called **"Theatre Classes for Children"**. On this, the 20th anniversary of AAT and as a part of our growing concern for the preservation of the Armenian language and culture, we plan on concentrating on our younger generation.

It will be a programme to train our youngsters in the art of the stage through interesting and exciting classes, full of fun and games, while speaking Armenian.

The Association has invited a guest from Armenia specifically for this purpose. **Mr. Ruben Karapetyan** is a course director at **"The Yerevan State Institute of Theatre and Cinematography"** in Armenia and has been teaching acting for a number of years. He will be our guest to help launch this new initiative, after which it will continue indefinitely.

The programme is essentially a long term one, but for now it is very important to know the scope of the interest in our community for such an undertaking. If you have a child between the ages of 9 and 15 with a passion for performance or with an interest in being in a fun environment full of games and laughter, while speaking Armenian, please call or e-mail us as soon as possible.

If you have experience in this field, you may also contact us for helping as a *volunteer*.

Thank you for your support and encouragement.
Varazh Stepanian/ AAT
Office: (905) 480 5945
Mobile: (416) 824 8009
E-mail: info@aaot.ca

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE

DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan

647-860-6646

idriveschool.ca
5330 Yonge Street, unit 215, North York

Armenian Tax Service ... cont. from page 29

businesses," Karapetian told the SRC chief. "No inspection must hamper their daily operations."

The Armenian government's tax revenue has increased considerably in the past several years. But it is still equivalent to only one-fifth of Gross Domestic Product, a low figure even by ex-Soviet standards. The modest ratio results, in large measure, from widespread tax evasion, corruption and privileged treatment of entrepreneurs linked to the government.

The IMF and the World Bank have long pressed the authorities in Yerevan to improve tax collection. Karapetian's predecessor, Hovik Abrahamian, pledged to make it more efficient

and less arbitrary as part of sweeping reforms which he announced in May.

Addressing the outgoing ministers, Karapetian said the Armenian ministries of energy and labor as well as state utility regulators should explore the possibility of reducing electricity and natural gas tariffs for low-income Armenians and some businesses.

Armenia buys the bulk of its gas from Gazprom, and it remains to be seen whether the Russian energy giant will agree to a price cut. Karapetian ran the country's Gazprom-controlled gas distribution network from 2001-2010. He managed Gazprom subsidiaries in Russia after unexpectedly resigning as Yerevan mayor in 2011.

**Ontario driver's test G1 քննությունը
արդեն կարելի է արաբերեն լեզվով տալ՝ բոլոր
Driver's test կերոններն ներս:
Հետևեցեք ներքև տեղադրուած ցուցմունքներուն.**

الحصول على رخصة القيادة الكندية
يتم الحصول على شهادة رخصة القيادة في كندا عبر ثلاث
مراحل

(G1) رخصة الجي 1-1

، يحق لكل من تجاوز عمره الستة عشر عاما التقدم اليها
للحصول على الجي 1 لا بد من اجتياز فحص للعيون أولا ثم
اختبار كتابي يتضمن اسئلة عن قوانين السير في كندا و
اشارات المرور . يتم التحضير للامتحان بدراسة كتاب دليل
مركز و يمكن الحصول عليه من Driver's Handbook السابق
فحص القيادة او بعض المحال التجارية
تسمح لك مقاطعة أونتاريو أن تتقدم للامتحان باللغة
العربية ويمكنك ان تتدرب على الامتحان باللغة العربية عن
طريق الموقع التالي

<http://www.apnatoronto.com/ontario-g1-test-arabic/>

لا تستطيع قيادة سيارة في هذه المرحلة الا بوجود سائق
G. جانبك يحمل شهادة

وهي اختبار طرقي داخل المدينة فقط (G2) رخصة الجي 2-2
بعد مرور 12 شهر على حصولك G2 يمكنك التقدم لرخصة ال
ل أبرزت وثيقة على الجي 1 كما يمكنك التقدم مباشرة في حا
مترجمة تثبت أنك تمتلك خبرة بالقيادة لا تقل عن عامين
شهادة الجي تو توهلك للقيادة على أي طريق لكن صلاحيتها
تنتهي بعد مرور خمس سنوات على حصولك على رخصة الجي 1
G لذا عليك ان تتقدم للحصول على رخصة ال

الطريق وهي ايضا اختبار طرقي لكن على G رخصة الجي 3-3
بحصولك عليها تصبح مهيئا للقيادة على اي طريق في كندا (الهاي وي) السريع
صلاحيتها خمس سنوات يمكن تجديدها بالبريد او عن طريق .
الانترنت او شخصيا عند زيارتك لأقرب مركز خدمات حكومية

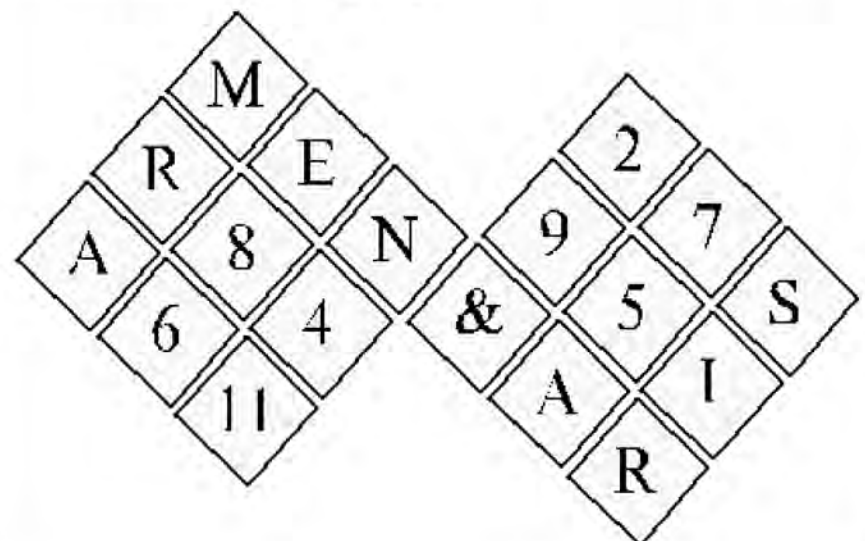

**Armen's
Math Corner**

(October 2016)

Junior Problem :

A *magic square* is an array of numbers in a square that contains positive integers with each number occurring only once. The numbers in the squares are arranged so that the sum in any horizontal, vertical, or main diagonal direction is always the same. The letters shown in the two distinct magic squares represent such numbers. Determine the numerical value that each character A, R, M, E, N, &, A, R, I, S represents, in each of the two separate magic squares.

Senior Problem :

Pointing to a large photograph, Marietta says, "He is the son of the only son of my grandfather". How is the man in the photograph related to Marietta?
(Select an option.)

- (A) Uncle (B) Brother (C) Cousin (D) Data inadequate

see the answers reversed on this page

Dr. Raffi Aynaciyan

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

braces
for children
and adults

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Ara Graphics

**ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
TORONTOHYE**

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոհայ» պարասխանապու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Answers to October 2016 issue of Armen's Math Corner
Jr. Prob.: A=7; R=12; M=5; E=10; N=9 and
&=4; A=3; R=8; I=1; S=6; Sr. prob.: Option (B) Brother

**ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
TORONTOHYE**

Torontohye Newspaper

Publisher

Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com
Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215
Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղդեյան

Աշխատակիցներ

Լարա Օսաեաթ
Թամար Տոսապետեան

Էջադրում

Արա Տէր Զարուքիսեան

Վարչական Պատասխանատու

Զաթիա Տէր Զովակիսեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Զարուքիսեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejan

Administrator

Helen Najarian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian

Հ.Մ.Ը.Մ. Գանատայի Շրջանի 46-րդ Մարզական Խաղեր Գեմարիձ, 25-27 Նոյեմբեր 2016

Գանատայի Շրջանի 46-րդ Մարզական Խաղեր

Հ.Մ.Ը.Մ. ԳԵՄԱՐԻԶ

Victory Dance

November 26, 2016

Featuring:
Harout Pamboukjian
& his Band

Յաղթանակի Պարահանդես,

Համբաւաւոր Երգիչ

Յարութ Փամպուքճեան եւ իր Նուագախումբը
Շաբաթ 26 Նոյեմբեր 2016 երեկոյեան Ժամը 8:30-ին

For more information, contact Kouyr Tsoler 519-212-1526

WIN
a brand new
2016 BMW
X3

organized by
Armenian Community Centre
of Cambridge

Contact:
Sam Kahkedjian
519-241-1897

BMW GRAND RIVER

TRI TRAK.CA

Draw Date: November 26, 2016 - 11:30 pm
Hanlon Convention Centre
340 Woodlawn Rd. W, Guelph, Ontario
Winner will be notified by phone.

Price: \$100.00/each
(2000 tickets printed)
Lottery License # 8064

Must be 18 years or older to claim the prize.

**Թորոնթոյի Նայ Կեդրոնի Երէցներու Ընկերակցութիւնը
կոչ կ'ուղղէ գաղութիս երէց անդամներուն
մաս կազմելու Ընկերակցութեան եւ
վայելելու մտերմիկ մթնոլորտ
ամէն շաբաթ՝ Թորոնթոյի Նայ Կեդրոնէն ներս:**

Հ.Օ.Մ.-ի Տարեկան Կաղանդի Տօնավաճառ

A.R.S. Annual Christmas Bazaar 2016

Come to shop, eat, and get ready for Christmas!

Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի Նուէրներու գնումները կատարեցէք Հ.Օ.Մ.-ի պազարէն

Հայ Կեդրոն
ARMENIAN COMMUNITY CENTRE
45 Hallcrown Place, Toronto

05 Նոյեմբեր • Կ.ա.11 - Կ.ե.9
06 Նոյեմբեր • Կ.ա.11 - Կ.ե.5

NOVEMBER 5 • 11am to 9pm
NOVEMBER 6 • 11am to 5pm

New vendors and exciting products for everyone!

Անզուգական նուէրներ, համեղ ճաշեր եւ անուշեղէններ

ANNUAL BAZAAR

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՏԻԿԵԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ

Sweets & Pastries
Ճաշու գանազան պիտույքներ

Delicious Armenian Dishes
Հայկական համեղ ճաշեր

Books, DVDs & CDs
Various Gift Items for Everyone

Կիրակի, Նոյեմբեր 6, 2016
Կ.ե. 12:30-ԷՆ 17:00
Եկեղեցոյ «Մ. Արթիսեան» սրահին մէջ
Sunday, November 6, 2016
12:30 p.m. to 5:00 p.m.
920 Progress Avenue, Toronto, ON.

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար
հաճեցէք հեռաձայնել եկեղեցոյս գրասենեակ 416-431-3001 թիւին

For details and table bookings
please call church office at: 416-431-3001.

Altima Tours & Charters Ltd.

Միօրեայ Շրջապտոյտ

Fallview Casino or Outlet Mall
Ճաշ՝ շքեղ ճաշարանի մէջ- Buffalo
Այցելութիւն՝ Notre Dame de Fatima Մատուռը- Buffalo
Festival of Lights, Niagara Falls

Կիրակի, Դեկտեմբեր 4

Հեռաձայնել՝ ԲԷՆՆԱ ԹԱՐԳԻՒՆ
416-496-0606
416-494-4067

Հայ Աւետարանական Եկեղեցիի Տիկնանց Միութիւնը
ԿԸ հրաւիրէ ձեզ Եկեղեցիին Տարեկան Պազարին

Շաբաթ, 29 Հոկտեմբեր, 2016. Ժամը 12-6:

հայկական համադամ ճաշեր
Ձատուկ անակնկալներ մանուկներու համար

Harvest Fest

The Armenian Evangelical Church of Toronto Women's Ministry,
cordially invites you and your family and friends to our annual bazaar.

October 29, 2016, 12-6pm
2600 14th Ave, Markham ON

Join us for fantastic food, games, activities and fun at our
Harvest Festival and Food Bazaar.

Bring your appetite and check out our selection of homemade delicacies and Middle Eastern treats. Your children are encouraged to come in non scary costume and ready for some kid friendly activities and thanksgiving fun.

Under the Auspices of
The Embassy of
The Republic of Armenia
in Canada

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՄԱՀԱՅՎԱԿԱՆ
ՀԻՄՆԱԳՐԱՄԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՅԻՆ
ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ**

**ՆՈՒՐՈՒՄՍ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ
ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԳՐԱԲԱՐԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ**

ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

25-ամեակին

**HAYASTAN FOUNDATION TORONTO
FUND RAISING DINNER**

**DEDICATED TO THE
25-TH ANNIVERSARY OF THE
INDEPENDENCE of ARMENIA and NKR**

Օրոյայ Պատգամաբեր՝
Ն. Գ. Պրն. Գրիգոր Հովհաննիսյան
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մօտ
Հայաստանի Հանրապետութեան
Արտակարգ և Լիազօր Դեսպան

Guest Speaker
H.E. Mr. Grigor Hovhannissian
Ambassador Extraordinary and
Plenipotentiary of the Republic of Armenia
to the United States of America

Sunday, October 23, 2016, at 6:00 pm

AGBU Alex Manoogian Centre Hall
930 Progress Avenue, Toronto

Tickets: \$100
(\$50 tax deductible receipt will be issued)

For tickets & sponsorship please contact:
Hasmig Kurdian 416-332-0787

Students: \$50

ՀՕՄԻ Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղ
ՏՈՂՄԻԿ ՕՐ
Նուիրում՝
Հայ Ազգի Գիւցազնական և
Ազատամարտի Ոգին

20-րդ Դարու Մեր

Հերոսամարտերուն

Վանի, Տարօնի, Ուրֆայի, Շապին Գարահիսարի,
Զէյթունի, Հաճընի, Ալմրապի, Մուսա Լերան, Բաշ
Ապարանի, Ղարաբիխի, Մարդարապատի և Արցախի

Մասնակցութեամբ՝
«Հորովել» ժողովրդական Նուագախումբին
Ղեկավար՝ Զիլան Ստեփանեան
Երգչուհի՝ Արմինեա Սարգիսեան

Ճոխ Գեղարուեստական Յայտագիր
Համադրում և Ամուսնացում Տոնակատարան-Գոգոնեան
Ազգային Երգեր՝ Միւր Միւսեան
Ազգային Պարեր՝ Համազգայինի «Էրեբունի» Պարախումբ

Հայկական Ամանդական Խոհանոց

Շաբաթ, 3 Դեկտեմբեր, 2016
Երեկոյեան ժամը 7:30-ին
Հայ Աեղրոնի սրահին ներս
45 Hallerown Place, Toronto

Տոմարու համար դիմել՝
Վերթորիա Խաչերեանին 905-472-5487
Այրա Գանձապետեանին 905-731-6258
Արմիկ Սաֆարեանին 416-493-7862

Մասնակցութեան սակ՝ \$65
մինչև 25 տարեկան՝ \$50

**ՄԻԱՍՏԵԱԲԵՐ ՈԳԵՆՈՂԵՆԵՐ
ՄԵՐ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԵՐԸ**

**Տարեկան Ճաշկերոյթ
Պարահանդէս
2016
Annual Gala
Dinner Dance**

ST. GREGORY THE ILLUMINATOR
ARMENIAN CATHOLIC CHURCH

Featuring **Harout Bedrossian**
and **Horovel Folk Ensemble**

FOR TICKETS CALL 416-444-9924

Շաբաթ 5 Նոյեմբեր, 2016
Երեկոյեան Ժամը 7:00 ին
Saturday November 5, 2016
7:00pm Cocktails 8:00pm Dinner

Le Parc Banquet Hall
8432 Leslie Street,
Thornhill Ontario L3T 7M6
416-798-7246
\$100
Open Bar

Համագործակցութեամբ՝
Գանատայի Շրջանային և Թորոնթոյի
Տեղական Հայ Դատի Յանձնախումբերուն

**Գանատայի Մարդկային
Իրաւանց Թանգարանը**

կը ներկայացնէ՝

**Acts of Conscience:
Armin T. Wenger and the
Armenian Genocide**

Վաւերագրական ԺապաւԷնի Անդրանիկ
Յուցադուրիւնը Թորոնթոյի Մէջ

Տեղի Կ'ունենայ՝
Հինգշաբթի, 13 Հոկտեմբեր 2016-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին:
Համազգայինի Թատերասրահ – Հայ Երիտասարդական Կեդրոն

Սոյն ցուցադրութեան ներկայ պիտի գտնուին, Հայագի
վաստակաւոր արուեստագէտներ և ժապաւԷնի մեկնաբաններ՝

Ատոմ Էկոյեան և Արսինէ Խանճեան

CANADIAN MUSEUM FOR
HUMAN RIGHTS
MUSÉE CANADIEN POUR LES
DROITS DE LA PERSONNE

